

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Marja Tiitto	Suomi.fi	25.03.2024 20:49:05 UTC+02:00
Kari Kuuramaa	Suomi.fi	25.03.2024 20:53:25 UTC+02:00
Turo Haapamäki	Suomi.fi	25.03.2024 20:58:01 UTC+02:00
Sari Taskila	Suomi.fi	25.03.2024 21:07:25 UTC+02:00
Sanna Kolhonen	Suomi.fi	25.03.2024 21:17:42 UTC+02:00
Osmo Laine	Suomi.fi	25.03.2024 21:23:55 UTC+02:00
likko Voipio	Suomi.fi	25.03.2024 22:14:35 UTC+02:00
Jarmo Turunen	Suomi.fi	27.03.2024 10:15:05 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (105 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

Taipalsaaren kunta

Tilinpäätös 2023

Kunnanhallitus 25.3.2024 / 45 §
Kunnanvaltuusto __.2024 / _ §

TAIPALSAARI

Sisällysluettelo

TOIMINTAKERTOMUS	3
Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
Kunnanjohtajan katsaus	3
Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	5
Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa.....	12
Kunnan henkilöstö	14
Ympäristöasiat	15
Muut ei-taloudelliset asiat	15
Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	15
Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista.....	16
Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	17
Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	19
Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	19
Toiminnan rahoitus.....	22
Tase ja sen tunnusluvut.....	24
Kokonaistulot ja -menot	26
Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	27
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä.....	27
Konsernin toiminnan ohjaus	27
Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	28
Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	32
Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	33
Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	35
Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	38
TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	39
Käyttötalouden toteutuminen	39
10 Vaalit	39
20 Tarkastus ja arviointi.....	39
30 Konsernipalvelut.....	39
40 Sivistyspalvelut.....	44
50 Tekniset palvelut	55
Tuloslaskelmaosan toteutuminen	64

Investointien toteutuminen	66
Konsernihallinnon investoinnit	66
Sivistyspalveluiden investoinnit	68
Teknisten palveluiden investoinnit	69
Vesilaitoksen investoinnit	73
Investointiosa yhteensä 2023	74
Rahoitusosan toteutuminen	74
Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	75
TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	77
Tuloslaskelma	77
Rahoituslaskelma	78
Tase	79
Konsernilaskelmat	81
TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	85
Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	85
Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	85
Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	85
Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	87
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista	87
Tasetta koskevat liitetiedot	90
Vakuuksia ja vakuussitoumuksia koskevat liitetiedot	94
Ympäristöä koskevat liitetiedot	95
Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot	96
ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET, VESIHUOLTOLAITOS	97
ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET	102
TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS	103
TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ	103
LUETTELOT JA SELVITYKSET	104

TOIMINTAKERTOMUS

OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Yleistä

Vuosi 2023 oli Venäjän bruttaalin hyökkäyssodan toinen vuosi. Ukrainasta tulleet pakolaiset saivat mahdollisuuden hakea kuntalaisyhteisöä, kun Suomeen tulosta oli kulunut vuosi. Reilut 90 henkeä haki Taipalsaarella tätä oikeutta vuoden 2023 aikana. Tämä tarkoitti sitä, että kunnan väkiluvun kokonaismäärän kehitys kääntyi plusmerkkiseksi. Asukasluku kasvoi 4 559 hengestä 4 621 henkeen. Edellisen kerran asukaslukumme kasvoi vuonna 2016. Tuolloin kunnassa asui 4 832 asukasta.

Kasvaneen asukasluvun sisällä on mielenkiintoisia tilastolukuja. Kuntaan syntyi 23 uutta asukasta. Näin alhaista syntyvyyttä kunnassa ei ole ollut aiemmin 2000-luvulla. Kerrottakoon, että syntyvyys oli mittaushistorian alhaisimpia koko maan tasolla. Kuolleita oli tasan 53 henkilöä. Toisin sanoen luonnollinen väestönlisäys oli miinuksella 30 henkilöä. Kuntaan muutti 232 henkilöä. Ja kunnasta muutti tasan saman verran eli 232 henkilöä. Nettomaahanmuutto kuntaan oli 93 henkilöä, joista suurin osa ukrainalaisia. Enemmistö kuntaan muuttaneista on työikäisiä ja näiden lapsia. Pois muuttaneista suurin osa on opiskelemaan lähteviä. Jonkun verran myös yli 65-vuotiaita. Tilastosta voi päätellä, että asukasluvun nousu näyttää väliaikaiselta ilmiöltä. Syntyvyyden raju lasku kyllä hämmentää, syntyihän edellisenä vuonna (2022) kuntaan peräti 46 uutta kuntalaista. Tuleville vuosille riittää edelleen haastetta pitovoiman parantamiseksi.

Sodan jatkuessa edelleen sen seurannaisena inflaatio pysyi korkeana koko vuoden. Tosin kehitys tasaantui vuoden aikana. Korkotaso pysyi ja sitä pidettiin korkeana, ohjauksen noston myötä (EKP), koko vuoden. Nämä talouteen vaikuttavat tekijät ajoivat mm. rakennussektorin ahdinkoon niin, että vuoden aikana oli useita rakennussektorin konkurssseja. Konkurssiaalto ei kuitenkaan laajentunut muihin sektoreihin pelätyssä laajuudessa. Tosin myös palvelusektorilla konkurssseja nähtiin. Tästä huolimatta työllisyys pysyi kohutuullisella tasolla koko valtakunnan tasolla. Tämän takia on ennakoitu, että taantuma jää lyhytaikaiseksi. Talouden tilanne heijastui kuitenkin seudullisiin työllisyyslukuihin. Taipalsaaren työttömyysaste nousi edellisen vuoden 7,6 %:ta 8,8 %:iin.

Vuosi 2023 oli ensimmäinen, jolloin hyvinvointialueet vastasivat ennen kunnille kuuluneista sote-palveluista. Vuoden aikana saatiin lukea huolestuttavia uutisia hyvinvointialueiden alijäämistä ja talousvaikeuksista. Kuntia tämä kosketi niin, että niiden valtionosuuksia koskevia laskelmia tarkennettiin ja valitettavasti kuntien kannalta huonompaan suuntaan. Tämä näkyy sitten tulevien vuosien kuntataloudessa.

Kuntien talouden kannalta tilinpäätös vuosi oli varsin vahva. Kunnille tuli ns. verohäntiä korkeamman veroprosentin jäljiltä. Tämä näkyi myös osaltaan Taipalsaaren kunnan hyvässä tuloksessa.

Tilinpäätöslukuja

Taipalsaaren kunnan vuoden 2023 tulos oli odotetusti ylijäämäinen, tosin ennakoituakin parempi. Tilinpäätöksen tulos on 1.134.116 euroa. Poistoeron jälkeen ylijäämä on 1.226.850 euroa.

Tuloksen taustalla ovat mm. verotulojen ennakoitua parempi kertymä (+109.998 euroa). Verotulojen kokonaiskertymä oli 11.863.598 euroa. Valtionosuuskertymä oli budjetin mukainen eli 2.839.898 euroa.

Hyvän tuloksen taustalla on myös se, että käyttötaloudessa toimintakate alitti talousarvion. Toimintamenot alittivat talousarvion peräti -416.326 eurolla. Toimintakate alitti talousarvion 184.676 eurolla (-1,5 %). Toimintakate oli 11.808.443 euroa. Vuosikate oli odotetusti vahva ja vahvistui edelliseen vuoteen, ollen 2.626.273 euroa (ed.v. 1.108.534 euroa). Suunnitelman mukaisia poistoja oli 1.492.157 euroa (ed. v. 1.527.997 euroa).

Investointien nettomäärä oli 1.013.180 euroa. Edellisenä vuonna investointien kokonaismäärä oli 473.614 euroa. Merkittävimmät investoinnit vuonna 2023 olivat konsernihallinnossa Kutilan kanavahankkeen valmisteluinvestointi 363.438 euroa (brutto) ja teknisellä toimialalla Saimaanharjun koulun korjaustyöt 184.159 euroa. Muilta osin investoinnit kohdentuivat suurelta osin infran parantamiseen. Yksittäisenä poikkeuksena mainittakoon Saimaanharjun lammen rantaan toteutettu laavu (13.680 euroa). Sivistyksen toimialan investoinnit, yhteensä 90.011 euroa, kohdentuivat mm. päiväkodin digilaitteisiin, sekä koulujen kalustohankintoihin.

Kuntakonsernin osalta lämpöyhtiö teki olemassaolonsa toisen positiivisen tulosvuoden. Tästä on kiittäminen muutama vuosi sitten tehtyä kaukonäköistä päätöstä siirtyä lämmön tuotannossa kokonaisuudessaan hakkeeseen. Tosin varavoimana tarvitaan edelleen fossiilisia polttoaineita. Taipalsaaren Asunnot Oy teki edelleen positiivista tulosta. Tosin lievää sellaista. Asuntojen tulosta rasittaa erityisesti korkotason nousu. Korkokulut nousivat edellisen vuoteen verrattuna n. 120 000 euroa.

Konsernin vuosikate oli 2.982.255 euroa (ed. vuosi 2.017.450 euroa). Tulos ennen satunnaisia eriä oli 1.146.473 euroa (ed. vuosi -118.449 euroa). Konsernin ylijäämä oli 1.114.932 euroa (ed. vuosi -118.584 euroa).

Konsernilla oli laina- ja rahoitusvastuita vuoden lopussa 15.701.759 (3 398 euroa/asukas, ed.vuosi 19.553.987 euroa,4 289 e/asukas). Isona osana laina- ja rahoitusvastuiden vähenemisessä näyttäytyy Eksoten vastuiden loppuminen. Emokunnan vastuut olivat 9.957.230 euroa (2 155 euroa/asukas, ed.vuosi 11.574.044 e / 2 539 e/asukas). Kunnan osalta lainakannan muutos oli siis 1.616.814 euroa.

Lopuksi

Vuosi 2023 vahvisti merkittävästi kunnan taloutta. Kumulatiivinen ylijäämä on tilinpäätös-vuoden jälkeen 3.430.553 euroa. Kunnan ja kuntakonsernin lainakantaa ja vastuita saatiin huojennettua suunnitellusti. Kunnalla on entistä parempi asema kohdata tulevien vuosien mahdollisia haasteita. Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääosin hyvin.

Haluankin kiittää henkilöstöä, luottamushenkilöitä, kuntalaisia ja lukemattomia yhteistyötahoja kuluneesta vuodesta. Toivon kaikille terveyttä ja rauhaa!

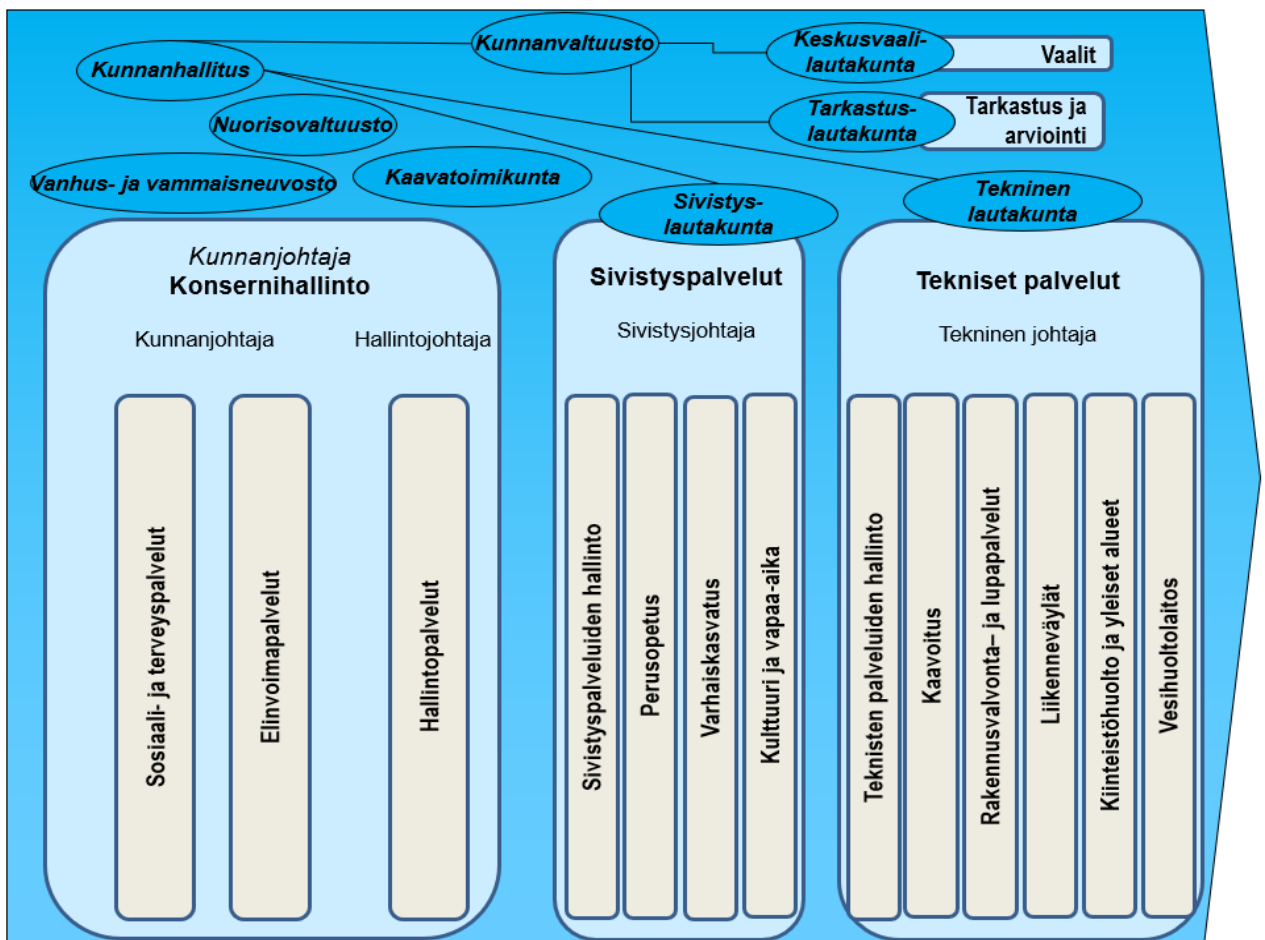
Kari Kuuramaa
kunnanjohtaja

KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Kunnan kunnanvaltuusto ja luottamushenkilöorganisaatio on aloittanut nelivuotisen toimikautensa 1.8.2021.

Kunnan organisaatio ja kuntalain 125 §:ssä tarkoitetut tilivelvolliset

Kunnan organisaatio koostuu luottamushenkilöorganisaatiosta ja henkilöstöorganisaatiosta, jotka muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia ja jakaantuvat toimialoihin ja tehtäväalueisiin seuraavan organisaatiokaavion mukaisesti:

Kuntalain 125 §:ssä tarkoitettuja tilivelvollisia ovat kunnan toimielinten jäsenet sekä em. tehtäväalueiden toiminnasta ja taloudesta vastaavat viranhaltijat.

Luottamushenkilöorganisaatio

Kunnan luottamushenkilöorganisaation muodostavat seuraavat toimielimet:

Kunnanvaltuusto

Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää toimikaudeksi 2021–2025 valittu kunnanvaltuusto, jossa on 27 jäsentä.

Jäsenet

Niiva Heikki
 Rehunen Kirsi
 Parta Heli -31.7.2023
 Häkkinen Matti 1.8.2023-
 Ahola Nina
 Alve Maiju
 Arponen Jaana
 Haapamäki Turo
 Heikkinen Piia
 Heiskanen Juha-Pekka
 Häkkinen Matti -31.7.2023
 Karhu Timo
 Kolhonen Ilpo
 Kolhonen Sanna
 Kortelainen Aarne
 Kukkonen Tommi
 Kuokka Jaana
 Laine Osmo
 Marttinen Milko
 Mikkonen Ilpo
 Ohtamaa Leea
 Tirkkonen Jukka
 Parta Heli 1.8.2023-
 Peuha Leo
 Siitonen Kirsti
 Taskila Sari
 Tiitto Marja
 Turunen Jarmo
 Voipio Iikka B.

Valtuustoryhmä

Taipalsaari-liike
 Keskusta
 SDP
 SDP
 Keskusta
 Keskusta
 KD
 SDP
 SDP
 PS
 SDP
 PS
 Keskusta
 Keskusta
 Keskusta
 Keskusta
 Taipalsaari-liike
 Keskusta
 Taipalsaari-liike
 Keskusta
 Keskusta
 Taipalsaari-liike
 SDP
 Kokoomus
 Vihreät
 Taipalsaari-liike
 Taipalsaari-liike
 Keskusta
 Kokoomus

puheenjohtaja
 I varapuheenjohtaja
 II varapuheenjohtaja
 II varapuheenjohtaja

Vuonna 2023 valtuusto kokoontui 8 kertaa ja käsitteli 68 asiaa. Valtuuston kokouksiin osallistui kunnan johtoryhmä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi hallintojohtaja Jarkko Koho ja kunnanjohtaja Kari Kuuramaa.

Keskusvaalilautakunta**Varsinaiset jäsenet**

Räisänen Heikki, pj.
 Melkko Helena, vpj.
 Heikkinen Piia
 Karhu Timo
 Kukkonen Vesa

Varajäsenet järjestyksessä

Siitonen Kirsti
 Hintsanen Pentti
 Hulkkonen Mari
 Haapamäki Turo
 Sirén Annikki
 Heiskanen Juha-Pekka

Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit, varsinaisen vaalipäivän ollessa 2.4.2023. Keskusvaalilautakunta kokoontui vuonna 2023 yhteensä 4 kertaa ja käsitteli 19 asiaa. Keskusvaalilautakunnan pöytäkirjanpitäjänä toimi maaseutusihdeeri Juha Tielinen.

Tarkastuslautakunta**Varsinaiset jäsenet**

Heiskanen Juha-Pekka, pj.
Ohtamaa Leea, vpj.
Hulkkonen Mari
Kukkonen Vesa
Valtonen Jenni

Henkilökohtaiset varajäsenet

Karhu Timo
Salmi Leena
Lähteenaro Esa
Heiskanen Anne
Äyräväinen Taru

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana 10 kertaa ja käsitteli 48 asiaa. Tarkastuslautakunnan pöytäkirjanpitäjänä toimi hallintosihteeri Piia Pouttu.

Kunnanhallitus**Varsinaiset jäsenet**

Turunen Jarmo, pj.
Taskila Sari, I vpj.
Laine Osmo, II vpj.
Haapamäki Turo

Kolhonen Sanna
Tiitto Marja

Voipio Iikka B.

Henkilökohtaiset varajäsenet

Kolhonen Ilpo
Marttinen Milko
Kukkonen Tommi
Heikkinen Piia -31.7.2023
Parta Heli 1.8.2023-
Alve Maiju
Oikkonen Anu -31.7.2023
Kuokka Jaana 1.8.2023-
Peuha Leo

Kunnanhallitus kokoontui vuoden 2023 aikana 20 kertaa ja käsitteli 237 asiaa. Kunnanhallituksen esittelijänä toimi kunnanjohtaja Kari Kuuramaa ja pöytäkirjanpitäjänä toimi hallintojohtaja Jarkko Koho ja kunnanjohtaja Kari Kuuramaa.

Sivistyslautakunta**Varsinaiset jäsenet**

Kuokka Jaana, pj.
Kolhonen Ilpo, vpj.
Kortelainen Aarne
Ohtamaa Leea
Parta Heli
Reponen Esa
Siitonen Kirsti

Henkilökohtaiset varajäsenet

Tirkkonen Jukka
Moisio Johannes
Hintsanen Pertti
Ahola Niina
Häkkinen Matti
Arponen Jaana
Aaltonen Sari

Sivistyslautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana 12 kertaa ja käsitteli 103 asiaa. Sivistyslautakunnan esittelijänä ja pöytäkirjanpitäjänä toimi sivistysjohtaja Kirsi Leinonen.

Tekninen lautakunta**Varsinaiset jäsenet**

Kukkonen Tommi, pj.
Marttinen Milko, vpj.
Ahola Niina
Peuha Leo
Mikkonen Ilpo
Oikkonen Anu -20.12.2023
Hulkkonen Mari 21.12.2023-
Seppäläinen Hanne

Henkilökohtaiset varajäsenet

Jauhiainen Jyrki
Tirkkonen Jukka
Kontunen Sanna
Heiskanen Anne
Lohi Jorma
Kuokka Jaana
Kuokka Jaana
Heikkinen Piia

Tekninen lautakunta kokoontui vuoden 2023 aikana 12 kertaa ja käsitteli 100 asiaa. Teknisen lautakunnan esittelijöinä toimivat tekninen johtaja Samuli Kakko ja rakennustarkastaja Mikko Litmanen. Pöytäkirjanpitäjänä toimi pääosin tekninen johtaja Samuli Kakko.

Kaavatoimikunta**Varsinaiset jäsenet**

Kukkonen Tommi, pj.
Seppäläinen Hanne, vpj.
Kolhonen Sanna
Marttinen Milko
Turunen Jarmo
Voipio Iikka B.

Kaavatoimikunta kokoontui vuoden 2023 aikana 1 kerran. Esittelijöinä toimivat maankäyttöinsinööri Antti Hirvikallio ja tekninen johtaja Samuli Kakko. Pöytäkirjanpitäjänä toimi tekninen johtaja Samuli Kakko.

Muut läsnäolo-oikeutetut olivat kunnanjohtaja Kuuramaa Kari, tekninen johtaja Samuli Kakko, maankäyttöinsinööri Antti Hirvikallio, toimistoinsinööri Eetu-Ville Venäläinen ja rakennustarkastaja Mikko Litmanen.

Vanhus- ja vammaisneuvosto**Varsinaiset jäsenet**

Kuokka Jaana, pj.
Kukkonen Tommi, vpj.
Aaltonen Sanna
Ahtiainen Marjukka
Hokkanen Sari
Härkönen Olavi
Klingberg Anna-Liisa
Kuuva Riikka
Niemi Tapio
Suutari Minna
Turkia Mervi
Törmälä Johanna

Vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui vuoden 2023 aikana 4 kertaa esityslistallaan yhteensä 30 asiaa. Pöytäkirjanpitäjänä toimi hyvinvointiluotsi Jenna Backman.

Nuorisovaltuusto

Varsinaiset jäsenet

Koskimäki Joel, pj. -26.8.2023
 Leinonen Jere, pj 27.8.2023-
 Forstén Matias
 Grén Eeli
 Kaivola Iida 3.10.2023-
 Leinonen Kaarle 3.10.2023-
 Pulli Samuli
 Rehn Emma -11.9.2023
 Tirronen Tico
 Vihmakoski Amanda -26.8.2023
 Vihmakoski Matilda

Nuorisovaltuusto kokoontui vuoden 2023 aikana 9 kertaa. Nuorisovaltuuston ohjaajana toimi nuorisotyöntekijä Saara Kiiskinen ja 1.9.2023 alkaen nuorisotyöntekijä Ville Rautiainen.

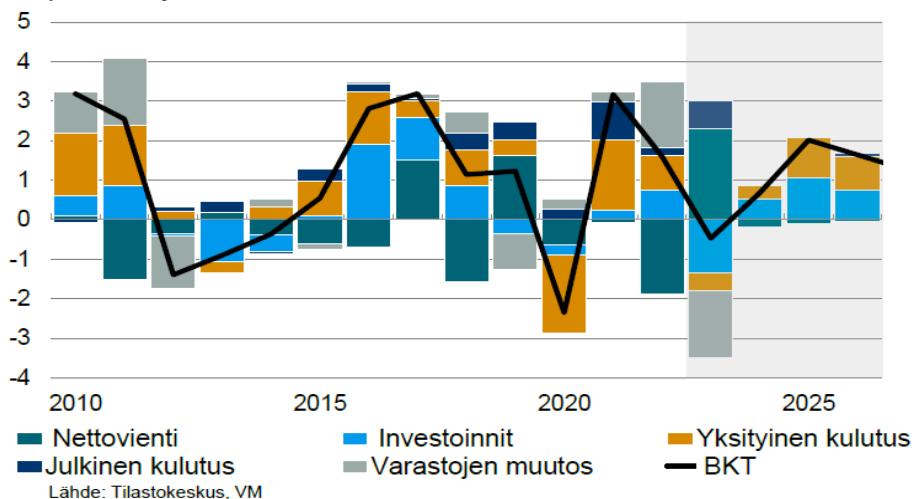
YLEINEN JA OMAN ALUEEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Talouden suhdannenäkymät vuosina 2023–2026

Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi lievään laskuun syksyllä ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan. Vuonna 2023 BKT supistui 0,5 prosenttia. Vuonna 2024 inflaation hidastuminen ja korkojen kääntyminen laskuun yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän ansiokasvun kanssa lisäävät kotitalouksien käytettävissä olevia tuloja. BKT kasvaa ennusteen mukaan 0,7 % (VM, 2024:3).

Suomen talous kasvaa jälleen 2 % vuonna 2025 ja 1,6 % 2026 (VM, Taloudellinen katsaus, talvi 2023). Venäjän hyökkäyssota vaikuttaa taloudessa vahvasti edelleen, ja ennusteeseen liittyy huomattavan paljon epävarmuutta. On hyvin mahdollista, että sodan uusilla käänteillä on merkittäviä ja nopeasti leviäviä vaikutuksia talouteen. Myös kotitalouksien kulutuskäyttäytymiseen liittyy edelleen riskejä, vaikka hintojen nousu on jo hidastunut suhteessa edelliseen vuoteen. Väestön ikääntyminen jarruttaa talouden tulonmuodostusta ja kasvattaa palvelutarpeita. Työmarkkinoiden levottomuus voi myös heikentää kasvunäkymiä lähitulevaisuudessa.

BKT:n kasvu Suomessa ja siihen vaikuttavat tekijät prosenttiyksikköä

(Lähde: Taloudellinen katsaus Talvi 2023, Valtiovarainministeriön julkaisuja 2023:95, joulukuu 2023, s.13)

Venäjän hyökkäyssota piti edelleen energian ja raaka-aineiden hintoja kohtuullisen korkealla tasolla. Lähi-idässä puhjenneet levottomuudet ovat myös riski maailman talouden kehitykselle. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ympäri maailman, kun tulojen kasvu on jäänyt jälkeen hintojen noususta.

Velkaantuneiden kotitalouksien ahdinkoa on helpottamassa se, että EKP:n ja muiden keskuspankkien koronnostoja ei tehty enää loppuvuonna 2023. Kotitalouksien velkaantuminen väheni hieman vuonna 2023, eikä todennäköisesti nouse vuonna 2024. Myös nettosäästämisaste on kääntynyt positiiviseksi. Hintojen nousuvauhti on hidastunut ja vaihtelee unionin eri maissa.

Tavaroiden ja ruuan hintojen odotetaan kääntyvän laskuun. Sähkön hinta on laskenut edellisestä vuodesta ja siinä on odotettavissa laskua keväällä ja kesällä. Vaikka sähkön hinta luultavasti nousee uudelleen vuoden päästä talvella, ovat Euroopan energiamarkkinat sopeutuksessa uuteen tilanteeseen, ja hintojen nousu jää maltillisemmaksi. Vuonna 2024 energian ja monien tavaroiden hinnat laskevat, mutta hintataso jäänee lähtötasoa korkeammalle.

Reaaliansiot nousevat vuonna 2024, mutta kasvua vaimentaa työllisyyden heikentyminen ja sosiaaliturvaetuksien voimakas leikkaus. Inflaation on ennustettu olevan 2 % vuonna 2024 ja laskee alle sen vuosina 2025 ja 2026. Inflaation hidastuminen ja markkinakorkojen aleneminen helpottavat kotitalouksien tilannetta jo vuonna 2024. Suurin korkojen lasku toteutuu vuonna 2025, ja kotitalouksien ostovoima ja kulutus nousevat edelleen vuonna 2025. (Lähde: VM, Taloudellinen katsaus Talvi 2023, joulukuu 2023)

Yksityisten investointien kasvu on ennustejaksolla keskimääräistä hitaampaa talouden epävarmuuden jatkuessa. Asuntotuotannon jyrkkä lasku jatkuu vielä 2024, mutta piristyy jo vuonna 2025 maahanmuuton ja maassamuuton tukemana. Muu rakentaminen elpynee jo nopeammin. Investointitarpeet ovat suuret pitemmällä aikavälillä. Ilmastonmuutos, energiamurros, digitalisaatio ja tekoäly lisäävät investointitarpeita lähitulevaisuudessa.

Myös julkiset investoinnit lisääntyvät lähivuosina mm. kyber- ja rajaturvallisuuden sekä puolustushallinnon tarpeista johtuen. Näihin saadaan mm. Euroopan unionin investointirahoitusta. Paikallishallinnon investointitarpeet liittyvät maan sisäiseen muuttoliikkeeseen ja voimakkaasti kasvaneisiin rakennuskannan korjaustarpeisiin. Julkisia investointimahdollisuuksia heikentää kuitenkin alijäämäinen julkinen talous. Julkisyhteisöjen alijäämä oli 2,5 % suhteessa BKT:hen vuonna 2023 ja sen arvioidaan olevan 3,5 % vuonna 2024. (Lähde: VM, Taloudellinen katsaus Talvi 2023)

Vuonna 2024 maailmantalouden kasvunäkymät ovat kohtuullisen vaisut ja talouskasvun elpyminen viivästyy. Maiden väliset talousnäkymät ovat eriytyneissä ja IMF ennustaa 2,9 % kasvua maailman talouteen 2024 ja 3,0 % vuonna 2025. (Lähde: IMF 10/2023) Epävarmuuksista huolimatta Yhdysvaltain talousnäkymät ovat melko suotuisat, mutta Kiinan osalta tilanne on huomattavasti haastavampi. Euroalueen talouskasvu pysähtyi loppuvuonna 2023, mutta elpyy hieman 2024. (Lähde: VM, Taloudellinen katsaus Talvi 2023)

Työ- ja elinkeinotoimistoissa sekä kuntakokeiluissa oli tammikuun 2024 lopussa yhteensä 291 144 työtöntä työnhakijaa, mikä on 33 116 enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Joulukuuhun 2023 verrattuna työttömien työnhakijoiden määrä väheni 6548:lla. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 10,9 prosenttia, eli 1,1 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuosi sitten. (Lähde: Työllisyyskatsaus (temtyöllisyyskatsaus.fi tammikuu 2024) Työllisyyden ennustetaan laskevan hieman vuonna 2024, mutta kasvaa taas vuodesta 2025 lähtien. Vuonna 2026 15-64 vuotiaiden työllisyysaste on lähes 75% ja työttömyysaste 6,6%. (Lähde: VM, Taloudellinen katsaus talvi 2023)

Kaakkois-Suomen työ- ja elinkeinotoimistossa oli tammikuun 2024 lopussa 16 162 työttöntä työnhakijaa. Työttömien määrä on 1659 henkilöä suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Kaakkois-Suomen työttömien määrä oli mittaushistorian alimmalla tasolla vuonna 2023 (alk. vuodesta 2006). Toiseksi vähiten työttömiä on ollut tammikuussa 2022 15 423 hlöä.

Lomautettujen määrä on noussut viime vuodesta. Tammikuun lopussa 2024 Kaakkois-Suomessa oli kokoaikaisesti lomautettuja yhteensä 2105, joka on 813 henkilöä enemmän kuin viime vuoden vastaavana ajankohtana. Joulukuuhun verrattuna lomautettujen määrä on vähentynyt jonkun verran, tuolloin heitä oli 2427.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli Kaakkois-Suomessa 11,3 %. Kymenlaaksoissa osuus oli 11,4 % ja Etelä-Karjalassa 11,2 %. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli keskimäärin 9,8 % vuonna 2023. Kaakkois-Suomen kunnittain tarkasteltuna korkein työttömyysaste oli Imatralla 14,2 % ja matalin Taipalsaarella 8,4 %. (Lähde: Työllisyyskatsaus tammikuu 2024 (temtyollisyyskatsaus.fi), Kaakkois-Suomen työllisyyskatsaus, tammikuu 2024 (Kaakkois-Suomi) - ely - ELY-keskus (ely-keskus.fi))

Julkaistujen tilastojen mukaan työttömien osuus työvoimasta tammikuussa 2024 verrattuna v. 2023 oli seuraava:

koko maa	10,9 % (9,8 %)
Kaakkois-Suomi	12,8 % (11,3 %)
Taipalsaari	8,8 % (7,6 %). /kas ely

Työttömänä oli vuoden 2023 lopulla Taipalsaarella 191 henkilöä (+11 henkilöä), joista pitkäaikaistyöttömiä 43 henkilöä (+4), alle 25-vuotiaita 27 henkilöä (+9 henkilöä). Kokonaistyöttömyys nousi edellisestä vuodesta kaikissa ikäryhmissä.

Lappeenrannan seudulla työttömiä oli 451 henkilöä enemmän kuin vuosi sitten. Kunnista työttömyys kuitenkin alentui hieman Luumäellä (-5 henkilöä) ja Savitaipaleella (-4 henkilöä).

Matalin työttömyysaste tammikuun 2024 tilastoissa oli Taipalsaarella 8,8 %, kun se Lemillä oli 10 % ja Lappeenrannassa 11,9 %.

(Lähde: Työllisyyskatsaus Joulukuu 2023 (temtyollisyyskatsaus.fi))

Työllisyyskatsaus tammikuu 2024 (temtyollisyyskatsaus.fi)

OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 1.1.2023. Tämä tarkoitti, että kuntien taloudesta vähennettiin sote-laskelmien mukaiset menot ja sote-menoihin kohdistuvat valtionosuudet ja arvioitujen verotulot. Taipalsaaren kohdalla toimintakulujen leikkaus oli 53 % edellisen vuoden toimintakuluihin nähden.

Tuloslaskelman toimintatuotot olivat 358.326 euroa alhaisemmat kuin vuonna 2022 ja kohdistuen kaikkiin tulolähteisiin. Tuloslaskelman toimintakulut alittivat talousarvion 416.326 euroa. Soteuudistuksen takia edelliset vuodet eivät ole vertailukelpoisia.

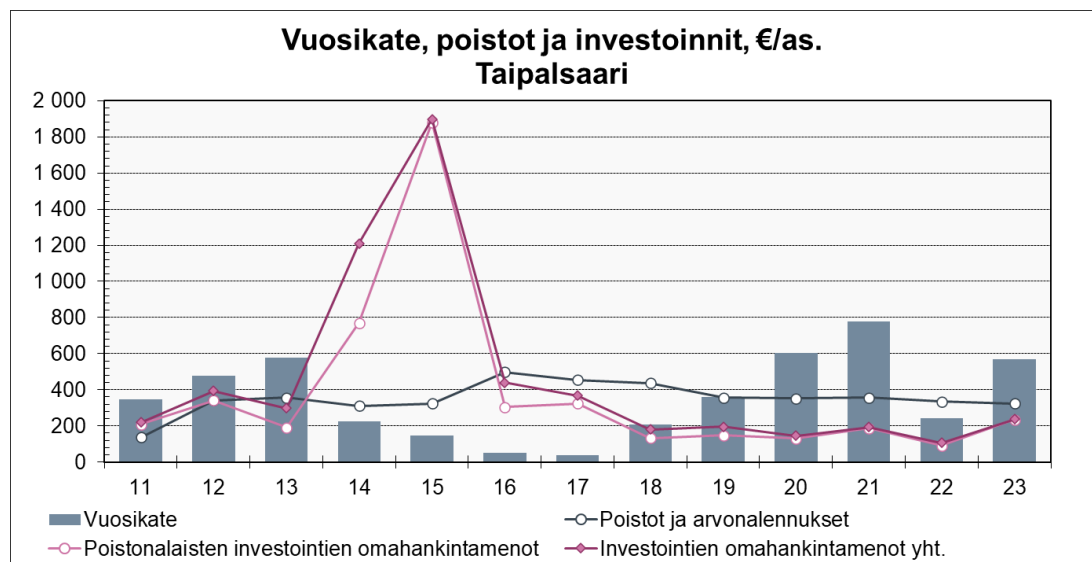
Verotuloja kertyi 109.998 euroa enemmän kuin talousarviossa. Kaikkiaan verotuloja kertyi 11.863.998 euroa. Edellisenä vuonna verotuloja kertyi 21.713.326 euroa. Muutos johtuu siis hyvinvointialueen aloituksesta 1.1.2023. Vuodet -22 ja -23 eivät ole siis vertailukelpoisia. Valtionosuudet olivat 2.839.898 euroa (ed.v. 7.132.077 euroa). Valtionosuuden toteuma oli talousarvion mukainen. Poikkeama edelliseen vuoteen selittyy myös sote-uudistuksella.

Toteutunut vuosikate oli 2.626.273 euroa (ed.v. 1.108.533 euroa), joka oli 185.550 euroa arvioitua parempi.

Asukasluku nousi Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 62 henkilöllä. Edellisen kerran asukasluku nousi vuonna 2015. Asukkaita oli vuoden vaihteessa 4621 (4559 ed.v.) asukasta.

Poistoista aiheutui 1.492.157 euron vaikutus kunnan tulokseen. Vastaava budjetoitu poistomäärä tuloslaskelmaan oli 1.492.157 euroa. Vastaavasti edellisenä vuonna poistoja oli 1.527.997 euroa.

Kunnan tilikauden ylijäämä oli 1.226.850 euroa.

4621 asukasta 31.12.2023 ennuste

Taipalsaaren kunnan talous vuosikatteella, poistoilla ja investointien omahankintamenoilla mitattuna osoitti epätasapainotilaa 2014–2018 siten, että poistot ylittivät vuosikatteen. Vuodesta 2019 alkaen vuosikate oli suurempi kuin poistot. **Vuonna 2022 vuosikate oli pienempi kuin poistot. Vuonna 2023 vuosikate oli taas poistoja suurempi.**

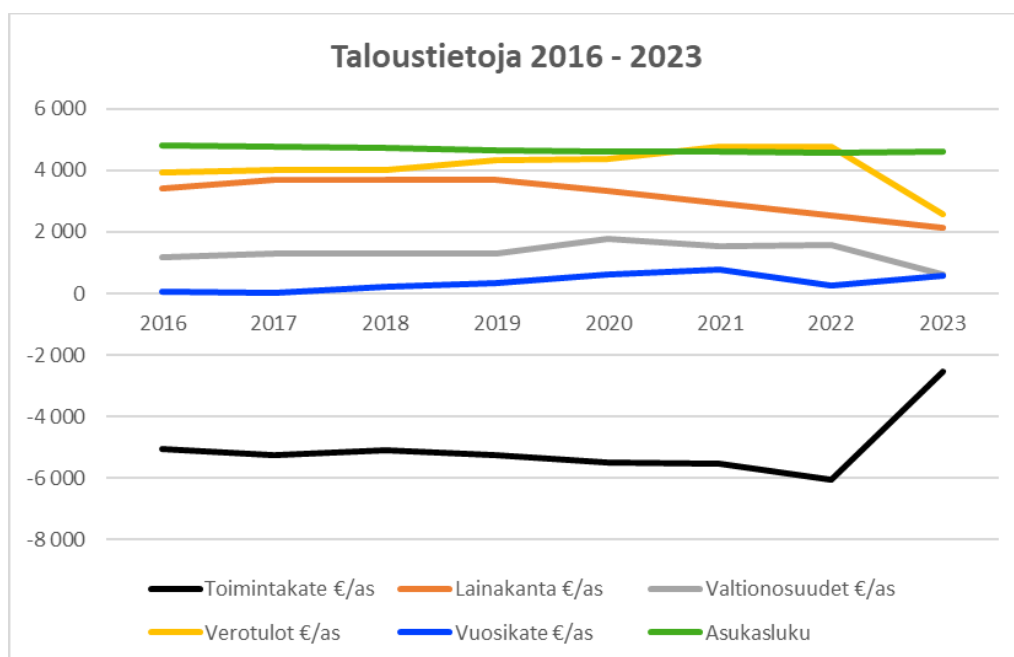
Investointien nettomäärä oli 1.013.180 euroa. Edellisenä vuonna investointien kokonaismäärä oli 473.614 euroa. Merkittävimmät investoinnit vuonna 2023 olivat konsernihallinnossa Kutilan kanavahankkeen valmisteluinvestointi 363.438 euroa (brutto) ja teknisellä toimialalla Saimaanharjun koulun korjaustyöt 184.159 euroa. Muilta osin investoinnit kohdentuivat suurelta osin infran parantamiseen. Yksittäisenä poikkeuksena mainittakoon Saimaanharjun lammen rantaan toteutettu laavu (13.680 euroa). Sivistyksen toimialan investoinnit, yhteensä 90.011 euroa, kohdentuivat mm. päiväkodin digilaitteisiin, sekä koulujen kalustohankintoihin.

Investointien määrä jäi alle kunnanvaltuuston hyväksymän investointimäärän (poikkeama - 1.431.685 euroa). Syynä mm. se, ettei Kutilan kanavan suunnittelu edennyt vielä arvioidusti.

Kunta ei ottanut vuonna 2023 pitkäaikaista lainaa. Kunta lyhensi aiemmin ottamia lainoja 1.734.380 eurolla. Kokonaislainakanta tilinpäätöshetkellä oli 9.838.364 euroa ja vuoden alusta 11.574.044 euroa (pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat). Konsernilainojen määrä oli 15.583.746 euroa.

Konsernitase ja tunnusluvut on esitetty tilinpäätöksen kohdassa Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.

Tilastotietoja kunnasta

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Toimintakate €/as	-5 035	-5 251	-5 087	-5 243	-5 509	-5 525	-6 059	-2 555
Lainakanta €/as	3 426	3 681	3 708	3 704	3 340	2 923	2 539	2 129
Valtionosuudet €/as	1 178	1 287	1 291	1 295	1 762	1 533	1 564	615
Verotulot €/as	3 934	4 027	4 031	4 335	4 376	4 791	4 763	2 567
Vuosikate €/as	52	37	207	359	603	776	243	568
Asukasluku	4 826	4 776	4 715	4 666	4 630	4 593	4 559	4 621

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Tulovero%	19,75	19,75	20,00	20,00	20,50	20,50	21,00	21,00	21,00	21,00	8,36	8,40

KUNNAN HENKILÖSTÖ

Taipalsaaren kunnan palveluksessa oli tarkasteluhetkellä 31.12.2023 yhteensä 182 henkilöä. Vastaavaan aikaan edellisenä vuonna kunnan palveluksessa oli 181 henkilöä. Henkilöstön lukumäärään on sisällytetty vakinaiset, määräaikaiset ja työllistetyt.

Henkilöstömäärä toimialoittain:

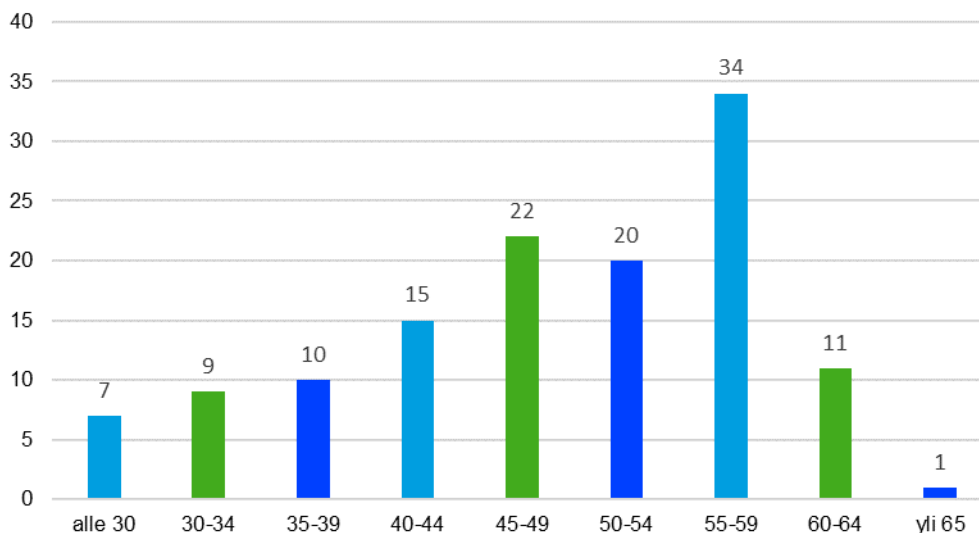
	2023	2022	2021
Konsernihallinto	18	26	15
Sivistyspalvelut	137	127	119
Tekniset palvelut	27	28	28
Yhteensä	182	181	162

Henkilöstön lukumäärä tehtäväalueittain on esitetty tilinpäätöksen liitetiedoissa.

Henkilöstökulut euroina:

	2023	2022
Palkat ja palkkiot	6 985 387	6 704 951
Eläkekulut	1 447 603	1 478 929
Muut henkilösivukulut	241 214	218 927
Henkilöstökulut yhteensä	8 674 204	8 402 807

Vakinaisen henkilöstön ikärakenne 31.12.2023

Erillinen henkilöstöraportti saatetaan valtuuston käsiteltäväksi yhtä aikaa tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen kanssa.

YMPÄRISTÖASIAT

Lappeenrannan kaupunki järjestää isäntäkuntamallilla kunnan ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun sekä eläinlääkintähuollon palvelut.

Ympäristöasiat on esitetty teknisen toimen vastuualueen toimintakertomuksen tiedoissa.

MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT

Kunnan tilinpäätöstä ohjeistavan yleisohjeen ja voimassa olevan lainsäädännön mukaan toimintakertomuksessa annetaan myös kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot on annettava siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Korruptiolla tarkoitetaan vallan ja vaikutusvallan väärinkäytöstä. Laajan määritelmän mukaan korruptio voi olla lainvastaista, moitittavaa ja epäeettistä toimintaa. Korruption erilaisia esiintymismuotoja voivat olla esimerkiksi

- virka-aseman väärinkäyttö, lahjonta sekä lahjusten lupaaminen, pyytäminen ja ottaminen
- petos, kavallus, varastaminen ja yhteisten varojen väärinkäyttö
- uhkailu ja väkivallalla pakottaminen
- luottamuksellisen tiedon väärinkäyttö
- suosinta ja suosikkijärjestelmän ylläpito
- lakien ja määräysten kiertäminen
- tosiasioiden vääristely
- laitton seuranta ja tarkkailu
- velvollisuuksien laiminlyönti ja asioiden viivyttely
- huonon hallinnon suojeleminen ja salailu
- välinpitämätön johtamistyö
- epäreilujen ja epäasiallisten keinojen käyttäminen alaisiin.

Taipalsaaren kunnan päätöksenteossa ja kaikessa hallinnon toiminnassa on noudatettava hallintolaisissa säädettyjä hyvän hallinnon perusteita. Niihin kuuluvat mm. hallinnon oikeusperiaatteet, jotka ohjaavat päätösharkintaa ja muuta asioiden käsittelyä. Kaikessa huomioidaan tasapuolinen kohtelu, johdonmukaisuus ja syrjimättömyys. Tarkoitussidonnaisuuden periaatteen mukaan viranomaisella ei saa olla vääriä vaikuttimia eikä harkintavaltaa saa käyttää väärin. Toiminta on asiallista ja puolueetonta. Lisäksi noudatetaan suhteellisuus- ja luottamuksensuojaperiaatteita.

ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Kunnan tilinpäätös 2023 oli pääosin alkuperäisen talousarvion mukainen.

Kunnan rahoituksen saatavuus on varmistettu eri toimijoiden kanssa tehdyillä rahoituskanavasopimuksilla.

Kunnan pitkäaikainen lainakanta jakautuu vaihtuvakorkoisiin ja kiinteäkorkoisiin rahoituksiin. Markkinakorkojen muuttuessa kiinteäkorkoisten rahoitusten kustannukset eivät muutu, mutta vaihtuvakorkoisten rahoitusten kustannus nousee markkinakorkojen noustessa. Tällä hetkellä markkinakorot ovat nousseet yli 3 %:n tason (tilanne syksyllä 2023).

Rahoitusriskienhallinnassa on korkosuojauksilla kiintein koroin onnistuttu poistamaan korkoriskiä. Kunnan lainakannasta n. 60 % on suojattu kiinteäkorkoiseen lainaan. Kunnan oman näkemyksen mukaan sen luottolukitus on säilynyt ennallaan.

ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ MUISTA TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA SEIKOISTA

Aiemmin suoritetun riskianalyysin pohjalta Taipalsaaren kunnan merkittävimmiksi riskeiksi nousseet riskit jaoteltuna seuraaviin ryhmiin nykytilanteessa ovat:

Strategiset riskit

- Toimintaympäristön taantuma ja vaikutukset elinkeinorakenteeseen. Tilanne vaikuttaa parantuneen ja esimerkiksi Taipalsaarella työttömyyslukemat ovat olleet alueen alhaisimmat. Kuitenkin sote-uudistuksen jälkeinen kuntien rahoitus ja yleinen taloudellinen tilanne tuovat epävarmuutta tulevaan taloudelliseen kehitykseen. Elinvoiman säilyttäminen yhteistyössä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa on tärkeää.
- Kuntastrategia on päivitetty vuonna 2022. Talouden tasapaino on strategian toteuttamisen keskiössä.

Taloudelliset riskit

- Kunnan talouden tasapaino on ensiarvoisen tärkeää kunnan itsenäisyyden säilyttämisen kannalta.
- Valtionosuuksien leikkaukset ja ansiotulojen kehitys. Uhkana tulorahoituksen riittämättömyys ja velkaantuminen.
- Hallitsematon kustannuskehitys sekä puutteellinen menojen hallinta. Talouden seuranta-järjestelmien oikea-aikaisuuteen ja riittävään ennakkointiin on kiinnitettävä erityistä huomiota.
- Korkojen nousu tulevaisuudessa. Kunnan velkamäärä ei saa nousta määrättömästi, jotta mahdollinen koronnousu ei aiheuta hallitsemattomia korkomenoja.
- Erilaiset sopimusriskit edellyttävät sopimushallintaa, sopimusehtojen tarkentamista ja vakuuttamista.

Toiminnalliset riskit

- Tulevaisuuden palvelumallit
- Konserniyhtiöt ja niiden toimintaedellytykset
- Kunnan sisäisiä toiminnallisia riskejä ovat mm. henkilöstöriskit (esim. mahdollinen toimiminen yhden henkilön varassa), prosessien toimivuus, ICT-järjestelmien toimivuus
- Työhyvinvointi
- Resurssit

Vahinkoriskit

- Omaisuuden hoito ja ylläpito, korvausinvestoinnit
- Infran rakenteet, ympäristövahingot
- Luonnonilmiöt
- Vakuuttamisella pyritään poistamaan juuri omaisuuteen liittyviä riskejä. Kaikkien vahinkojen seurauksia ei kuitenkaan voi vakuuttamisella poistaa.

SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Valtuusto on päättänyt sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista 11.6.2014. Voimassa olevan hallintosäännön 2 §:n mukaan kunnanhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, ohjeistaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja toimeenpanon. Lisäksi kukin toimielin ja esihenkilöt vastaavat oman toimintansa sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta.

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen 10.5.2016 § 101.

Ohjeen mukaan toimielinten tulee käsitellä oman tehtäväalueensa selonteko merkittävimmistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Toimialat päivittävät alueensa riskienhallinnan arviointitaulukot. Suuri osa riskienhallintaa toteutuu toimintaprosesseihin sisällytettävänä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Toimiva riskienhallinta on osa hyvää johtamista, toiminnan ohjausta ja palveluiden laadunvarmistamista. Johtoryhmä on käsitellyt riskienhallinnan viimeiset päivitysraporttinsa ja toimittanut ne tilintarkastajalle tilikauden ennakkotarkastuksen yhteydessä tilikauden lopulla sekä tilinpäätöksen valmistelun yhteydessä.

Hallintosäännön 90 §:n mukaan kunnanhallitus arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta kuntakonsernin kokonaisedun toteutumisen, riskienhallinnan ja menettelytapojen kannalta ja teettää ulkopuolisen arvioinnin kerran valtuustokaudessa sekä käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa. Tähän arviointityöhön kunnanhallitus ryhtyy hyvissä ajoin ennen valtuustokauden päättymistä.

Seuraavassa on esitetty lyhyesti sisäisen valvonnan järjestelyjä Taipalsaaren kunnassa.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Toimintakertomusvuoden aikana on pyritty varmistamaan säännösten, määräysten ja päätösten noudattamisen seuranta ja valvonta useilla eri keinoilla. Valtuustolle on annettu puolivuotisraportti toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Siinä yhteydessä tarkasteltiin tavoitteita ja mahdollisesti niihin liittyvää päätöksenteon ajantasaisuutta.

Viranhaltijapäätösten toimielinkäsittely on osa päätösten lainmukaisuuden valvontaa.

Kunnanhallituksen eri toimielimiin (pl. vaalielimet ja tarkastuslautakunta) nimeämät edustajat omalta osaltaan varmistavat, että toimielinten työskentelyssä noudatetaan kunnanhallituksen antamia määräyksiä.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Talousarvion toteutumisesta, toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta tai poikkeamista sekä niiden johdosta tehdyistä toimista ja varojen käytön valvonnasta on kerrottu tässä toimintakertomuksessa. Pääosa asetetuista tavoitteista on toteutunut, poikkeamien syyt on selostettu, mikäli ne ovat kunnan talouden ja toiminnan tai valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden kannalta olennaisia.

Kunnan varojen käytön valvontaa tehdään pistokoelunaisesti mm. tietojärjestelmiä hyödyntäen. Tilikauden aikana ei ole tullut esille väärinkäytöksiä.

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskienhallinta perustuu kunnanvaltuuston hyväksymiin riskienhallinnan perusteisiin sekä kunnanhallituksen hyväksymään sisäisen valvonnan ohjeeseen.

Riskienhallinnan osalta systemaattista ja dokumentoitua riskienhallinnan prosessin jalkauttamista osaksi työrutiineja tulee jatkaa.

Kunnanhallitus toteaa, että kunnalla ovat voimassa olevat omaisuusriskin ja toiminnan vastuuvakuutukset, mittaturvametsävakuutus, liikennevakuutukset ja työntekijöiden työmatkavakuutus sekä lakisääteiset vakuutukset. Tilikauden aikana tehdään vuosittainen vakuutus-turvatarkestelu vakuutusyhtiön kanssa.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Tilikauden aikana ei ole todettu hankinnoissa tai omaisuuden luovuttamisessa merkittäviä menetyksiä.

Sopimustoiminta

Tilikauden aikana ei ole todettu sopimuksissa sellaisia negatiivisia seuraamuksia, joita ei sopimusta tehdessä ole osattu ennakoida.

Sopimuksenhallintajärjestelmän käyttöä tulee edelleen kehittää, siten, että kaikki sopimusasiakirjat saadaan myös sähköisesti talletetuksi ja siten kaikkien tietoa tarvitsevien käyttöön esim. poissaolotilanteiden sujuvan hoitamisen takia. Erityisesti hankehallinnan (projektituet) dokumentointiin tulee kiinnittää huomiota edelleen. Uuden asiakirjahallinnan ohjelmiston käyttöönotto on parantanut tiedonhallintamallin avulla myös sopimustoiminnan prosesseja.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäinen tarkastus on osa kunnan normaalia johtamista. Sisäiseen tarkastukseen ei ole palkattu erikseen henkilöstöä eikä ostettu palveluja.

Kunnanhallituksen kokonaisarvio keskeisistä johtopäätöksistä ja kehittämistoimenpiteistä voimassa olevalle taloussuunnittelukaudelle

Kunnanhallituksen kokonaisarvio keskeisistä johtopäätöksistä sekä kehittämistoimenpiteistä voimassa olevalle taloussuunnittelukaudella osalta kunnanhallitus toteaa tilinpäätökseen 2023, että

- 1) Sisäinen valvonta on järjestetty ohjeistuksen mukaisesti.
- 2) Mahdollisia puutteita ei tilikauden aikana ole havaittu.
- 3) Muita kehittämistoimenpiteitä kunnanhallitus käy tulevaisuudessa kokouksissaan ja iltakouluissaan läpi kuluvan toimintavuoden ja tulevien toimintavuosien aikana.

Sisäisen valvonnan järjestäminen on riittävää ja valvonnassa on saavutettu tavoitteet. Tavoitteena jatkossakin saavuttaa asetetut vaatimukset ja tavoitteet. Kehittämistoimenpiteinä toiminnan järjestäminen toiminnan operatiivisen johtamisen ja ohjaamiseen kaikilla tehtäväalueilla toteutetaan riittävästi ja tarpeen mukaan päätettävillä lisäresursseilla. Esimerkiksi kunnan lakisääteisten tehtävien ja niiden toteuttamiseksi käytettävissä olevien henkilö- ja talousresurssien toteuttaminen on mahdollista riittävän ajoissa tapahtuvalla päätöksenteolla.

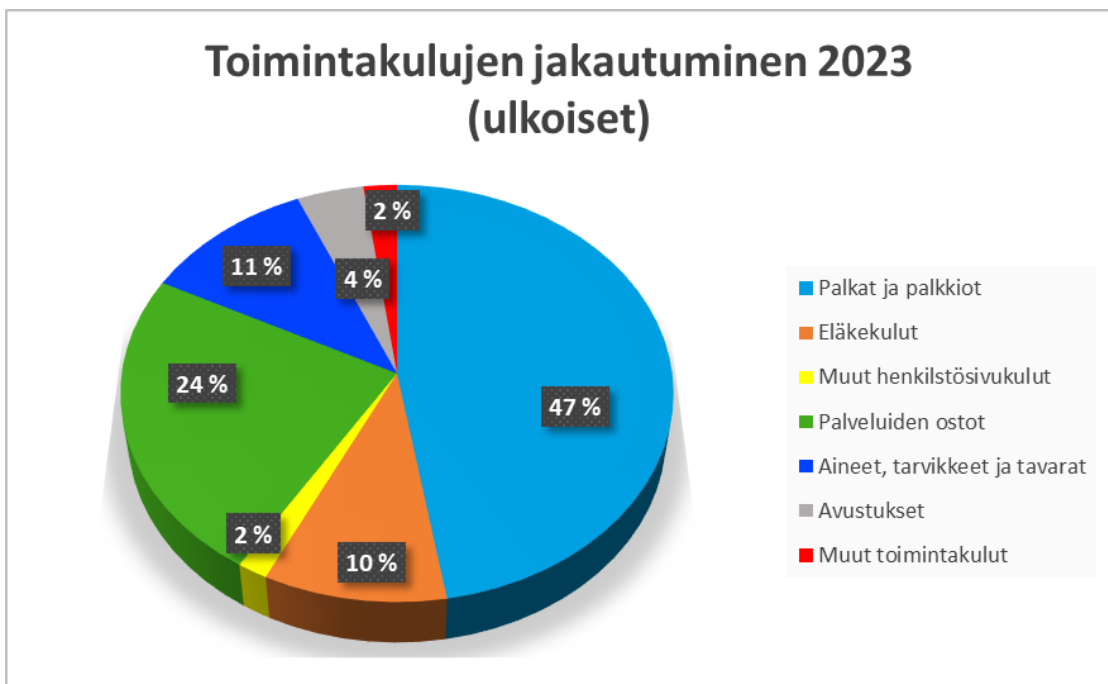
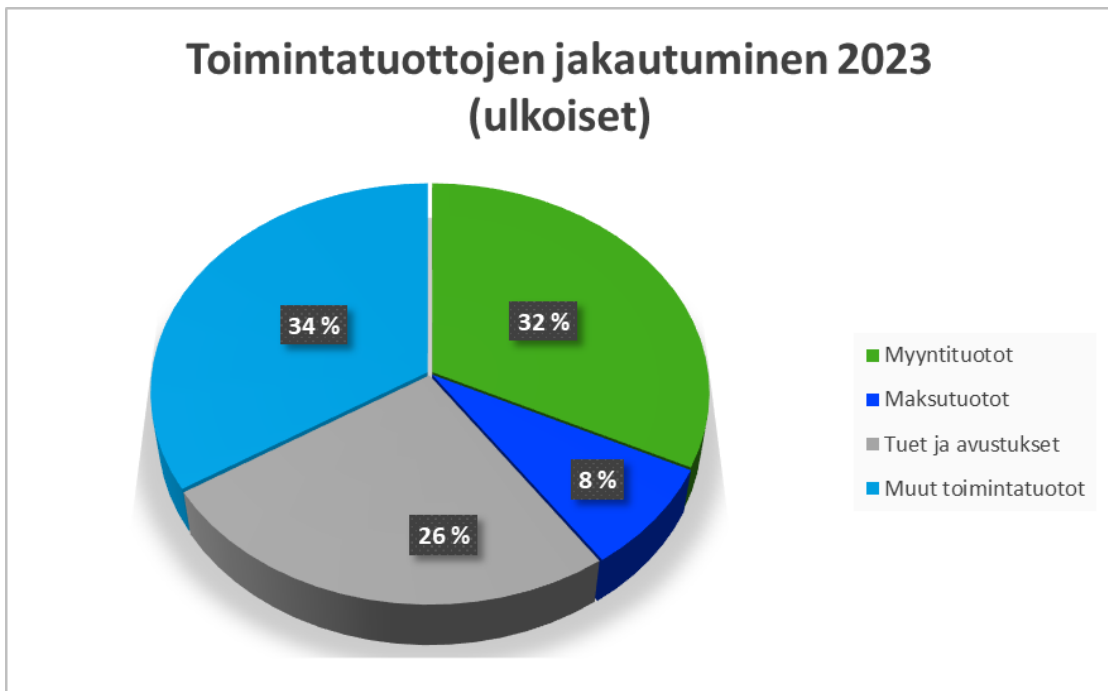
TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS**Tilikauden tuloksen muodostuminen
Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut**

	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	2 940	3 298
Valmistus omaan käyttöön	0	21
Toimintakulut	-14 749	-30 944
Toimintakate	-11 808	-27 625
Verotulot	11 864	21 713
Valtionosuudet	2 840	7 132
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	8	8
Muut rahoitustuotot	9	10
Korkokulut	-286	-129
Muut rahoituskulut	0	-1
Vuosikate	2 626	1 109
Poistot ja arvonalentumiset	-1 492	-1 528
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	0	0
Tilikauden tulos	1 134	-419
Tilipäätössiirrot	93	93
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 227	-327

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	19,94	10,67
Vuosikate/Poistot, %	176,01	72,55
Vuosikate, euroa/asukas	568,33	243,15
Asukasmäärä	4 621	4 559

Tilikauden 2023 tulos oli 1.134.000 euroa ylijäämäinen ja poistoeron jälkeen 1.227.000 euroa ylijäämäinen. Kunnanvaltuuston hyväksymän talousarvion ylijäämäennuste oli 1.111.986 euroa.

Kunnan toimintakate oli -11.808.443 euroa. Edellisenä vuonna toimintakate oli -27.625.159 euroa. Tarkistetussa talousarviossa se oli -27.707.475 euroa. Toimintakate oli 184.676 euroa parempi kuin budjetoitu.

Kuvat: Ulkoisten toimintatuottojen ja -kulujen jakautuminen vuonna 2023

Toimintatuotot olivat 2.940.128 euroa (ulkoiset). Edellisenä vuonna toimintatuotot olivat 3.298.454 euroa (ulkoiset). Toimintatuotot laskivat kaikissa tulomuodoissa (myynti-, maksu-, hanke- jne.).

Toimintakulut olivat 14.748.571 euroa (ulkoiset). Edellisenä vuonna tuloslaskelman käyttötalouskulut olivat 30.944.246 euroa (ulkoiset).

Toimintakulut olivat 416.326 euroa alle päivitetyn talousarvion. Suurista kulueristä eli henkilöstökuluista ja palvelujen ostosta tuli säästöä.

Verotulot olivat 109.998 euroa suuremmat kuin talousarviossa. Sote-uudistuksen takia edelliset vuodet eivät ole vertailukelpoisia.

Tuloveroja kertyi 104.219 euroa enemmän kuin talousarviossa. Osuus yhteisöveron tuotosta oli -79.024 euroa pienempi kuin talousarviossa. Sote-uudistuksella ei ollut vaikutusta kiinteistöveroon, mutta kertymä oli -101.629 euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Talousarvioon verrattuna kiinteistöverotuotto oli 84.803 euroa korkeampi kuin talousarviossa.

Valtionosuudet olivat 2.839.898 euroa. Vuonna 2022 valtionosuuksien toteuma oli 7.132.077 euroa.

Vuosikatteeksi muodostui 2.626.273 euroa.

Poistojen määrä oli 1.492.157 euroa. Poistot pienenevät edellisestä vuodesta 35.840 euroa. Suunnitelman mukaisten poistojen pienentynyt määrä kertoo siitä, että investoinnit ovat pysyneet alhaisella tasolla.

Toiminnan rahoitus**Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut**

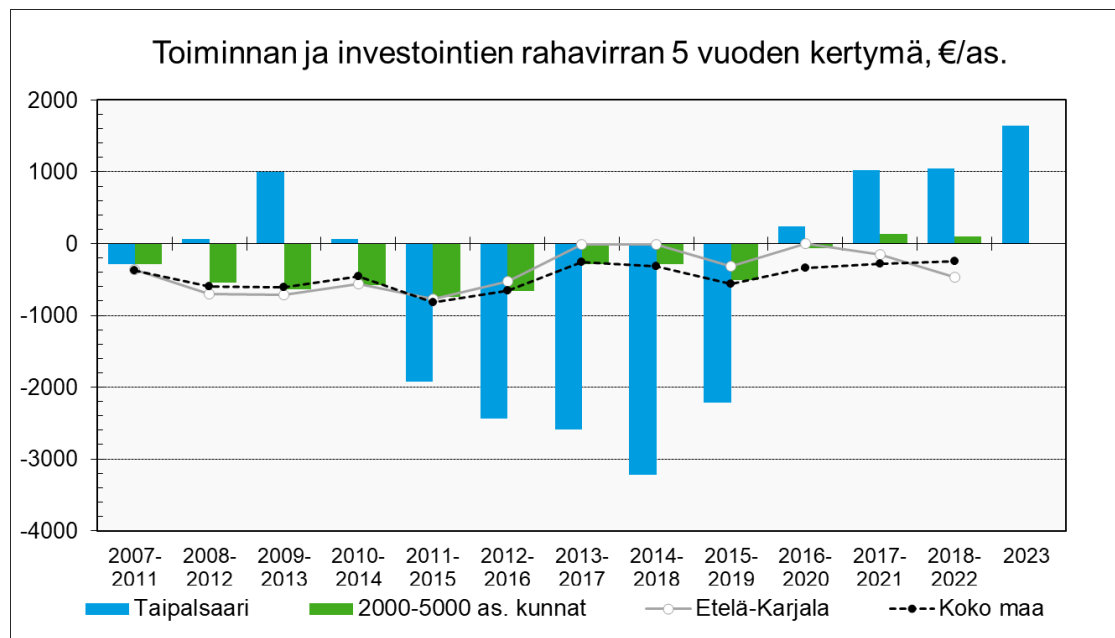
	2023	2022
	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 626	1 109
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	19	-481
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 350	-1 004
Rahoitusosuudet investointimenoihin	253	521
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	17	94
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 564	240
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 734	-1 851
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	1
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	138	-440
Rahoituksen rahavirta	-1 597	-2 291
	0	0
Rahavarojen muutos	-33	-2 051
Kassavarat 31.12.	368	400
Kassavarat 1.1.	400	2 451
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	7 582	4 829
Investointien tulorahoitus, %	239,28	229,74
Lainanhoitokate	1,44	0,62
Kassan riittävyys, pv	7	4
Asukasmäärä	4 621	4 559

- Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, € = Toiminnan ja investointien välisumma tilinpäätösvuodelta ja neljältä edelliseltä vuodelta
- Investointien tulorahoitus, % = 100*vuosikate/investointien omahankintameno
- Investointien omahankintameno= Rahoituslaskelman investointimenot, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet
- Lainanhoitokate= (vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)
- Kassan riittävyys, pv = 365 pv * Kassavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

Tilikauden alussa 1.1.2023 kunnan rahavarat olivat 400.449 euroa. Tilikauden lopussa 31.12.2023 kunnan rahavarat olivat 367.829 euroa.

Vanhoja lainoja maksuohjelmien mukaisesti maksettiin pois, eikä uutta lainaa nostettu.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

Tase (1000 €)

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA	11 119	10 712
Aineettomat hyödykkeet	413	540	Peruspääoma	7 689	8 508
Aineettomat oikeudet	65	115			
Muut pitkävaikutteiset menot	337	413	Arvonkorotusrahasasto	0	0
Ennakkomaksut	11	11	Muut omat rahastot	0	0
			Ed. tk:en yli/alijäämä	2 204	2 530
Aineelliset hyödykkeet	18 156	18 426	Tilikauden yli/alijäämä	1 227	-327
Maa- ja vesialueet	4 586	4 577			
Rakennukset	10 810	11 382	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 942	2 147	VARAUKSET	291	384
Koneet ja kalusto	157	105	Poistoero	291	384
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesk.er. hank.	662	215			
			PAKOLLISET VARAUKSET	35	0
Sijoitukset	3 860	4 677	Eläkevaraukset	0	0
Osakkeet ja osuudet	3 246	4 063	Muut pakolliset varaukset	35	0
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0			
Muut lainasaamiset	600	600	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	158	155
Muut saamiset	14	14	Valtion toimeksiannot	0	0
			Lahjoitusrahastojen pääomat	153	154
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Muut toimeksiantojen pääomat	5	2
Valtion toimeksiannot	0	0			
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0	0	VIERAS PÄÄOMA		
Muut toimeksiantojen varat	5	2	Pitkäaikainen	8 208	9 838
			Joukkovelkakirjalainat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 208	9 838
Vaihto-omaisuus			Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Aineet ja tarvikkeet	0	0	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Keskeneräiset tuotteet	0	0	Saadut ennakot	0	0
Valmiit tuotteet	0	0	Ostovelat	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	0	0
Ennakkomaksut	0	0	Siirtovelat	0	0
Saamiset			Lyhytaikainen	3 716	4 180
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Joukkovelkakirjalainat	0	0
Myyntisaamiset	0	0	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 632	1 620
Lainasaamsiet	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä	0	116
Muut saamiset	0	0	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Siirtosaamiset	0	0	Saadut ennakot	0	0
			Ostovelat	707	560
Lyhytaikaiset saamiset	726	1 225	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	332	339
Myyntisaamiset	432	443	Siirtovelat	1 045	1 546
Lainasaamsiet	1	1			
Muut saamiset	140	73			
Siirtosaamiset	152	707	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 528	25 270
			TASEEN TUNNUSLUVUT:	2023	2022
Rahoitusarvopaperit			Omavaraisuusaste, %	48,5	43,9
Osakkeet ja osuudet	0	0	Suhteellinen velkaantuneisuus %	67,6	43,6
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä,1000 €	3 431	2 204
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä,€/asukas	742	483
Muut arvopaperit	0	0	Lainakanta 31.12.,1000 €	9 840	11 574
			Lainat €/asukas	2 129	2 539
Rahat ja pankkisaamiset	368	400	Lainat ja vastuut, 31.12., 1000 €	9 959	11 714
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 528	25 270	Lainat ja vastuut, €/asukas	2 155	2 569
			Lainasaamiset 31.12. 1000 €	614	614
			Asukasmäärä	4 621	4 559

Omavaraisuusaste, %= 100*(oma pääoma+poistoero ja vap.eht. varaukset) / (koko pääoma – saadut ennakot)

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = 100*(vieras pääoma – saadut ennakot) /käyttötulot

Velat ja vastuut prosenttia käyttötuloista, %=100*(Vieras pääoma – Saadut ennakot + Vuokravastuut) /Käyttötulot.

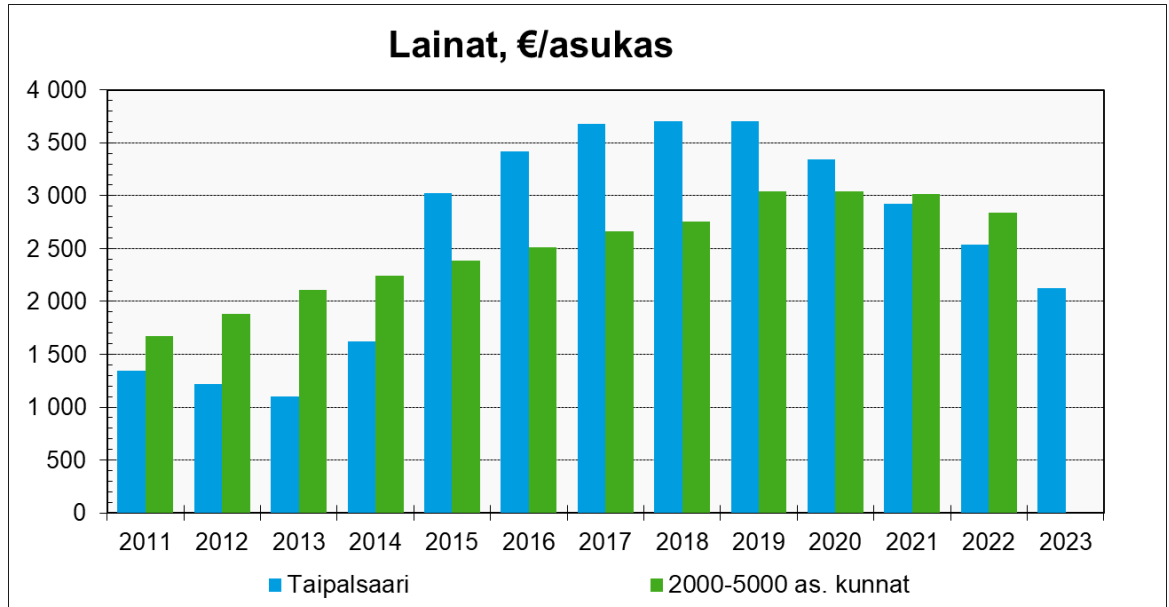
Kertynyt yli-/alijäämä = Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä

Käyttötulot = tilikauden toimintatuotot+ verotulot + käyttötalouden valtionosuudet

Lainakanta 31.12.=vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainasaamiset 31.12.= pysyvien vastaavien sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset + muut lainasaamiset

Taipalsaaren kunnan taseen loppusumma oli 23.527.544 euroa (edellinen vuosi 25.269.522 euroa). Oma pääoma siis pieneni ja se johtuu Eksoten kuntayhtymän purkamisesta.

Kuva: Lainamäärä asukasta kohti Taipalsaarella ja 2000–5000 asukkaan kunnissa vuosina 2011 - 2022 sekä Taipalsaaren vastaava tunnusluku myös vuodelta 2023.

Taipalsaaren lainakanta 2129 €/asukas (edv. 2539 €/asukas) on Kuntaliiton välittämien ennakkotietojen mukaan alle Etelä-Karjalan maakunnan keskiarvon (n. 2900 €/asukas). Valta-kunnalliset keskiarvot kuntien keskimääräisessä lainakannassa vuonna 2022 oli 3371 €/asukas ja vuoden 2023 ennakkotieto oli 3320 €/asukas. Lähdevertailu: Kuntaliitto kuntien tilinpäätösarvot 6.2.2024.

Kunnan omavaraisuusaste 48,5 % on hyvä. Edellisenä vuonna kunnan omavaraisuusaste oli hieman heikompi (edv. 43,9 %). Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

Tuloslaskelman toimintatuotot olivat 358.326 euroa pienemmät kuin vuonna 2022. Tuloslaskelman toimintakulut olivat 16.195.676 euroa pienemmät kuin vuonna 2022.

Laskelmassa lainan lisäykset luetaan tuottoihin ja lainanmaksut vastaavasti menoihin.

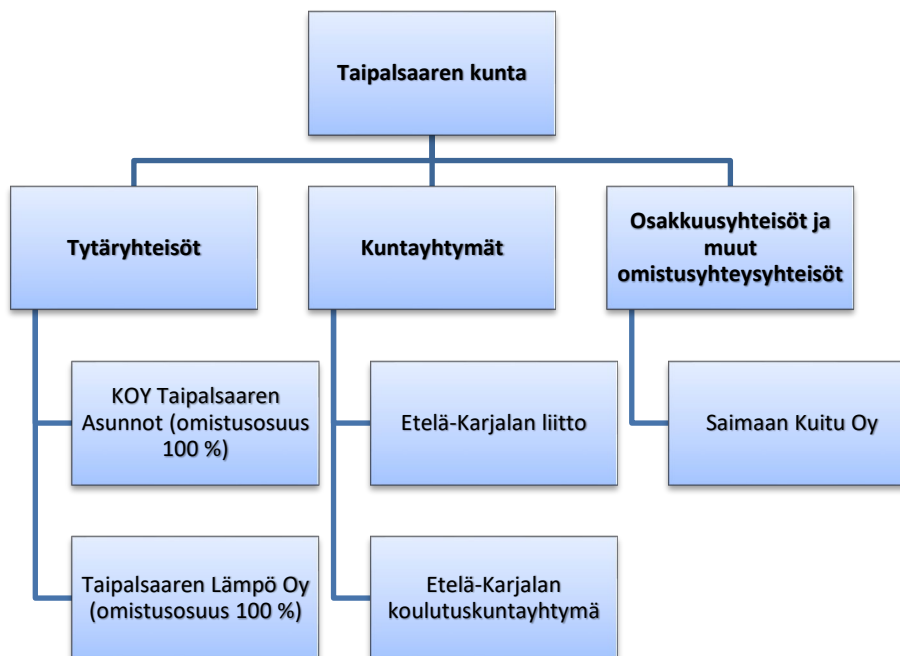
Suurin osa tuloista saadaan verotuloista 66,2 % (edellinen vuosi 66,4 %). Menoista suurin osa kohdistui toimintakuluihin 81,6 % (edv. 90,2 %) ja lainan lyhennyksiin 9,6 % (edv. 5,4 %).

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
<i>Varsinainen toiminta</i>			<i>Varsinainen toiminta</i>		
Toimintatuotot	2 940	16,41 %	Toimintakulut	-14 749	81,55 %
Verotulot	11 864	66,23 %	- valmistus omaan käyttöön	0	0,00 %
Valtionosuudet	2 840	15,85 %	Korkokulut	-286	1,58 %
Korkotuotot	8	0,04 %	Muut rahoituskulut	0	0,00 %
Muut rahoitustuotot	9	0,05 %	Satunnaiset kulut	0	0,00 %
Satunnaiset tuotot	0	0,00 %	Tulorahoituksen korjauserät:		
Tulorahoituksen korjauserät:			+/- pakollisten varausten muutos	35	-0,19 %
- pakollisen varauksen muutos	0	0,00 %	- pysyvien vast. hyöd. luovutustappio	0	0,00 %
-Pysyvien vastaav. myyntivoitot	-16	-0,09 %	Investoinnit		
Investoinnit			Pysyvien vastaavien investoinnit	-1 350	7,47 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	253	1,41 %	<i>Rahoitustoiminta</i>		
Pysyvien vast. hyödykkeiden luov.tulo	17	0,09 %	Antolainasaamisten lisäykset	0	0,00 %
<i>Rahoitustoiminta</i>			Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 734	9,59 %
Antolainasaamisten vähennykset	0	0,00 %	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,00 %
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,00 %	Oman pääoman vähennykset	0	0,00 %
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,00 %	Kokonaismenot yhteensä	-18 084	100,00 %
Oman pääoman lisäykset	0	0,00 %			
Kokonaistulot yhteensä	17 914	100,00 %			

Maksuvalmiutta kuvaavan kassan laskennallinen arvioitu riittävyys tilinpäätöshetkellä on yksi viikko (7 päivää, edellisenä vuonna tunnusluku oli 4 päivää). Kunnan maksuvalmius on rahoitusjärjestelmän avulla järjestetty riskienhallinnan mukaisella tavalla.

KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä

Konsernitilinpäätökseen yhdisteltävät yhteisöt ovat Kiinteistöosakeyhtiö KOY Taipalsaaren Asunnot ja Taipalsaaren Lämpö Oy sekä konserniin kuuluvat kuntayhtymät. Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty Saimaan Kuitu Oy.

Kuntayhtymistä Taipalsaaren osuudet ovat Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymästä 1,58 % ja Etelä-Karjalan liitosta 3,24 %.

Kunnan muita osakkuusyhteisöjä (omistus 20–50 %) ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen, koska yhdisteleminen on tarpeetonta oikean ja riittävän kuvan antamiseksi konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tällaisia osakkuusyhteisöjä ovat Asunto-osakeyhtiö As Oy Saimaanharjun Kuhatie sekä Kiinteistö Oy Taipalsaaren Liikekeskus.

Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 11.11.2020. Konserniohjeessa luodaan puitteet ensisijaisesti kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Ohjetta noudatetaan soveltuvin osin myös osakkuusyhteisöjen ja kuntayhtymien omistajaohjauksessa. Valtuuston hyväksymää konserniohjetta noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä muuta johdu.

Konserniohjeeseen perustuvien yksittäisten ohjeiden ollessa ristiriidassa yhteisöä koskevien säännösten, kuten yhteisö- tai kirjanpitolainsäädännön tai muun pakottavan lainsäädännön kanssa, noudatetaan voimassa olevaa pakottavaa lainsäädäntöä. Yhteisön johdon on syytä ilmoittaa ristiriidasta välittömästi konsernijohtolle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Konserniohjeessa on määritelty kunnanvaltuuston ja konsernijohtajan tehtävät. Konsernijohtajalla tarkoitetaan kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa.

Kunnanvaltuusto

- hyväksyy strategiat, joita sovelletaan soveltuvin osin myös konsernin tytäryhteisöjen toimintaan ja sen kehittämiseen,
- päättää kuntakonsernille ja sen tytäryhteisöille asetettavista toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista kunnan talousarvion käsittelyn yhteydessä,
- arvioi toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen vuosittain tilinpäätöksen käsittelyn yhteydessä ja
- hyväksyy konserniohjeet.

Kunnanhallitus

- valitsee kunnan edustajat tytär- ja osakkuus- sekä yhteisyhteisöjen yhtiökokouksiin tai vastaaviin kokouksiin sekä nimeää kunnan edustajat näiden yhteisöjen hallituksiin,
- käyttää omistajapuhevaltaa tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä, säätiöissä ja kunnan osakkuus- sekä yhteisyhteisöissä sekä antaa ohjeet kuntaa näiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin,
- vastaa tytäryhteisöjen valvonnan järjestämisestä ja saa käyttöönsä yhteisön toiminnan ja tulosten arviointiraportit vuosittain sekä
- raportoi valtuustolle vuosittain yhtiöille asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta.

Kunnanhallituksen konserniohjaukseen liittyvistä tehtävistä ja toimivallasta on määrätty hallintosäännön 23 §:ssä.

Kunnanjohtaja

- toimii konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan.

Olellaiset konsernia koskevat tapahtumat

Seuraavassa on kuvattu olellaisimmat konsernia koskevat tapahtumat tilikaudelta:

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot

Taipalsaaren kunta omistaa KOY Taipalsaaren asunnot koko osakekannan. Tilikausi oli yhtiön 26. toimintavuosi.

Taipalsaaren kunta omistaa KOY Taipalsaaren asunnot koko osakekannan. Tilikausi oli yhtiön 26. toimintavuosi..

Palvelutalon vuokrien määräytymistä säätelevät ARA-määräykset. Palvelutalo on vuokrattu kokonaisuudessa EKSOTE:n käyttöön ja Palvelutalossa oleva valmistuskeittiö Saimaan Tukipalvelut Oy:n käyttöön. EKSOTE valitsee vuokralaiset Palvelutaloon. Vuokrauksesta ja reskontrasta sekä muusta kiinteistön hoidosta vastaa yhtiö. Vuoden 1.1.2023 alusta Palvelukodin vuokrasopimus siirtyi samansisältöisenä Etelä-Karjalan Hyvinvointialueelle.

Yrityksen maksuvalmius oli tilikauden lopussa hyvä. Maksuvalmiutta on pystytty parantamaan tilivuoden aikana mm. tehostamalla perintää ja rajoittamalla hankintoja.

	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TP 2023
Liikevaihto	932 021	969 923	951 027	964 458
Liiketoiminnan kulut (sis. poistot)	-799 786	-787 173	-847 289	-766 586
Liikevoitto (-tappio)	112 962	182 750	130 331	197 950
Rahoitustuotot ja kulut	-58 809	-52 864	-56 492	-184 583
Tilikauden tulos (voitto)	54 152	129 885	47 245	3 499

Lainojen määrätymistä ja takaisinmaksua säätelee ARA- ja lainojen valtion täytetäkausmääräykset. Korkean velkaantuneisuuden johdosta yrityksen rahoituksellinen liikkumavara on niukka ja lisärahoituksen saanti vaikeaa. Kiinteistöyhtiön varsinaisen toiminnan tulo-rahoitus oli tilikaudella suunnitelman mukainen. Vieraan pääoman takaisinmaksuaika on heikko, yli 15 vuotta, mutta se on ARA-määräysten mukainen. Heikko velanhoitokyky yhdessä korkean velkaantuneisuuden kanssa saattaa olla vaarallinen yhdistelmä, mikäli tulo-rahoitus heikkenisi.

Yhtiölle on laadittu kohdekohtaiset korjaus- ja kunnossapitosuunnitelmat vuosille 2021 - 2030. Suunnitelmien toteutusta arvioidaan vuosittain muiden korjaustöiden suunnitelmien toteutusten kanssa.

Yhtiö on vastannut kunnan asuntopoliittisten tavoitteiden toteuttamisesta ja tarjonnut kuntalaisille ja muuttajille sopivia ja viihtyisiä vuokra-asuntoja.

Toiminnan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä on rahoituskulujen ja lainakorkojen muutokset, asukkaiden vuokranmaksukyky, kiinteistöjen ylläpidon kustannukset ja onnettomuudet mm tulipalot.

Kunnanvaltuuston asettamana tavoitteena oli, että yhtiön on selviydyttävä oman liikevaihtonsa turvin ilman kunnan taloudellista tukea.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren asunnot saavutti kunnanvaltuuston asettaman tavoitteen.

Taipalsaaren Lämpö Oy

Taipalsaaren kunta omistaa Taipalsaaren Lämpö Oy:n koko osakekannan.

Vuosi 2023 oli yhtiön 9. toimintavuosi. Yhtiö toimialana on kaukolämmön tuottaminen ja jakelu. Toiminta-alueena on Taipalsaaren kolme erillistä verkostotaajamaa: Kirkonkylä, Saimaanharju- Konstun alue ja Kuivaketvele.

Saimaanharju - Konstu alueella Taipalsaaren Lämpö Oy ostaa energiaa Adven Oy.

Yhtiön kokonaisliikevaihto oli 1 013 183,76 €, kasvua edellisvuoteen nähden oli 0,15 %. Tilikauden tulos oli 38 213,40 €.

Vuosi oli sääoloiltaan lämmin, minkä vuoksi energiaa myytiin vähemmän edellisvuoteen verrattuna. Kertomusvuonna kaukolämmön myynti oli 9 060 MWh, joka oli lähestulkoon yhtä suuri edellisvuoteen verrattuna.

ADVEN Oy:lta ostetun energian osuus oli 7 048 MWh, joka on 3 % pienempi edellisvuoteen verrattuna.

Lämpöä tuotettiin omissa lämpölaitoksissa pääosin metsähakkeella. Vara- ja lisälämpönä käytetyn öljyn ja maakaasun osuus oli n. 2 %.

Yhtiön taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut

	2019	2020	2021	2022	2023
Liikevaihto	1 124 129	1 018 777	1 067 985	1 011 658	1 013 183
Myytävän energian hinta (alv 0%)	92,70 €/MWh	92,70 €/MWh	85,00 €/MWh	86,70 €/MWh	87,20 €/MWh
Keskilämpötila	5,5 °C	6,8 °C	4,8 °C	5,4 °C	2,9 °C
Liikevoitto / -tappio	-76 884	-39 272	-8 749	54 055	38 213
Omavarallisuusaste %	10,4	11,5	10,8	15,2	18,3
Velan määrä	1 159 318	1 080 444	1 091 571	994 781	895 909

Ohjeistuksen mukaan pysyvän maksukyvyttömyyden uhka on välitön, kun yrityksen liiketulos on negatiivinen ja omavaraisuusaste alle 10 %. Vuonna 2019 on omistaja lisännyt omaa vapaata pääomaa konvertoimalla keskinäisen lainan omaan vapaaseen pääomaan.

Lämpölaitoksille tehtiin suunniteltuja huolto-, ja korjaus- ja muutostöitä tilikauden aikana.

Taipalsaaren Lämpö Oy:n riskienhallinta tähtää yhtiön suunnitellun tuloskehityksen turvaamiseen, toiminnan jatkuvuuden takaamiseen muuttuvissa tilanteissa sekä yhtiön maksuvalmiuden ylläpitämiseen.

Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa ja hallita liiketoimintaan liittyviä riskejä. Riskienhallinta on jatkuvaa ja systemaattista toimintaa, jonka tavoitteena on estää henkilövahingot, turvata yhtiön omaisuus sekä taata vakaa ja kannattava taloudellinen toiminta.

Toiminnan merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä ovat verkostorakenteesta johtuvien hävikkien kasvaminen, rahoituskulujen ja lainakorkojen muutokset, asiakkaiden maksukyky ja pysyvyys asiakkaina, kiinteistöjen ja verkostojen ylläpidon kustannukset ja onnettomuudet mm tulipalot.

Kaukolämmön riskienhallinnan erityispiirteitä ovat pitkät hankintasopimukset sekä tuotantolaitosten ja jakeluverkoston infrastruktuurit, jotka vikaantuessaan voivat aiheuttaa suunnittemattoman kuluerän. Toiminnassa käsitellään pitkäaikaisten hankintasopimusten ja suurten pääomien lisäksi räjähdys- ja paloherkkiä polttoaineita, raskaita laitteistoja, koneita ja laitteita sekä öljyä varastoissa. Suurimmat riskit liittyvätkin teknisiin toimintaedellytyksiin eli kaukolämmön hankintaan sekä tuotannon ja jakelun laitteisiin.

Tavarantoimittajien kanssa tehdään vuosisopimuksia, joiden puitteissa hintoja ja toimitusmääriä tarkistetaan vuoden aikana. Sopimusten avulla turvataan raaka-aineen saanti ja pyritään tasaamaan hintojen vaihteluista aiheutuvia riskejä. Öljyä ja maakaasua käytetään toimitusvarmuus- ja varapolttoaineina.

Ei muuttuneita ympäristöriskejä vuonna 2023. Ympäristöriskejä arvioidaan vuosittain riskienhallintasuunnitelman mukaisesti. Viranomaismääräysten tiukentuminen voi johtaa investointitarpeisiin.

Taipalsaaren Lämpö Oy:n asiakaskunta koostuu useista erilaisista asiakasryhmistä kuten kunnan omistamista kohteista, liikekiinteistöistä, asunto-osakeyhtiöistä sekä yksittäisistä pienkuluttajista. Nykyistä suurempi asiakaspoistuma voi aiheuttaa riskiä keskeisillä verkostoalueilla.

Yhtiön taloudellinen asema jatkui tasaisena tilikauden aikana, sillä yhtiö teki toisen voitollisen tuloksen yhtiön olemassaolon aikana.

Taipalsaaren Lämpö Oy saavutti kunnanvaltuuston asettaman tavoitteen.

Saimaan Kuitu Oy

Yhtiön omistavat Taipalsaaren, Savitaipaleen ja Lemin kunnat. Yhtiön osakepääoma koostuu 2.501 kappaleesta osakkeita, joilla Savitaipaleen äänioikeus on 41,4 %, Taipalsaarella 38,6 % ja Lemillä 20,0 %.

Yhtiön Kahdeksas tilikausi oli 1.1.2023 – 31.12.2023.

Saimaan Kuitu Oy:n liikevaihto oli 549.475,32 euroa (490 899,00 euroa vuonna 2022). Yhtiön tappio oli 124 642,57 euroa (tappio vuonna 2022 oli 81 248,52) Yhtiön voitonjakokelpoiset varat ovat 2.005.706,58 euroa, josta tilikauden tappio on -124 642,57 euroa.

Valokuituliittymiä oli vuoden lopussa käytössä kaikkiaan 2408 liittymää sisältäen Paimensaaren valokuituverkon käytössä olevat liittymät (51 liittymää).

Yhtiön taloudellista asemaa ja tulosta kuvaavat tunnusluvut:

	2023	2022
• Liikevaihto tEUR	549,4	490,9
• Liikevoitto tEUR	-125,8	-68,9
• Liikevoitto/tappio %	-18,1	-14,0
• OPO:n tuotto %	-5,7	-3,6
• Omavaraisuusaste %	22,9	25,8

Yhtiön investoinnit tilikaudella olivat 1.432.187,17 euroa. Investoinnit jakautuivat hankkeiden valokuituverkkojen rakentamiseen seuraavasti:

Savitaipale	27.135,89 euroa
Taipalsaari	13.232,85 euroa
Lemi	14.025,69 euroa
Suomenniemi 1	803,50 euroa
Hurtanmaa-Rutola	2.470,22 euroa
Suomenniemi 2	6.938,69 euroa
Lpr/Skinnarila	6.129,04 euroa
Luukuitu1	1.126.129,04 euroa
Raippo1, Lpr	576,98 euroa
Luukuitu3	239.250,00 euroa

Yhtiön korolliset velat 31.12.2023 olivat 1.018.742,88 euroa, josta pitkäaikainen velka Savitaipaleen kunnalle 188.702,94 euroa. Taipalsaaren kunnan takaamaan velkaa yhtiöllä 336.174,48 euroa, Savitaipaleen kunnan takaamaa velkaa 163.865,46 euroa ja Lemi kunnan takaama velka 330.000,00 euroa.

Palautus- ja siirtokelpoisten liittymämaksujen yhteissumma tilinpäätöshetkellä oli 5.508.950,55 euroa.

Yhtiön tilinpäätös sisältää selonteon yhtiön merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä niihin varautumisesta.

Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Seuraavassa on käsitelty kunnan toiminnan ja talouden kannalta olennaisimpien konserniyhteisöjen toiminnan kehittymistä.

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot – tuleva kehitys

Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot ei tavoittele voittoa, eikä sille ole omistajan taholta annettu mahdollisen voiton tulouttamisvelvoitetta.

Vuoden 2024 tuloksen odotetaan olevan positiivinen.

Taipalsaaren Lämpö Oy – tuleva kehitys

Yhtiön toimialana on kaukolämmön tuottaminen ja jakelu. Toiminta-alueena on Taipalsaaren kolme erillistä verkostotaajamaa: Kirkonkylä, Saimaanharju-Konstun alue ja Kuivaketvele.

Vuoden 2024 tuloksen odotetaan olevan positiivinen.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän loppuminen

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoiminta (Eksote) on lopettanut toimintansa 31.12.2022, ja täten Eksoten toiminta kuntayhtymänä päättyi 31.12.2022. 1.1.2023 alkaen aloitti uusi hyvinvointialue valtion rahoittamana toimintansa.

Taipalsaaren kuntayhtymäosuus Eksotesta oli 2,82 %. Taloudellisen loppuselivityksen kustannuserät ja vastuiden purku on tehty 31.12.2022 mennessä. Tämän jälkeen tulevia lisämaksueriä ei odoteta, eikä niitä ole tunnistettu.

Saimaan Kuitu Oy – tuleva kehitys

Tulevien vuosien riskit hallitaan tiukalla kuluseurannalla ja henkilöstö sopeutetaan vastaamaan toiminnan tarpeita. Käytännössä, jos Saimaan Kuitu Oy:llä ei ole projekteja, niin ainut yhtiön työntekijä on toimitusjohtaja.

Liikevaihdon arvioidaan kasvavan vuoden 2024 aikana. Hinnan nostaminen ja Luumäki 1 hankkeen uudet liittymät nostavat liikevaihtoa. Taloutta rasittaa uusien hankealueiden tarpeeseen palkatut työntekijät ja hankkeiden tukielvottomat kustannukset. Pidemmällä aikavälillä tämä tekee Saimaan Kuidun taloustilanteen, suuremman liittymämäärän takia, paremmaksi vuositasona. Saimaan Kuitu Oy:n liikevaihto muodostuu verkkomaksuista, jotka saadaan loppuasiakkaan liittymämaksusta ja lisämyynnistä liittymäasiakkaille. Verkkomaksut laskutetaan Blue Lake Communicatios Oy:ltä (BLC), joka toimii Saimaan Kuitu Oy:n yhteistyö teleoperaattorina. BLC laskuttaa loppuasiakkaalta internet palveluiden kuukausimaksun ja rahoitusmaksun. Rahoitusmaksun BLC tilittää Saimaan Kuitu Oy:lle. Lisäksi tuloja kertyy muista kuituvuokrista ja laitetilojen laitepaikkamaksuista. Näillä tuloilla katetaan menot. Saimaan Kuitu Oy on hakenut ELY:ltä ja Tarficom:lta rahoitusta Luukuitu 3, Lappeenranta Raippo 1 ja Suomenniemi 3 ja 4 hankkeille. Näiden hankkeiden avulla oletetaan tulevan useampi sata uutta liittymäasiakasta. Saimaan Kuidun tavoitteena on päästä rakentamisesta huolimatta voitolliseksi yhtiöksi vuonna 2024.

Tulevia valokuituverkon rakentamisen hankkeita tehdään, jos kokonaisrahoitus hankkeille saadaan järjestymään.

Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnan konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että konsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, asetetut tavoitteet saavutetaan, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Kunnanhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeen 10.5.2016. Ohjeen mukaan toimielinten ja konserniin kuuluvien yritysten tulee käsitellä oman tehtäväalueensa selonteko merkittävimmistä riskeistä ja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä sekä toimenpiteistä havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Toimielimet ja konsernin yritykset tekevät riskianalyysejä ja käsittelevät tulokset kokouksissaan ja raportoivat kunnalle puolivuotiskertomuksessa sekä toimintakertomuksessa.

Toimivallan ja -vastuunjako konserniohjauksessa

Kunnan konsernivalvonnasta vastaa konsernijohto, johon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Toimintaa ohjaava säädöspohja strategian ja talousarvion ohella perustuu hallintosääntöön, konserniohjeeseen sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeeseen. Ohjeistus on riittävää.

Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Kunnanhallitus on valinnut kunnan edustajat tytäryhtiö- ja osakkuusyhteisöjen yhtiökokouksiin sekä nimennyt kunnan edustajat yhteisöjen hallitukseen. Kunnanhallitus antaa tarvittaessa toimintaohjeita yhtiökokousedustajille / hallituksen jäsenille kunnan kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kunnanhallituksen edustajilla yhtiön hallituksessa on raportointivelvoite kunnanhallitukselle kunkin yhtiön talouden kehittymisestä ja tavoitteiden saavuttamisesta. Yhteisöjen ja yhtiöiden toiminnasta on raportoitu kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle säännöllisesti. Lisäksi tavoitteena on järjestää tilikauden aikana erillisiä yhtiöiden toiminnan ja talouden esittelyyn liittyviä tilaisuuksia kunnanhallitukselle ja kunnanvaltuustolle.

Kunnanjohtaja on esittänyt kunnanhallituksen toimintaohjeet joko suoraan yhteisöjen kokouksissa sekä toimitusjohtajille tai osallistumalla hallitusten kokouksiin ja vähintään kaksi kertaa vuodessa kokoontuvassa yhtiöiden yhtiökokouksessa.

Konsernitavoitteiden asettaminen ja arviointi

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt vuositavoitteet yhtiölle ja seuraa niitä puolivuotisraportin ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tämän lisäksi yhtiön edustajat esittelevät erikseen pyydettyä toimintaa kunnanhallituksessa ja valtuustossa. Esittelyjen yhteydessä valtuutetuilla on mahdollisuus esittää kysymyksiä sekä saada tietoja toiminnasta ja taloudesta. Samalla seurataan tytäryhtiöiden tuloksellisuutta ja taloudellisen aseman kehittymistä. Näistä järjestetään myös erillisiä kunnanhallituksen kokouksiin liittyviä infotilaisuuksia, joissa annetaan kunnanhallituksen suoraa ohjeistusta toiminnan ja talouden kehittämiseksi.

Riskienhallintajärjestelmien toimivuus tytäryhteisöissä

Tytäryhteisöjen tulee valmiussuunnitelmin sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman häiriötön hoitaminen myös erityistilanteissa ja poikkeusoloissa. Tytäryhtiöiden merkittävimmät riskit on kuvattu yhtiöiden olennaisten tapahtumien ja tavoitteiden toteutumisen selonteon yhteydessä. Yritykset ovat hyväksyneet kunnan riskienhallinnan ohjeet ja arvioivat säännöllisesti toimintaansa liittyviä riskejä; raportointi puolivuotisraportissa sekä toimintakertomuksessa.

Käytännössä konsernivalvonta on yhteisöjen kanssa tehtävää yhteistyötä, tietojen vaihtoa ja raportoinnin seuraamista. Yhteisöjen ja yhtiöiden asioita käsitellään säännöllisesti kunnanhallituksessa ja annetaan kunnan kanta kulloinkin käsiteltävään asiaan.

Kehitettävänä osa-alueena konserniohjauksen näkökulmasta nähdään kokonaisuuden kannalta toiminnan dokumentointia läpi vuoden kaikilla tasoilla. Dokumentointi on myös voitava koota yhteen kokoomaan, jota voidaan tarkastella kokonaisuuden näkökulmasta. Tätä varten on syytä valmistella erillinen ja uudistettu konsernitason dokumentaatiomalli ja sen tarkennettu hallinnointimalli.

Keskitetty konsernitoiminnot

Konsernin sisällä tehdään yhteistyötä erityisesti teknisen toimen ja lämpöyhtiön välillä. Lisäksi kunnan työllistämisyksikkö on enenevässä määrin pystynyt tuottamaan palveluita kunnan konserniyhteisöille. Kunnan yhtiöt käyttävät myös kunnan yhteisiä resursseja eri muodoissaan, korvauserusteista on sovittu tapauskohtaisesti.

Tiedon kulku ja toimivuus

Konsernin toimijoiden välinen tiedonkulku on hyvää ja kohtuullista. Haasteita on lähinnä aiheuttanut tiedon kulku riittävän ajoissa, jotta asioita voidaan valmistella päätettäväksi sovittuina aikoina.

Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut**Konsernituloslaskelma (1000 €)**

	2023	2022
Toimintatuotot	4 429	22 019
Toimintakulut	-16 113	-49 128
Osuus osakkuusyht. voitosta (tappiosta)	-48	-26
Toimintakate	-11 732	-27 136
Verotulot	11 864	21 713
Valtionosuudet	3 345	7 642
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1	2
Muut rahoitustuotot	10	20
Korkokulut	-505	-219
Muut rahoituskulut	0	-4
Vuosikate	2 982	2 017
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-1 836	-2 125
Arvonalentumiset	0	-10
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden tulos	1 146	-118
Tilinpäätössiirrot	-1	0
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	0	0
Tilikauden ylijäämä	1 145	-119

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut, %	27,5	44,8
Vuosikate/Poistot, %	162,5	94,5
Vuosikate, euroa/asukas	645	443
Asukasmäärä	4 621	4 559

Vuonna 2023 konsernin ylijäämä oli 1.144.932,06 € (ed. vuonna -118.583,54 €).

**Konsernin rahoituslaskelma ja tunnusluvut
(1000 €)**

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 982	2 017
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	63	-244
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 045	1 774
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 441	-1 415
Rahoitusosuudet investointi menoihin	253	521
Pysyvien vastaavien luovutustulo	20	94
Investointien rahavirta yhteensä	-1 168	-800
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 877	974
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	0	-4
Antolainojen vähennykset	0	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	32	364
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 998	-2 621
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	1
Oman pääoman muutokset	1	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	2	15
Vaihtomaisuuden muutos	3	-18
Saamisten muutos	434	525
Korottomien velkojen muutos	-367	-78
Rahoituksen rahavirta	-1 894	-1 813
Rahavarojen muutos	-16	-871
Rahavarat 31.12	878	2 162
Rahavarat 1.1.	895	3 033
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
5 vuodelta, €	9 870	6 567
Investointien tulorahoitus, %	251,0	225,6
Lainanhoitokate	1,42	0,85
Kassan riittävyys, pv	16	15
Asukasmäärä	4 621	4 559

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä 5 vuodelta, € = Toiminnan ja investointien välisumma tilinpäätösvoodelta ja neljältä edelliseltä vuodelta

Investointien tulorahoitus, % = 100*vuosikate/investointien omahankintameno

Investointien omahankintameno= Rahoituslaskelman investointimenot, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet

Lainanhoitokate= (vuosikate + korkokulut) /(Korkokulut + laskennalliset lainanlyhennykset)

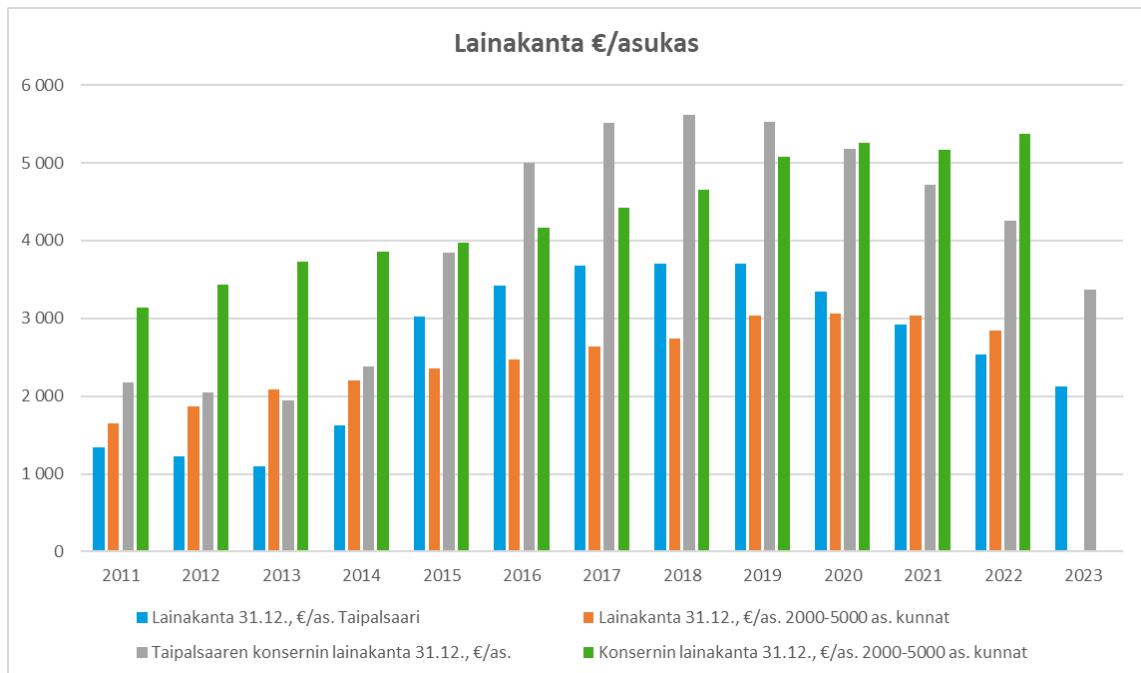
Kassan riittävyys, pv = 365 pv * Kassavarat 31.12./Kassasta maksut tilikaudella

Konsernitase ja tunnusluvut (1000 €)

VASTAAVAA	2023	2022	VASTATTAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	7 689	8 508
Aineettomat oikeudet	299	528	Arvonkorotusrahas	21	40
Muut pitkävaikutteiset menot	337	462	Muut omat rahastot	5	15
Ennakkomaksut	11	15	Ed.tilikausien yli-/alijäämä	882	901
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	647	1 005	Tilikauden yli-/alijäämä	1 145	-119
Aineelliset hyödykkeet			Oma pääoma yhteensä	9 742	9 345
Maa- ja vesialueet	4 930	4 993			
Rakennukset	16 095	18 805	POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 816	2 229	Poistoero	0	0
Koneet ja kalusto	405	467	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	5	6			
Ennakkomaksut ja keskener. hank.	669	468	PAKOLLISET VARAUKSET		
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	23 920	26 969	Eläkevaraukset	0	0
			Muut pakolliset varaukset	35	232
Sijoitukset			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	0	0	Valtion toimeksiannot	78	258
Osakkusyhtiöosuudet	833	928	Lahjoitusrahastojen pääomat	153	191
Muut osakkeet ja osuudet	451	458	Muut toimeksiantojen pääomat	460	553
Muut lainasaamiset	342	378	Toimeksiantojen pääomat yhteensä	691	1 003
Muut saamiset	14	15			
Sijoitukset yhteensä	1 640	1 779	VIERAS PÄÄOMA		
			Pitkäaikainen	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 685	17 270
Valtion toimeksiannot	539	818	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Muut toimeksiantojen varat	5	2	Lainat konsernin sisältä	0	0
Toimeksiantojen varat yhteensä	544	819	Saadut ennakot	0	0
			Liittymismaksut ja muut velat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Siirtovelat	0	0
Vaihto-omaisuus			Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	13 803	17 411
Aineet ja tarvikkeet	1	135	Lyhytaikainen	0	0
Keskeneräiset tuotteet	19	22	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 637	1 765
Ennakomaksut	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	262	378
Vaihto-omaisuus yhteensä	20	156	Saadut ennakot (ly)	26	19
			Ostovelat (ly)	847	1 511
SAAMISET			Liittymismaksut ja muut velat (ly)	387	789
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Siirtovelat (ly)	1 127	2 828
Lyhytaikaiset saamiset	923	2 403	Laskennalliset verovelat(ly)	16	13
Saamiset yhteensä	923	2 403	Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	4 302	7 302
Rahoitusarvopaperit	61	60	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	28 572	35 293
Rahat ja pankkisaamiset	817	2 102			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	28 572	35 293	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
			Omavaraisuusaste, %	34,1	26,5
			Suhteellinen velkaantuneisuus %	92,1	48,1
			Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	2 027	783
			Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	439	172
			Konsernin lainat €/asukas	3 372	4 258
			Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 €	15 584	19 412
			Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1000 €	16 054	21 646
			Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	3 474	4 748
			Konsernin lainasaamiset 31.12.,1000€	342	378
			Asukasmäärä	4621	4559

Omavaraisuusaste, % = 100*(oma pääoma + vähemmistöosuus + konsernireservi) / (koko pääoma – saadut ennakot)
Kertynyt yli-/alijäämä = Edellisten tilikausien yli-/alijäämä + Tilikauden yli-/alijäämä
Lainakanta 31.12.= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)
Lainat ja vuokravastuut = Vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) + Vuokravastuut
Lainasaamiset 31.12.= pysyvien vastaavien sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset + muut lainasaamiset

Konsernin omavaraisuusaste on 34,1 % (edv. 26,5 %), mikä on luokitukseltaan tyydyttävä.

Kuva: Lainakanta €/asukas Taipalsaari, Taipalsaaren konserni ja vastaavat luvut 2000–5000 asukkaan kunnista keskimäärin.

Taipalsaaren kunnan lainakanta 2023 (< 2129 €/as) on alle käytettävissä olevien vertailukuntien vuoden 2022 keskiarvon (2841 €/as).

TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY JA TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Tilikauden tuloksen käsittely

Kunnanhallitus esittää kunnanvaltuustolle tilikauden 2023 tuloksen, 1.134.116 euroa ylijäämäinen, käsittelystä seuraavaa:

- tuloutetaan poistoeron vähennystä suunnitelman mukaisesti 92.734,32 euroa,
- siirretään edellä olevista laskettu tilikauden ylijäämä 1.226.850 euroa taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Tilikauden lopun 31.12.2020 ylijäämän jälkeen vanhat alijäämät tulivat katetuiksi. Tilikauden 2022 jälkeen kertynyttä ylijäämää kunnan taseessa (31.12.2022) oli ylijäämän kirjauksen jälkeen 2.203.702,99 euroa. Ja tilikauden 2023 jälkeen ylijäämää on taseessa 3.430.552,99 euroa.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN**Käyttötalouden toteutuminen****10 Vaalit****Tehtäväalueen talous**

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	10 087,20	9 000	0	9 000	8 707,20	-292,80
TOIMINTAKULUT	-22 564,10	-21 530	0	-21 530	-20 030,75	-1 499,25
TOIMINTAKATE	-12 476,90	-12 530	0	-12 530	-11 323,55	-1 206,45

Tehtäväalueen tavoitteet

Vaalilain määräysten toteutuminen. Eduskuntavaalit. Tehtäväalue pääsi taloudelliseen tavoitteeseensa.

20 Tarkastus ja arviointi

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten. Tarkastuslautakunnan tehtävistä on säädetty kunnallaisissa ja kunnan hallintosäännössä.

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	0,00	0	0	0	0,00	0,00
TOIMINTAKULUT	-16 237,43	-20 391	0	-20 391	-16 129,05	-4 261,95
TOIMINTAKATE	-16 237,43	-20 391	0	-20 391	-16 129,05	-4 261,95

Tehtäväalueen tavoitteet

Kuntalain 121 §:n mukaisesti toteutunut.

Tehtäväalue pääsi tehokkaasti taloudelliseen tavoitteeseensa, ja alitti talousarvioon arvioitut toimintakulut.

30 Konsernipalvelut

Konsernihallinnon tehtävänä on avustaa valtuustoa, kunnanhallitusta ja kunnanjohtajaa kunnan toimialojen ja konserniin kuuluvien yhteisöjen johtamisessa sekä toimintojen linjauksia koskevien kunnanhallituksen ja valtuuston päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa.

300 Hallintopalvelut

Tilivelvöllinen: Hallintojohtaja

Hallintopalveluiden tehtäväalue vastaa kunnan yleis- ja taloushallinnosta, henkilöstöhallinnosta, tietohallinnosta, riskienhallinnan koordinoinnista, sovituista julkisista hankinnoista sekä kunnan omaisuuden hallintaa koskevista asioista.

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	866 015,23	1 021 480	0	1 021 480	849 713,86	-171 766,14
TOIMINTAKULUT	-1 315 310,49	-1 568 285	0	-1 568 285	-1 244 315,20	-323 969,80
TOIMINTAKATE	-449 295,26	-546 805	0	-546 805	-394 601,34	-152 203,66

Toimintatuotot ja toimintakulut alittivat arvioidun. Tehtäväalue pääsi toimintakatteessa reilusti taloudelliseen tavoitteeseensa. Toimintakate alitti talousarvion 152.204 euroa.

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Hallintopalvelut (kuntatason mittarit)			
Tasapainoinen kuntatalous	Kriisikuntakriteerit (5kpl)	0	0
Henkilöressurssien riittävyys	Toteuma- %	100	91
Työhyvinvointiohjelman toteutus ja työhyvinvoinnin parantuminen	Työhyvinvointi-kysely ja sen purkaminen, kpl/vuosi	1	1

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

- **Taulukon 1. tavoite:**

Reilusti ylijäämäinen tilinpäätös vahvisti kuntataloutta entisestään. Tavoite tasapainoisesta kuntataloudesta on saavutettu.

• **Taulukon 2. tavoite:**

Hallintopalveluissa loppuvuosi meni vajaalla miehistöllä, kun hallintojohtaja irtisanoutui syyskuun alusta ja hallintosihteeri kuun lopussa. Uusi hallintosihteeri aloitti työnsä 2.1.2024 ja hallintojohtaja 29.1.2024. Kunnanjohtaja sijaisti hallintojohtajaa ja hallintosihteerin tehtäviä jaettiin työyksikön sisällä ja apua saatiin myös toisilta hallintokunnilta.

Vuositasolla tunnusluvun arvoksi tuli noin 91 %. Johtuen siitä, että syyskuusta alkaen kunnan palveluksessa ei ollut hallintojohtajaa. Uusi aloitti tammikuun lopulla 2024. Myös uusi hallintosihteeri jouduttiin rekrytoimaan ja noin pari kuukautta oli tältäkin osin henkilöstövaje.

Henkilöstön ylikuormitus on ollut pysyvää talousarviosuunnitelmiin ja tapahtuneiden henkilöstösiirtojen vuoksi nähden useamman vuoden ajan. Projektitoiminta on minimoitu lakimääräisen toimintakyvyn säilyttämiseksi.

• **Taulukon 3. tavoite:**

Työhyvinvointikysely toteutettiin ensimmäistä kertaa Kevan kyselyllä, joka on tarkoitus toteuttaa joka vuosi. Kysely analysoitiin ja tiivistettiin kehittämistoimenpiteiksi koko organisaation osalta.

320 Elinvoimapalvelut

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Elinvoimapalveluiden tehtäväalue vastaa kunnanhallituksen alaisuudessa viestintään ja markkinointiin, työllisyyteen, elinkeinoelämän edistämiseen, kunnan kehittämishankkeisiin, vapaa-ajan asumiseen ja saaristoasioiden hallintoon liittyvistä tehtävistä.

Lisäksi tehtäväalue vastaa elinkeinoelämän edistämisestä, konserniohjauksesta, kuntatason kehittämishankkeista, joukkoliikenteestä ja markkinoinnista. Saaristoasiaintoimikunta käsittelee vapaa-ajan asumisen ja saaristoasioiden hoitoon liittyviä kysymyksiä.

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	607 497,27	618 775	0	618 775	530 026,08	-88 748,92
TOIMINTAKULUT	-1 119 190,53	-1 284 985	0	-1 284 985	-1 158 518,01	-126 466,99
TOIMINTAKATE	-511 693,26	-666 210	0	-666 210	-628 491,93	-37 718,07

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Elinvoimapalvelut			
Tapahtumatarjontaa edistetään ja tuetaan	Tapahtumien määrä (vrt. ed. vuosi), kunnan tukemat ja järjestämät	4	1

Yrityskanta vahvistuu ja matkailun merkitys kasvaa	Työpaikkaomavaraisuus kasvaa	>45 %	43,4 (v. 2021, 41,7 % ed.v.)
	Yrityksiä perustetaan enemmän kuin lakkautetaan (perustetut/lakkautetut)	+10	Aloittaneita (Q3) 16 Lopettaneet (Q3) 26 Tavoite ei toteutunut
Työttömien määrä vähenee	Työttömyys % / työllisyys %	7,3 / 73	8,4 / 76,5 (6/2023)
Kuntamarkkinointi	Mediakampanjat, kpl/vuosi	3	Toteutunut. Lehtikampanjat; Etelä-Saimaa ja Länsi-Saimaa

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Taloustavoitteiden osalta tehtäväalue pysyi hyvin budjetissaan. Toimintakate oli 37.718 euroa alle budjetin, vaikka toimintatuotot jäivät alle arvioidun 88.749 euroa. Toisaalta toimintakuluissa tuli säästöä 126.467 euroa.

Taulukon 1. tavoite:

Taipalsaari Sounds ei toteutunut. Elinvoimapalveluiden määrärahoista tuettiin Taipalsaari-päivien toteuttamista. Tapahtumia oli enemmän kunnan kulttuuritoimen määrärahoihin tuettuna.

Taulukon 2. tavoite:

Työpaikkaomavaraisuus on parantunut vuodesta 2020 vuoteen 2021 1,7 %. Vieläkään ei olla tavoitteessa, mutta suunta on oikea.

Yritysten perustanta kääntyi miinusmerkkiseksi vuonna 2023. Suuri merkitys tälle on varmasti yleisellä taloustilanteella. Kunta tarjoaa edelleen ostopalveluna apua ja asiantuntijapalveluja yritysten perustamiseksi, sekä Wirmalta, että Proagrialta.

Taulukon 3. tavoite:

Työttömyys on noussut koko Suomessa ja Kaakkois-Suomen te-toimiston alueella. Tavoitearvo ei toteutunut, mutta työttömyysaste on Etelä-Karjalan alhaisin.

Taulukon 4. tavoite:

Markkinointisuunnitelman mukaisesti ja määrärahojen puitteissa toteuma.

330 Sosiaali- ja terveystaloudet

Tilivelvollinen: Kunnanjohtaja

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	121 959,48	0	0	0	0,00	0,00
TOIMINTAKULUT	-16 459 332,62	-141 025	0	-141 025	-109 457,62	-31 567,38
TOIMINTAKATE	-16 337 373,14	-141 025	0	-141 025	-109 457,62	-31 567,38

Tehtäväalueen tavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Sosiaali- ja terveystaloudet / hyvinvoinnin edistäminen			
Hyvinvointia edistävien palveluiden laatu turvataan ja palveluja kehitetään	Hyte-kerroin	61 (v.2022)	61
Kuntalaisten osallistaminen	Kuntalaiskyselyt, kpl/vuosi	2	2
	Kuntalaistilaisuudet, kpl/vuosi	3	3

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Taloustavoite: Tehtäväalue pysyi talousarviossa.

Taulukon 1. tavoite:

Toteutunut.

Taulukon 2. tavoite:

Kuntalaiskysely mm. Kutilan masterplaniin liittyen.

Taulukon 3. tavoite:

Mm. masterplaniin liittyen ja yrittäjien aamukahvitilaisuuksia.

VAALIT, TARKASTUS JA KONSERNIHALLINTO YHTEENSÄ

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 605 559,18	1 649 255	0	1 649 255	1 388 447,14	-260 807,86
TOIMINTAKULUT	-18 932 635,17	-3 036 216	0	-3 036 216	-2 548 450,63	-487 765,37
TOIMINTAKATE	-17 327 075,99	-1 386 961	0	-1 386 961	-1 160 003,49	-226 957,51

40 Sivistyspalvelut

400 Sivistyspalveluiden hallinto

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Työ sivistyspalveluiden hallinnossa on hallinnollisten tehtävien hoitamista, kuten sivistyslautakunnan tukeminen toimialan johtamisessa ja toimialaa koskevien päätösten valmistelu.

Sivistyspalvelut edistävät kuntalaisten osaamista, hyvinvointia ja kunnan elinvoimaisuutta. Sivistyspalveluiden tehtävänä on tukea ja kannustaa kuntalaisten henkistä ja fyysistä hyvinvointia luomalla edellytyksiä tasokkaaseen koulutukseen, varhaiskasvatukseen, elinikäiseen oppimiseen ja monipuoliseen vapaa-aikaan. Kirjasto-, kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelut parantavat kuntalaisten elämänlaatua, yhteisöllisyyttä sekä myönteistä sosiaalista ilmapiiriä.

Sivistyspalveluissa on tehty kehittämistyötä yhdessä Etelä-Karjalan hyvinvointialueen kanssa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen, ehkäisevä päihdetyö ja opiskeluhoito ovat merkittävät yhdyspintatyöstä vaativat kokonaisuudet sivistyspalveluiden alueella. Paikalliset yhdistykset ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita sivistyspalveluille.

Hanketoiminta tukee Taipalsaaren sivistyspalveluiden toimialueen toimintakulttuurin kehittämistä. Hanketoiminta mahdollistaa toiminnan kehittämisen ja hyvien käytänteiden jakamisen erilaisissa yhteistyöverkostoissa. Vuoden 2023 aikana Taipalsaaren kunnan sivistyspalvelut olivat mukana 15 hankkeessa. Hankehallinnoinnissa vastuuta on siirretty toimintayksiköille, ja vastuuhenkilön nimeämistä tarkennettu vuoden 2023 aikana.

HANKKEET 2023	
1	Koulujen kerhotoiminta
2	Liikkuva koulu
3	Tasa-arvon edistäminen
4	Poikkeusolojen tasoittaminen esi- ja perusopetuksessa
5	Oikeus oppia
6	Harrastamisen Suomen malli
7	Sitouttava koulu yhteistyö
8	Joustava esi- ja alkuopetus
9	Varhaiskasvatus tuen uudistamisen kehittäminen
10	Laatu ja johtaminen
11	Metku
12	Kohtaamispaikka Luoto
13	Etsivä nuorisotyö
14	Kerhotoiminta
15	Koulunuorisotyö

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Sivistyspalveluiden hallinto			
Tehtävälueiden perustyön tukeminen ja kehittäminen palvelutarpeen mukaisesti.	kehityskeskustelu / työntekijä	1	Toteutunut
Henkilöstön työhyvinvointi paranee.	Sairauspoissaolot pv/työntekijä	Henkilöstön hyvä hyvinvointi. Ei kasvua henkilöstön sairauspoissaoloissa.	Ei toteutunut
Tehtävälueiden talouden ja toiminnan tasapaino	Osavuosisikatsaus ja tilinpäätös	Talouden tasapaino	Toteutunut

Tehtävälueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	-8 417,35	0	0	0	85,87	85,87
TOIMINTAKULUT	-306 440,28	-389 926	0	-389 926	-371 276,54	-18 649,46
TOIMINTAKATE	-314 857,63	-389 926	0	-389 926	-371 190,67	-18 735,33

405 Ruokapalvelut

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Taipalsaaren kunnan ruokapalveluiden järjestämiseen liittyvistä tehtävistä vastaa kunnan ruokapalveluyksikkö. Se tuottaa keskitetysti ateriat kunnan varhaiskasvatus- ja perusopetustoimipaikkoihin sekä järjestää mahdollisuuksien mukaan kahvi- ja/tai ruokatarjoilua kunnan eri tilaisuuksiin. Ruokapalveluyksikkö pitää ruokapalveluiden tason ja ruoan laadun hyvänä sekä suositusten mukaisena.

Ruokapalveluiden tavoitteena on ollut kehittää toimintaa asiakaslähtöisesti, käytettävien resurssien ja Valtion ravitsemusneuvottelukunnan laatimien kouluruokailusuositusten puitteissa. Oppilaille ja henkilökunnalle on toteutettu kouluruokakysely, jonka pohjalta on lähdetty etenemään. Oppilaille toteutettiin marraskuussa 2023 kouluruokakysely. Yläkoulu-laisten asenteet ovat kouluruokailua kohtaan edelleen haastavat. Toiveruokapäivät on toteutettu toimivaksi tavaksi antaa oppilaiden mahdollisuus vaikuttaa kouluruokaan.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Ruokapalvelut			
Yläkoululaisten myönteinen suhtautuminen koulu-ruokailuun	Asiakastyytyväisyyskysely	ka 7,2<	Toteutunut ka 7,5
Henkilöstön työhyvinvointi paranee	Sairauspoissaolot pv/työntekijä	Henkilöstön hyvä hyvinvointi. Ei kasvua henkilöstön sairauspoissaoloissa.	Toteutunut
Tehtäväalueiden perustyön tukeminen ja kehittäminen palvelutarpeen mukaisesti.	Kehityskeskustelu / työntekijä	1	Toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	484 460,77	610 453	0	610 453	607 967,88	-2 485,12
TOIMINTAKULUT	-550 410,72	-629 769	0	-629 769	-645 830,64	16 061,64
TOIMINTAKATE	-65 949,95	-19 316	0	-19 316	-37 862,76	18 546,76

Toimintakatteen ylitys johtuu sijaisjärjestelykuluista.

470 Esi- ja perusopetus

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Taipalsaaren kunnassa toimii kolme perusopetuksen yksikköä: Kirkonkylässä, Saimaanharjulla ja Vehkataipaleella. Perusopetuksen piirissä oli 445 oppilasta kevätlukukaudella 2023 ja 471 oppilasta syyslukukaudella 2023.

Kirkonkylän koulussa toimi kolme pienryhmää, joista yksi (1.–2. lk) inklusioperiaatteella. Saimaanharjun koululla toimi kaksi pienryhmää, joustavan perusopetuksen ryhmä (jopo), sekä pienryhmä Loiste. Esiopetusta annettiin sekä Taipalsaaren kirkonkylän koulussa että Vehkataipaleen koulussa. Esiopetuksessa oli kevätlukukaudella yhteensä 34 oppilasta ja syyslukukaudella yhteensä 34 oppilasta. Valmistavaa opetusta on järjestetty sekä kevät- että syyslukukaudella 2023 Ukrainasta sotaa paenneille lapsille. Valmistavassa opetuksessa oli kevätlukukaudella yhteensä 24 oppilasta ja syyslukukaudella 5 oppilasta.

Perusopetuksen yleistavoitteena on laaja-alainen osaaminen eli tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostama kokonaisuus. Koulujen painopistealueina on ollut muun muassa hyvät kaveri- ja vuorovaikutustaidot, laadukas perusopetus, toimiva yhteisö, tunne- ja vuorovaikutustaidot, oppilaiden osallistaminen, metsäkoulu, lukutaidon tukeminen ja lukemiseen innostaminen sekä terveellinen ja turvallinen oppimisympäristö (mm. liikenneturvallisuuteen panostaminen sekä kiusaamisen ja epäasiallisen käytöksen ehkäiseminen).

Perusopetuksen tunnuslukuja

Tunnusluku	TP2021	TP2022	TP2023
Oppilasmäärä 1.–9.-lk yht. (20.9.)	461	462	445
tehostetun tuen oppilaat	56	59	59
erityisen tuen oppilaat	51	47	45
Koulukuljetukset, €	328 184	342 176	374 531
kuljetusoppilaat	253	252	227
Oppilaita/opettaja, yleisopetus	14	14	16
tuntikehys, yleisopetus	745	747	731
tuntikehys, erityisopetus	203	209	201
Tuntia/1.–9. lk opp.	2,06	2,07	2,09
Toimintatuotot, perusopetus	284 357	561 935	303 089

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuksen 1. luokan oppilaille tarjottiin iltapäivätoimintaa. Iltapäivätoimintaa järjestetään tarvittaessa myös 2. luokan erityisen tuen oppilaille. Aamutoimintaa järjestetään vain erityishuolto-ohjelman piirissä oleville oppilaille, joita vuonna 2023 ei ollut. Seuraavasta taulukosta näkyy aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvien oppilaiden määrä kolmelta vertailuvuodelta. Vuonna 2023 iltapäivätoimintaan osallistui yhteensä 55 oppilasta (kevällä 28 ja syksyllä 27 oppilasta).

	2021	2022	2023
Iltapäivätoiminta	49	48	55
Aamu- ja iltapäivätoiminta	3	0	0

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Perusopetus			
Sähköisen oppimisympäristön kehittäminen.	Onnistunut digilaitteiden hankinta kouluihin. Laitteiden käyttö / luokka	Digilaitteiden hankinta 5–6. vuosiluokan oppilaille	Toteutunut
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistymistä tuetaan. Oppilaiden kokemus omasta hyvinvoinnista.	Hyvinvointikysely oppilaille (Kouluterveyskysely 2023)	Kyselyn keskiarvo / vastanneet ka 3	Toteutunut osittain
Henkilöstön työhyvinvointi paranee.	Sairauspoissaolot pv/työntekijä	Henkilöstön hyvä hyvinvointi. Ei kasvua henkilöstön sairauspoissaoloissa.	Toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	561 935,01	286 908	0	286 908	303 089,47	16 181,47
TOIMINTAKULUT	-5 811 758,03	-6 551 694	-28 000	-6 579 694	-6 403 763,10	-175 930,90
TOIMINTAKATE	-5 249 823,02	-6 264 786	-28 000	-6 292 786	-6 100 673,63	-192 112,37

Toimintatuottojen poikkeama talousarvioon nähden selittyy hankerahoituksesta. Sivistystoimessa oli vuoden 2023 aikana 15 eri hankekokonaisuutta, joista perusopetukseen kohdistui 12 hanketta.

Perusopetuksen toimintamenojen ylijäämää selittää palkkakulujen osalta viransijaisuusjärjestelyt ja opetustehtävien muut järjestelyt sekä saadut henkilöstökuluihin kohdenneet hankeavustukset. Sairaalakouluopetuksen tarve oli edellistä vuotta huomattavasti pienempi, poikkeama talousarviosta yli 33 000 euroa. Valmistavan opetuksen määrä väheni kevätlukukaudella 2023 80 % verrattuna syyslukukauteen 2022.

Sisäinen laskutus oli perusopetuksen osalta 25 000 euroa arvioitua vähemmän.

480 Varhaiskasvatus

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Kunnassa toimii yksi päiväkoti Saimaanharjulla, Päiväkoti Satulaiva. Saimaanharjun päiväkotiin sijoitettiin lähes kaikki palveluiden piirissä olevat 1–5-vuotiaat lapset sekä vuorohoitoa tarvitsevat esiopetusikäiset. Vehkataipaleen koululla on toiminut syksyn 2023 ajan yhdistetty eskari-viskariryhmä, jossa on 3 esiopetusikäistä ja 9 viisivuotiasta lasta. Tämä järjestely on helpottanut painetta Satulaivan päiväkodissa sekä toisaalta tarjonnut Vehkataipaleen alueen lapsille varhaiskasvatukseen tulevalle lähikoululla.

Satulaivan päiväkotiin perustettiin uusi lapsiryhmä syksyn 2023 aikana, koska hakemuksia varhaiskasvatukseen tuli paljon. Sijaistarpeita oli toimintakauden aikana kohtalaisesti, ja pätevien sijaisten saaminen oli aika ajoin haasteellista. Hanke työntekijöiden työpanosta käytettiin ryhmissä esim. sairastapauksissa.

Varhaiskasvatuksessa olevien lasten lukumäärä oli 179 lasta 31.12.2023 (luku sisältää myös palvelusetelipäiväkodissa olevat lapset). Luku on noin 60 % Taipalsaarella asuvista 0–7-vuotiaista. Lukuun ei ole laskettu 6-vuotiaita, jotka ovat paikalla vain 4 tuntia esiopetuksessa. Alla olevasta taulukosta näkyy varhaiskasvatus- ja esiopetusikäisten lasten määrä kolmen vuoden ajalta.

	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023
0–7-vuotiaat lapset varhaiskasvatuksessa	168	147	179
kunnan 0–7 v. lapset	252	293	296
%	67 %	50 %	60 %

Esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus

Esiopetukseen osallistui vuoden 2023 aikana yhteensä 68 lasta (kevällä 34 ja syksyllä 34 oppilasta). Esiopetusta täydentävää varhaiskasvatusta tarvitsi 56 edellä mainituista oppilaista. Pelkkään esiopetukseen osallistui 12 oppilaista. Alla olevasta taulukosta näkyy esiopetusikäisten oppilaiden määrä ja palveluntarpeet kolmelta vertailuvuodelta.

	2021	2022	2023
Esiopetukseen osallistuneet	108	86	68
Esiopetus + varhaiskasvatus	73 % (79)	76 % (65)	82 % (56)
Maksuton esiopetus	27 % (29)	24 % (21)	18 % (12)

Osto- ja myyntipalvelut

Vuoden 2023 aikana varhaiskasvatuspalveluita ostettiin yhdelle taipalsaarelaiselle esi-kouluikäiselle. Varhaiskasvatuspalveluita myytiin kahdelle lapselle.

Palveluseteli

Palvelusetelin piirissä oli kahdeksan (8) lasta 31.12.2023. Palveluntuottajina on tällä hetkellä neljä yksityistä päiväkotia Lappeenrannasta. Palvelusetelin kustannukset vuonna 2023 olivat 60 149 euroa.

Lasten kotihoidon tukeminen

Lapsiperheet ovat oikeutettuja taloudellisiin tukiin, jotka auttavat lapsen hoidon järjestämisessä sekä työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisessa. Kunta tukee lapsiperheitä maksamalla kotihoidon tukea, yksityisen hoidontukea ja kuntalisää, joustavaa tai osittaista hoitorahaa. Perheille tuet maksaa Kela, joka laskuttaa kuntaa kuukausitoteuman mukaisesti.

Tukien käyttö Taipalsaarella

Vuonna 2023 kotihoidon tukea sai 68 taipalsaarelaista perhettä. Yksityisen hoidon tukea käytti 7 perhettä. Vuonna 2023 lasten kotihoidontuki ylittyi 59 591,74 euroa, koska vuonna 2022 syntyi kuntaan paljon lapsia.

Yksityisen hoidon tukea saavat perheet, eivät ole asiakassuhteessa kuntaan, joten kunta ei saa toiminnasta tuloja. Osittaista/joustavaa hoitorahaa käytti 35 työssä käyvää perhettä.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Varhaiskasvatus			
Sähköisen oppimisympäristön kehittäminen.	Onnistunut Digilaitteiden hankinta päiväkotiin. Laitteiden käyttö / lapsiryhmä	Kaksi ryhmäkohtaista laitekokonaisuutta, joita käytetty n. 2x/ kk / lapsiryhmä	Toteutunut
Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyön kehittäminen.	Huoltajien kokemus yhteistyöstä keskiarvo / vastanneet	Huoltajien ja henkilöstön välinen yhteistyö hyvä.	Huoltajien ja henkilöstön välinen yhteistyö hyvä. 100% toteutunut/ vastanneet
Henkilöstön työhyvinvointi parane.	Työtyytyväisyyskyselyn tulokset. Resurssihenkilön rekrytointi ja työkuva kehittäminen.	Henkilöstön hyvä työhyvinvointi. Onnistunut rekrytointi ja työkuva.	Osittain toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	280 090,13	292 170	0	292 170	241 715,66	-50 454,34
TOIMINTAKULUT	-2 263 269,19	-2 472 581	0	-2 472 581	-2 481 496,72	-8 915,72
TOIMINTAKATE	-1 983 179,06	-2 180 411	0	-2 180 411	-2 239 781,06	59 370,06

Varhaiskasvatuksen toimintatuottojen alitukseen vaikutti asiakasmaksulain uudistus 1.3.2023, joka nosti asiakasmaksujen tuloarajoa.

490 Kulttuuri ja vapaa-aika

Tilivelvollinen: Sivistysjohtaja

Taipalsaarella tuetaan kuntalaisten hyvinvointia tarjoamalla vapaa-ajan palveluja sekä mahdollistamalla hyvät puitteet omasta hyvinvoinnista huolehtimiseen. Lisäksi kunta tukee kolmannen sektorin toimijoita ja pyrkii lisäämään yhteisöllisyyttä.

Taipalsaaren kunnankirjaston tehtävänä on voimassa olevaa lainsäädäntöä noudattaen tarjota kuntalaisille pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, edistää lukemista ja kirjallisuutta sekä tarjota opastusta ja tukea tiedonhankintaan. Tehtävänsä toteuttamiseksi kirjasto ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa sekä tarjoaa tilaa kuntalaisten harrastustoimintaan, opiskeluun ja viihtymiseen.

Kirjasto on panostanut varhaiskasvatuksen- ja perusopetuksen kanssa tehtävään yhteistyöhön. Toimintamuotoina ovat olleet mm. satutuokiot, kirjaleikit, kirjavinkkaukset ja kirjastonkäytönopetus.

Kirjaston kokonaislainaus oli 62 609 kappaletta, mikä on 4,76 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Kirjalainaus oli 52 633 kappaletta, mikä on 2,86 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. E-aineistojen (e-kirjat, e-äänikirjat, e-lehdet ja elokuvapalvelu) lisääntyneet lainamäärät ovat olleet vaikuttamassa fyysisten aineistojen lainamäärien laskuun. Liikuntavälineitä lainattiin 166 kertaa.

Tapahtumiin osallistui 1 149 henkilöä. Kirjaston näyttelytilassa oli 12 näyttelyä.

Kunnan kassapalvelut on sijoitettu kirjastoon. Kirjasto myi kuntosalikortteja, joihin liit-
tyen oli 834 kassatapahtumaa. Lisäksi kirjasto myi tenniskentän kausi- ja kerta-
avaimia, Taipalsaaren historia -kirjaa, Taipalsaari -tuotteita ja ylijäämäruokalippuja.

Kirjaston keskeiset luvut	2022	2023
Kokonaislainaus	65 738	62 609
Lainat/asukas	14,4	13,5
Kirjastokäynnit	26 131	27 456
Tapahtumien osallistujamäärä	1 133	1 149
Kokoelmat yhteensä	39 937	40 067
Kirjakokoelmat yhteensä	34 398	34 474
Aineistoraha	35 600	38 500

Nuorisopalveluiden tavoitteena on nuorten elinolojen kokonaisvaltainen parantaminen sekä terveen fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen kasvun tukeminen ja vahvistaminen. Nuorisotyö on nuorten vapaaehtoisuuteen perustuvaa ohjattua ja kasvatuksellista toimintaa. Nuorisotyö pyrkii toimintoillaan ehkäisemään nuorten syrjäytymistä sekä lisäämään nuorten osallisuutta.

Nuorisopalveluiden toimintakenttään kuuluvat etsivä nuorisotyö, nuorisotalotoiminta, mopopajatoiminta, koulunuorisotyö, digitaalinen nuorisotyö, nuorisovaltuustotoiminta, tapahtumat sekä ehkäisevä päihdetyö.

Nuorisotalotoiminta	2022		2023	
	Aukiolokerrat	Kävijämäärät(ka)	Aukiolokerrat	Kävijämäärät(ka)
Nuorten avoimet ovet 13–17-vuotiaat				
Tammikuu -Toukokuu	96	18	95	16
Kesäkuu - Heinäkuu	27	13	28	15
Elokuu -Joulukuu	90	17	93	14
Nuorisotalotoiminta	2022		2023	
Varhaisnuorisokerho 5.–6.-luokkalaiset	Kerrat	Kävijämäärät(ka)	Kerrat	Kävijämäärät(ka)
Tammikuu - Toukokuu	15	6	18	8
Kesäkuu -Heinäkuu	8	7	8	12
Elokuu - Joulukuu	16	8	21	6

Nuorisotalon nuorten iltojen kävijämäärät ovat olleet pienessä laskussa vuonna 2023 verrattuna vuoteen 2022. Sen sijaan nuorisotalon varhaisnuorisokerhon kävijämäärät ovat nousseet vuonna 2023 verrattuna edelliseen vuoteen.

Toimintaa tarjottiin ja nuorisotyöntekijät olivat nuorten saavutettavissa. Nuorisotalon avointa toimintaa oli yhteensä 1 292 tuntia ja käyntikertoja 3 416 kpl. Nuorisotalo on koulujen lukuvuoden aikana pääsääntöisesti avoinna viitenä iltana viikossa, tiistaista lauantaihin. Kesä- ja heinäkuussa aukioloja oli 3–4 kertaa viikossa.

2023	Kerrat	Kävijämäärät (ka)
Mopopaja		
Tammikuu – Toukokuu	1	6
Kesäkuu – Heinäkuu	7	5
Elokuu - Joulukuu	20	4
	Kerrat	Kävijämäärät (ka)
Koulunuorisotyö		
Tammikuu – Toukokuu	60	7
Kesäkuu – Heinäkuu	1	>5
Elokuu - Joulukuu	17	11
	Yhteydenottopyynnöt	Tavoitettuja nuoria
Etsivä nuorisotyö	13	11

Mopotallitoimintaa järjestettiin vuoden aikana keskimäärin yhtenä arki-iltana viikossa.

Vuonna 2023 nuorisopalvelut toteuttivat koulunuorisotyötä Saimaanharjun, Kirkonkylän ja Vehk Kataipaleen kouluilla. Pääpaino koulunuorisotyössä oli yläkoululaisissa Saimaanharjun koululla. Koulunuorisotyön määrään vaikuttaa tarve (esim. teematunnit erilaisiin ajankohtaisiin teemoihin liittyen), joka vaihtelee lukukausittain. Tukioppilastyössä nuorisopalvelut toimivat säännöllisesti yhteistyötahona.

Liikunta- ja kulttuuripalvelut toteutuivat suunnitellusti. Vapaa-ajan hyvinvointi-, liikunta- ja kulttuuritapahtumia/kampanjoita järjestettiin vuoden aikana yhteensä noin 40 kappaletta (kunta vastuutahona tai yhteistyökumppanina) (v.2022 noin 60 kpl). Maksuttomaan liikuntaneuvontapalveluun osallistui 18 kuntalaista.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan henkilöstötilanne palautui aikaisemmalle tasolle 0,5 htv:n (v. 2022 1,5 htv). Kohtaamispaikka Luoto-hankkeen avulla palkattu hankekoordinaattori kehitti vuoden aikana kaikille avointa ja maksutonta kohtaamispaikkatoimintaa yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Matalankynnyksen tapahtumia oli järjestämässä 15 eri tahoa. Kohtaamispaikassa järjestettiin 201 eri tapahtumaa (sis. kokoukset/yksityiset 51kpl), kävijöitä koko vuonna oli 1673 (sis. kokoukset/yksityiset 303 hlö).

Savitaipaleen kansalaisopisto järjesti kunnassa harrastustoimintaa seuraavilta osin: muotoilu/kädentaidot, kuvataiteet, kielet sekä tanssi ja liikunta. Järjestöavustuksia jaettiin paikallisen toiminnan tukemiseksi yhteensä 25 000 € (v.2022 18 600 €). Kuntalaisten tyytyväisyyskysely 2023 ei toteutunut.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Kulttuuri ja vapaa-aika			
Henkilöstön työhyvinvointi paranee.	Sairauspoissaolot pv / työntekijä	Henkilöstön hyvä hyvinvointi. Ei kasvua henkilöstön sairauspoissaoloissa.	Ei toteutunut
Liikunta- ja kulttuuripalveluiden tarjoaminen, tukeminen ja edistäminen.	Tapahtumamäärät / liikuntatilojen varausaste / harrastajamäärät / liikuntakysely	Edellisvuoden määrät / kuntalaisten tyytyväisyys laatuun	Liikunta- ja kulttuuripalveluiden tapahtumamäärä 2023 oli noin 40 kpl (v. 2022 n. 60 kpl). Liikuntakysely ei toteutunut. Liikuntaneuvontaan osallistui 18 kuntalaista. Kunnan ohjatut matalankynnyksen senioriliikuntaryhmät (2kpl) toteutuivat, 47 henkilöä (2022: 40). Sisäliikuntatilojen (4 kpl) varausaste tiedot; varauksia 2526 kpl (v.2022 2360 kpl) varautunteja 5215 h

			(v.2022 4848 h).
Nuorisopalveluiden toteuttaman toiminnan laadun kehittäminen.	Itsearviointit, nuorisolle tehtävät kyselyt (asteikko 1–5)	Itsearviointit ka 3 Nuorten kysely ka 3	Itsearviointin (asteikko 1-4) ka 2,58 Ei toteutunut Nuorten kysely (asteikko 1-5) Ka 3,6 Toteutunut

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	35 827,45	61 500	0	61 500	55 417,93	-6 082,07
TOIMINTAKULUT	-557 564,63	-632 589	0	-632 589	-602 116,45	-30 472,55
TOIMINTAKATE	-521 737,18	-571 089	0	-571 089	-546 698,52	-24 390,48

SIVISTYSPALVELUT YHTEENSÄ

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	1 353 896,01	1 251 031	0	1 251 031	1 208 276,81	-42 754,19
TOIMINTAKULUT	-9 489 442,85	-10 676 559	-28 000	-10 704 559	-10 504 483,45	-200 075,55
TOIMINTAKATE	-8 135 546,84	-9 425 528	-28 000	-9 453 528	-9 296 206,64	-157 321,36

50 Tekniset palvelut

500 Teknisten palveluiden hallinto

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Hallinto:

Teknisten palveluiden hallinnon tehtävänä on avustaa teknistä lautakuntaa toimialan johtamisessa ja toimintojen linjauksia koskevien päätösten valmistelussa ja täytäntöönpanossa. Teknisten palveluiden hallinto vastaa lisäksi alueellisen maaseututoimen, jätehuollon sekä seudullisen ympäristötoimen sopimusohjauksesta.

Vuoden 2023 aikana toteutettiin monia suunnittelu ja investointihankkeita. Pappilanniemen satamahanke saatiin valmiiksi ja otettiin käyttöön parkkipaikkoinen ja valaistukseen. Saimaanharjun yhtenäiskoulun lattioiden pinnat uusittiin kauttaaltaan. Kirkonkylän koulun vanhemman osan julkisivujen maalaus suoritettiin kesällä 2023. Seurojen talo Väinölän lattiat korjattiin.

Liikenneturvallisuuskohteiden toteutuksia suoritettiin Jauhialantien varrella ja kolmen risteysalueen liittymiä paranneltiin. Kunnan alueella suoritettiin asfalttien uusimisia suunnitelman mukaan ja työtä jatketaan vielä vuosina 2024 ja 2025.

Leikkipuistojen ja koulujen piha-alueiden kalusteita uusittiin ja uudistettiin. Satamien poijuja vaihdettiin uusiin. Saimaanharjun kuntoradan varrelle rakennettiin uusi laavu kuntalaisten käyttöön.

Suunnitteluhankkeita vietiin eteenpäin, mm. Saimaanharjun koulualueen, urheilukentän ja Konstunmontun suunnittelu, kunnantalon saneeraussuunnittelu ym. Lisäksi oltiin mukana maakunnallisissa suunnitteluhankkeissa kuten kävelyn ja pyöräilyn kehittämissuunnitelmassa, vesilaitosten yhteistyöselvityksissä ym.

Kutilan kanavahankkeen osalta suunnittelua ja toteutuksen suunnittelua on viety eteenpäin. Vuoden 2023 aikana hankkeelle kilpailutettiin projektikoordinaatio konsultit ja valvojat, sekä rakennussuunnittelukonsultit. Vesilupaa ei saatu vielä vuoden 2023 puolella. Lupaa varten jouduimme toteuttamaan lisätutkimuksia ja selvityksiä. Lisäksi alueen maaperä tutkittiin kauttaaltaan suunnittelun tueksi.

Kutilan alueelle toteutettiin yleissuunnitelma/masterplan suunnittelun ja toteutuksen tueksi ja esimerkiksi kaavoitusta ohjaavaksi työkaluksi.

Kunnan kaavoja on viety eteenpäin ja suursaimaan yleiskaava julkaistiin ensimmäistä kertaa luonnoksena kuntalaisille palautteen antamista varten. Taajamakaavaa sekä muita kesken olleita asemakaavoja vietiin eteenpäin kohti hyväksymiskäsittelyä.

Ympäristötoimi ja palo- ja pelastustoimi:

Ympäristötoimen toimintakulut ja yhteistoimintamenot olivat sopimusten ja talousarvion mukaiset. Palo- ja pelastustoimen kulut ja toiminta siirtyi 2023 vuoden alusta hyvinvointialueen vastuulle. Palo- ja pelastustoimen vanhoja yhteistoimintatuloja, joita oli kertynyt Lappeenrannan kaupungille palautettiin kuntiin.

Jätehuolto:

Imatran jätelautakunta ohjaa EKJH:n toimintaa.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Teknisten palveluiden hallinto			
Kutilan alueen masterplan valmiina hyödynnettäväksi	Toteuma %	100	100
Pappilanniemen siltahankkeen lupavaihe käynnistetty	Hankkeen toteutus %	100	0
Kutilan kanavahankkeen lupavaihe suoritettu	Toteuma %	100	0
Saimaanharjun alueen (koulu, urheilukenttä ja konstunmontun) suunnitelmät valmiina ja toteutettu vuosittaisen määrärahan mukaisesti	Toteuma %	100	100

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	7 800,00	100 000	0	100 000	187 646,26	87 646,26
TOIMINTAKULUT	-980 437,83	-614 570	0	-614 570	-609 744,20	-4 825,80
TOIMINTAKATE	-972 637,83	-514 570	0	-514 570	-422 097,94	-92 472,06

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Tulopuolen toteumassa on huomioitu palo- ja pelastustoimen kuntaosuuksien palautus, joka tuli ennakoimattomana palautuksena.

Pappilanniemen siltahankkeen lupasuunnittelu ei edennyt luontotutkimusten viivästy-
misten takia. Alueen luontotutkimus tuli saattaa ensin loppuun ennen kuin lupasuunnit-
telua voitiin suorittaa. Luontotutkimus koko alueelta saatiin valmiiksi marraskuussa
2023.

Kutilan kanava hankkeen vesilupa on jätetty aluehallintoviranomaisen käsiteltäväksi
heinäkuun alussa 2022. Lupa on annettu kolme kertaa täydennyksiä ja vastineita,
sekä tehty lukematon määrä lisäselvityksiä ja tutkimuksia. Vuoden 2023 aikana tehtiin
pohjavesiin tarkempia tutkimuksia ja selvityksiä, maaperä kairattiin kauttaaltaan vaiku-

tusalueelta ja luontotutkimuksia laajennettiin ja tehtiin lisää. Hankkeen rakennussuunnittelu on käynnissä ja lupapäätös on Avi:n mukaan odotettavissa 2024 kevättalven aikana. Viimeisimmät vastineet ja täydennykset jätettiin Avin käsiteltäväksi tammikuun alussa 2024.

510 Kaavoitus

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Teknisiin palveluihin kuuluu kunnan alueella tapahtuva kaavoitus ja maankäytön suunnittelu ja sen ohjaus. Maankäytön suunnittelulla luodaan edellytykset hyvälle ja elinvoimaiselle asuin- ja elinympäristölle.

Konstunrannan ja sairaalamäen kaavoitusta vietiin eteenpäin ja kaavat eriytettiin toisistaan. Kaavoista kuultiin vielä kuntalaisia ja viranomaisia ja hyväksymiskäsittelyn aikataulu on vuoden 2024 keväällä.

Taajamayleiskaavan ehdotusvaiheen kuuleminen suoritettiin vuoden 2023 aikana ja muokkaukset kaavaan sen mukaisesti. Kaavan hyväksymiskäsittely kevään 2024 aikana.

Suur-Saimaan yleiskaavan päivitystyö luonnosvaiheen suunnittelut suoritettiin vuoden 2023 aikana ja kaava laitettiin kuntalaisten kuultavaksi ja viranomaislausunnoille. Kaava etenee vuoden 2024 aikana ehdotusvaiheen kanssa.

Kirkonkylän pienimuotoisen asemakaavan päivityksen työ saatiin hyväksymisvalmiiksi ja hyväksyntäkäsittelyyn vuoden 2024 alkuun.

Kutilan kanavahankkeen takia tehtiin isommalle alueelle kuin pelkkä kanava-alue koskettava yleissuunnitelma/masterplan, joka tukee ja ohjaa tulevaa kaavoitusta alueella. Työ valmistui kesällä 2023. Työn perusteella käynnistettiin erinäisiä teemahankkeita ja suunnittelua.

Maakuntakaavoituksen ohjausryhmässä on oltu mukana.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Kaavoitus			
Taajamakaavan ehdotusvaihe suoritettu	Toteuma %	100	100
Suursaimaan osayleiskaava päivityksen luonnosvaihe suoritettuna	Toteuma %	100	100
Yrittäjäpuistokaavan hyväksyntä	Toteuma %	100	0

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	101 892,87	46 625	0	46 625	21 553,71	-25 071,29
TOIMINTAKULUT	-125 663,25	-153 720	0	-153 720	-120 388,21	-33 331,79
TOIMINTAKATE	-23 770,38	-107 095	0	-107 095	-98 834,50	-8 260,50

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Konstunrannan kaavaa ei saatu hyväksytyä vuoden 2023 aikana, joka vaikuttaa tulo-
puoleen ja maankäyttösovimusten tuloja ei saatu maksatukseen. Palkkakuluja jäi to-
teutumatta vuoden 2023 aikana.

Yrityspuiston kaavaa ei saatu valmiiksi vuoden 2023 aikana. Hanketta on viety koko
ajan eteenpäin ja viereisen alueen maanhankinnoista on käyty neuvottelua tuloksetta.
Koska naapurialuetta ei ole saatu hankittua, niin kaavaa on jouduttu pikkaisen pienent-
tämään. Kaavan hyväksymiskäsittelyt toteutettaneen kevättalven 2024 aikana.

570 Rakennusvalvonta ja lupapalvelut

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Rakennusvalvonnan päätehtävä on ohjata ja valvoa kaavojen ja rakennusjärjestyksen
noudattamista ja huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsit-
telystä ja rakennustyön viranomaisvalvonnasta sekä osaltaan valvoa rakennetun ym-
päristön ja rakennusten kunnossapitoa.

Kiinteistötietojen tarkastushankkeen maastokäyntejä on jatkettu vielä vuoden 2023 ke-
sällä kyläniemen osalta. Kyläniemen alueen kaikki kiinteistöt käytiin läpi kesätyönteki-
joiden toimesta.

Lupahakemuksia on saapunut vuoden 2023 aikana 151 kpl. Rakennuslupia uuden va-
kituisen asuinrakennuksen rakentamiseen on myönnetty vuoden 2023 aikana 7 kpl.
Käyttötarkoituksen muutoksia on hyväksytty 12 kpl, joista noin puolet on vapaa-ajan
asunnoista muutoksia vakituisen asumiseen. Uusia vapaa-ajan rakennuksia oli 4 kpl.
Poikkeamislupia käsiteltiin 25 kpl. Kokonaisuutena lupien määrä laski edellisiin vuosiin
verrattuna. Tuleva rakentamislain muutos tulee osaltaan vähentämään lupien määrää
merkittävästi.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Rakennusvalvonta ja lupapalvelut			
Lupahakemukset sähköi- sessä muodossa	Sähköisen lupajär- jestelmän käyttö aste %	95	95

Kiinteistötietojen tarkastushanke	Hankkeen loppuun saattaminen, toteuma %	100	100
Rakennusjärjestyksen uudistus	Toteuma %	50	10
Rakennusvalvonnan infotilaisuudet	Toteuma kpl	2	1

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	80 903,12	76 000	0	76 000	62 273,01	-13 726,99
TOIMINTAKULUT	-202 617,70	-169 286	0	-169 286	-191 109,64	21 823,64
TOIMINTAKATE	-121 714,58	-93 286	0	-93 286	-128 836,63	35 550,63

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Lupamäärien laskiessa ja isojen kohteiden rakentamattomuus vaikuttaa suoraan rakennusvalvonnan tulojen heikentymiseen. Palkkakulujen kasvu sekä palkkojen kohdentaminen oikeille kustannuspaikoille on nostanut kulupuolta.

Rakennusjärjestyksen uudistaminen on käynnistetty teknisessä lautakunnassa ja tavoitteena oli saada työ käyntiin ja osittain valmiiksi vuoden 2023 aikana. Laki on kuitenkin ministeriössä vielä korjauskierroksella ja valmistunee kevään 2024 aikana. Korjausten valmistumisen jälkeen kunnat pääsevät päivittämään rakennusjärjestyksensä ajantasaiseksi tavoitteena saada se käyttöön vuoden 2025 alusta lähtien.

Rakennusvalvonnan asiakasinfoja oli suunniteltu vuodelle 2023 kaksi ja toinen näistä toteutettiin. Asiakasinfoja tullaan jatkossakin järjestämään vuosittain.

575 Liikenneväylät

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Liikenneväylät -tehtäväalue vastaa kunnan kaava- ja yksityisteihin liittyvien asioiden hoitamisesta. Liikenneväyliä kehitetään ja toimitaan sovitulla tavalla liikenneturvallisuuksuunnitelman mukaisesti. Kunta avustaa yksityisteitä, jolloin tiehoitokunnat voivat pitää yksityistieverkkoa kunnossa. Kaavateiden ylläpito teetetään ostopalveluna.

Vuoden 2023 vuoden aikana liikenneväylillä keskityttiin ylläpitoon ja muutaman alueen asfaltointien uusimiseen. Vuosi oli hyvin runsas luminen ja kohonneet polttoainekustannukset rasittavat kustannuspaikkaa. Aluehoitourakka päättyi vuoden 2023 loppuun ja 2023 vuoden aikana kilpailutettiin uusi aluehoitourakka seuraavien vuosien ajaksi.

Yksityistieavustus sisältää avustuksen teiden kunnossapitoon, perusparannuksiin ja Jänkäsalon lossille. Yksityistieavustukset kunnossapitoon on maksettu tiekunnille vuosittain. Yksityistieavustusmäärää pystyttiin nostamaan hiukan vuodelle 2023.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Liikenneväylät			
Jauhialantien risteysalueiden suunnitelmien toteuttaminen	Sovitut kohteet 3 kpl	3	3
Liikenneturvallisuuksuunnitelman toimenpideohjelman päivittäminen	Toteuma %	100	100

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	0,00	0	0	0	4 337,74	4 337,74
TOIMINTAKULUT	-292 588,89	-368 225	0	-368 225	-353 056,18	-15 168,82
TOIMINTAKATE	-292 588,89	-368 225	0	-368 225	-348 718,44	-19 506,56

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Ei poikkeamia.

580 Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet

Tilivelvollinen: Kunnanrakennusmestari

Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet -tehtäväalue vastaa kunnan rakennetun ympäristön (kadut, puistot, leikkikentät ja muut yleiset alueet), sekä rakennusten ja rakennelmien kunnossapito- ja käyttötehtävistä.

Koulujen piha-alueita kehitettiin. mm. kirkonkylän koulun piha sai uusia liikuntarakenteita.

Kirkonkylän koulun vanhan osan julkisivut maalattiin.

Saimaanharjun koulun kaikki mattolattia pinnat uusittiin ja samalla rakennettiin puretun rakennuksen ja olemassa olevan koulurakennuksen kohdalle uusi tuulikaappi.

Seurojentalo Väinölän lattiat purettiin ja uusittiin kokonaisuudessaan.

Konstun leikkipuisto sai uuden ison keskustelineen.

Satamien huonokuntoiset poijut ja aisojen kellukkeet vaihdettiin uusiin.

Kunnan teidenvarsille hankittiin uusia penkkejä.

Saimaanharjun kuntoradan varteen rakennettiin uusi laavu kuntalaisten käyttöön.

Siivouspalveluille laadittiin laadunseurantajärjestelmä ja se otettiin käyttöön.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet			
Pitkän tähtäimen suunnitelmien tuomien korjaustarpeiden jalkauttaminen / käytäntöönpano	Suunnitellut kohteet / toteuma %	100	100
Sähköisten lukkojen käyttöönotto venelaitureille	Toteuma %	100	0
Laadunseuranta järjestelmän luominen ja käyttöönottaminen	Toteuma %	100	100

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 033 669,69	2 136 884	0	2 136 884	2 177 966,33	41 082,33
TOIMINTAKULUT	-2 936 823,37	-2 369 423	0	-2 369 423	-2 573 886,06	204 463,06
TOIMINTAKATE	-903 153,68	-232 539	0	-232 539	-395 919,73	163 380,73

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Tuottopuoli ylitti tavoitteet. Kulupuolella ei pysytty tavoitteissa kohonneiden hintojen ja kiinteistöjä kohdanneiden ongelmien takia. Lämmityskulut nousivat viime vuoden osalta noin 40 000 €, sekä kaukolämmön että öljyn osalta. Lisäksi öljyn hinnan nousu näkyy polttoainekulujen kasvuna.

Rakennusmateriaalien menekki ja hinnat nousivat. Korjauskohteita ja haasteita oli viime vuonna kiinteistöjen osalta merkittävästi. Muutama vesivahinko kohteissa ja ilmanvaihtokoneiden rikkoutuminen nostivat viime vuoden kulupuolta huomattavasti. Näin suuriin korjauskuluihin ei ollut varauduttu.

Talvilisäkustannusten kasvu on myös havaittavissa kulupuolella, kuten lämmityskulujen. Aikainen talven alku ja normaalia alhaisemmat lämpötilat vaikuttavat kuluihin.

Sähköistä lukitusjärjestelmää ei saatu toteutettua venelaitureille teknisten haasteiden ja sähköjen puutteen vuoksi. Tavoitteena oli täysin sähköinen, omilla akustoillaan toimiva järjestelmä, jota olisi pystytty ohjaamaan ja seuraamaan etänä. Valitettavasti tällaista, moitteettomasti toimivaa järjestelmää, ei tähän kyetty löytämään. Yksi järjestelmä hankittiin, mutta se palautettiin ja kaupat purettiin toimittajan kanssa.

590 Vesihuoltolaitos

Tilivelvollinen: Tekninen johtaja

Vesihuoltolaitoksen tehtäväalue vastaa vesi- ja viemärlaitoksen ja verkostojen ylläpidosta ja huoltotehtävistä sekä uusien alueiden vesi- ja viemärlaitteiden rakentamisesta.

Viemäriverkostossa oli huomattavia ongelmia muutaman vanhan viemäriinjan osalta. Ongelmat aiheuttivat vaurioita myös ulkopuolisille tahoille, joiden takia vesihuoltolaitoksen tulokseen on täytynyt tehdä kustannusvarauksia. Saimaanharjulla oli kaksi isomaa tukkeutumaa verkostossa ja Ketveleen alueella vesijohtoputki hajosi taloliittymästä.

Vehkataipaleen koulun kaivo jouduttiin asettamaan muutamaksi viikoksi käyttökielto, koska kaivo piti korjata sekä desinfioida ennen uudelleen käyttöönottoa.

Palvelu- ja kehittämistavoitteet

Toiminnallinen tavoite	Mittari / toimenpide	Tavoitearvo TA 2023	Toteuma
Vesihuoltolaitos			
Vesimittarien vaihtotyön aloittaminen etäluettaviin mittareihin, yksi pilotti-alue vuodelle 2023	Toteutus	10 %	23 %
Verkostohävikin pienentäminen	Todetaan mittarilukemista vertailuarvona vuosi 2022	-10 %	0

Tehtäväalueen talous

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	536 229,79	617 499	0	617 499	516 618,48	-100 880,52
TOIMINTAKULUT	-359 078,09	-454 414	0	-454 414	-474 443,62	20 029,62
TOIMINTAKATE	177 151,70	163 085	0	163 085	42 174,86	-120 910,14

Talouden ja tavoitteiden raportointi / poikkeamat

Toimintatuotoissa jäätin viime vuonna huomattavasti suunnitellusta. Myydyn vesimäärän lasku toista vuotta peräjälkeen on vaikuttanut tulopuolelle. Energiakriisin jatkuminen vaikuttaa selkeästi vedenkin käyttöön. Kulupuolella pakolliset vahinkovarat nostavat kuluja. Lisäksi jätevedenpumppaamon pumppujen kanssa ja pumppaamoiden moottoreiden kanssa on ollut ongelmaa ja niitä on jouduttu uusimaan.

Vesimittareiden vaihtotyö aloitettiin kirkonkylän alueella. Tavoitteena oli vaihtaa 10 % mittareista. Vaihtoja ehdittiin tekemään 23 %, joka tarkoittaa noin 200 kotitaloutta. Vaihtotyötä jatketaan vuonna 2024.

Verkostohävikin pieneneminen oli tavoitteena koko vesilaitoksen alueella, mutta yhden ison vesivuoden takia tätä ei kyetty saavuttamaan

TEKNISET PALVELUT YHTEENSÄ

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 760 495,47	2 977 008	0	2 977 008	2 970 395,53	-6 612,47
TOIMINTAKULUT	-4 897 209,13	-4 129 638	0	-4 129 638	-4 322 627,91	192 989,91
TOIMINTAKATE	-2 136 713,66	-1 152 630	0	-1 152 630	-1 352 232,38	199 602,38

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ KOKO KUNTA

	TP 2022	Alkuperäinen TA 2023	TA-muutos	TA 2023 muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	5 719 950,66	5 877 294	0	5 877 294	5 567 119,48	-310 174,52
TOIMINTAKULUT	-33 319 287,15	-17 842 413	-28 000	-17 870 413	-17 375 561,99	-494 851,01
TOIMINTAKATE	-27 599 336,49	-11 965 119	-28 000	-11 993 119	-11 808 442,51	-184 676,49

TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

	TA-alkup	TA-muutos	TA + muutos	Tot.euro	Jäljellä
TULOSLASKELMA					
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	1 080 303	0	1 080 303	948 879,71	87,83
Maksutuotot	269 800	0	269 800	238 918,65	88,55
Tuet ja avustukset	879 475	0	879 475	752 988,81	85,62
Muut toimintatuotot	966 200	0	966 200	999 340,95	103,43
	3 195 778	0	3 195 778	2 940 128,12	92,00
Valmistus omaan käyttöön	4 000	0	4 000	0,00	0,00
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-7 159 191	-28 000	-7 187 191	-6 985 387,42	97,19
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-1 471 727	0	-1 471 727	-1 447 603,03	98,36
Muut henkilösivukulut	-263 520	0	-263 520	-241 213,99	91,54
Palvelujen ostot	-3 942 102	0	-3 942 102	-3 501 618,99	88,83
Aineet,tarvikkeet, tavarat					
Ostot tilikauden aika	-1 634 297	0	-1 634 297	-1 623 910,55	99,36
Avustukset	-580 000	0	-580 000	-632 688,82	109,08
Muut toimintakulut	-114 060	0	-114 060	-316 147,83	277,18
	-15 164 897	-28 000	-15 192 897	-14 748 570,63	97,08
TOIMINTAKATE	-11 965 119	-28 000	-11 993 119	-11 808 442,51	98,46
Verotulot					
	11 754 000	0	11 754 000	11 863 998,14	100,94
Valtionosuudet					
	2 846 942	0	2 846 942	2 839 898,00	99,75
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	5 900	0	5 900	7 744,14	131,26
Muut rahoitustuotot	9 000	0	9 000	9 364,15	104,05
Korkokulut	-200 000	0	-200 000	-286 254,65	143,13
Muut rahoituskulut	-10 000	0	-10 000	-34,37	0,34
VUOSIKATE	2 440 723	-28 000	2 412 723	2 626 272,90	108,85
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn.mukaiset poistot	-1 421 471	0	-1 421 471	-1 492 156,93	104,97
Satunnaiset erät					
TILIKAUDEN TULOS	1 019 252	-28 000	991 252	1 134 115,97	114,41
Poistoeron lis.(-)tai väh	92 734	0	92 734	92 734,32	100,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	1 111 986	-28 000	1 083 986	1 226 850,29	113,18

Verotulojen erittely

Verotulot	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	%	Poikkeama
Kunnan tulovero	9 051 000	0	9 051 000	9 155 219	101	104 219
Osuus yhteisöveron tuotosta	637 000	0	637 000	557 976	88	-79 024
Kiinteistövero	2 066 000	0	2 066 000	2 150 803	104	84 803
Verotulot yhteensä	11 754 000	0	11 754 000	11 863 998	101	109 998

Verotulot olivat 109.998 euroa suuremmat kuin talousarviossa. Verotuloja kertyi 9.849.328 euroa vähemmän kuin vuonna 2022. Kaikkiaan verotuloja kertyi 11.863.998 euroa. Edellisenä vuonna verotuloja kertyi 21.713.326 euroa.

Tuloveron määräytymisen perusteet

Vuosi	Tulovero%	Verotettava tulo,	
		milj.euroa	Muutos %
2020	21,00	85,84	3,8
2021	21,00	86,60	0,9
2022	21,00	89,21	3,0
2023	8,36	97,19	8,9

Kiinteistöveroprosentit

	2023	2022
Yleinen kiinteistövero	1,40	1,40
Vakituinen asuinrakennus	0,50	0,55
Muu kuin vakituinen asuinrakennus	1,30	1,30
Asuintarkoitukseen kaavoitetut rakentamattomat tontit	3,50	3,50
Yleishyödyllisen yhteistön kiinteistövero	0,00	0,00

Valtionosuuksien erittely

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten		Poikkeama
			jälkeen	Toteuma	
Kunnan peruspalveluijien valtionosuus, ml. tasaukset	3 253 403	0	3 253 403	3 272 978	19 575
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-1 110 649	0	-1 110 649	-1 128 684	-18 035
Verotulomenetysten korvaus	704 188	0	704 188	695 604	-8 584
Valtionosuudet yht.	2 846 942	0	2 846 942	2 839 898	-7 044

Investointien toteutuminen

Konsernihallinnon investoinnit

H01 Kiinteän omaisuuden hankinta/myynti

Hanketavoitteet Kiinteistö- ja maaomaisuuden strategiset tavoitteet

Tavoitteiden toteuma Toteuma on Kutilan maanhankintaan liittyvä suoritus

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-200 000	0	-200 000	-9 300,00	-190 700,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	0	0	0	332,78	-332,78
Investointien rahavirta	-200 000	0	-200 000	-8 967,22	-191 032,78

H02 Osakkeiden hankinta ja myynti

Hanketavoitteet Käyttöomaisuusosakkeiden ja -osuuksien hallinnointi

Tavoitteiden toteuma

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-15 000	0	-15 000	0,00	-15 000,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-15 000	0	-15 000	0,00	-15 000,00

H25 TOJ-investointi

Hanketavoitteet Tiedonhallintalain vaatimusten täyttäminen.

Tavoitteiden toteuma Versiopäivitys ja sähköinen arkistointi jäi toteutumatta.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-40 000	0	-40 000	-9 933,58	-30 066,42
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-40 000	0	-40 000	-9 933,58	-30 066,42

H28 Itärata Oy- hankeyhtiö

Hanketavoitteet Omistajaosuussijoitukset Itärata Oy:hyn. Yhtiö suunnittelee itäiseen Suomeen nopeaa junarataa.

Tavoitteiden toteuma Toteuma Itärata Oy:n osakassopimuksen mukaisesti etenee lähivuosina 80.000 € määrään saakkaa.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-3 038	0	-3 038	-1 897,50	-1 140,50
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-3 038	0	-3 038	-1 897,50	-1 140,50

H97 Kutilan kanava-Yht. TS-Lpr-ELY

Hanketavoitteet Kutilan kanava -hankkeen valmisteluinvestointi -osio. Rahoitusosuudet Taipalsaari, Lpr ja ELY 25%/25%/50% jakoperusteisesti.

Tavoitteiden toteuma Tie- ja siltasuunnitelmakuluja /ELY 1 -projektiosio on alkanut heinäkuussa 2022 projekti (FCG toteuttaa tiesuunnitelmaa). Kunnan maksuosuus 25 % kirjattu H99:lle, koska ei läpilaskutustarvetta muille eteenpäin.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-175 000	0	-175 000	0,00	-175 000,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	62 500	0	62 500	0,00	62 500,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-112 500	0	-112 500	0,00	-112 500,00

H98 Kutilan kanava -Yhteiset TS-Lpr

Hanketavoitteet Kutilan kanava -hankkeen valmisteluinvestointi -osio. Rahoitusosuudet Taipalsaaren kunta ja Lpr:n kaupunki 50% - 50%. Lupasuunnittelut ja maaperätutkimukset.

Tavoitteiden toteuma Keskenäisenä. Toteutunut alhaisempaan luvituksen etenemisestä johtuen.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-800 000	0	-800 000	-353 438,15	-446 561,85
Rahoitusosuudet investointimenoihin	900 000	0	900 000	252 770,45	647 229,55
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	100 000	0	100 000	-100 667,70	200 667,70

H99 Kutilan kanava-TS 100 %

Hanketavoitteet Kutilan kanava -hankkeen valmisteluinvestointi -osio. Rahoitusosuus Taipalsaaren kunta 100%.

Tavoitteiden toteuma Toteutunut alle arvioidun.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-200 000	0	-200 000	-31 950,87	-168 049,13
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-200 000	0	-200 000	-31 950,87	-168 049,13

Konsernihallinnon investoinnit yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-1 433 038	0	-1 433 038	-406 520,10	-1 026 517,90
Rahoitusosuudet investointimenoihin	962 500	0	962 500	252 770,45	709 729,55
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	332,78	-332,78
Investointien rahavirta	-470 538	0	-470 538	-153 416,87	-317 121,13

Sivistyspalveluiden investoinnit

S19 Perusopetuksen oppilaskohtaiset laitteet, lv 22-23 5.-6. lk + lv 23-24 5. lk

Hanketavoitteet Oppilaskohtaisten päätelaitteiden hankinta 5. luokan oppilaista alkaen. Laitte on oppilaan käytössä peruskoulun päättymiseen asti.

Tavoitteiden toteuma Tavoite toteutunut.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointien talousarvio					
Investointimenot	-34 000	0	-34 000	-24 961,85	-9 038,15
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-34 000	0	-34 000	-24 961,85	-9 038,15

S20 Kk koulun teknisen työn ja musiikin hankinnat

Hanketavoitteet Kirkonkylän koulun teknisen työn opetustilan kalusteet sekä piano hankinta.

Tavoitteiden toteuma Tavoite toteutunut.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointien talousarvio					
Investointimenot	-14 000	0	-14 000	-13 130,21	-869,79
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-14 000	0	-14 000	-13 130,21	-869,79

S21 Shj koulun oppilastyöpisteiden kalusteet

Hanketavoitteet Saimaanharjun koulun kolmen opetustilan oppilastyöpisteiden kalustohankinnat.

Tavoitteiden toteuma Tavoite toteutunut.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointien talousarvio					
Investointimenot	-24 000	0	-24 000	-24 000,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-24 000	0	-24 000	-24 000,00	0,00

S22 Ve koulun kalustehankinnat

Hanketavoitteet Vehkataipaleen koulun saneerattujen tilojen kalustehankinnat.

Tavoitteiden toteuma Tavoite toteutunut.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointien talousarvio					
Investointimenot	-13 450	0	-13 450	-13 439,00	-11,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-13 450	0	-13 450	-13 439,00	-11,00

S23 Satulaivan päiväkodin digilaitteet

Hanketavoitteet Varhaiskasvatussuunnitelman Digiosaamisen kehittyminen alla kouluikäisillä lapsilla -tavoitteen
Tavoitteiden toteuma Tavoite toteutunut.

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointien talousarvio					
Investointimenot	-14 480	0	-14 480	-14 480,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-14 480	0	-14 480	-14 480,00	0,00

Sivistyspalveluiden investoinnit yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-99 930	0	-99 930	-90 011,06	-9 918,94
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-99 930	0	-99 930	-90 011,06	-9 918,94

Teknisten palveluiden investoinnit**T63 Infran perusparannuskohteet**

Hanketavoitteet Olemassa olevan tiestön uusimisia, sekä Leikonrannan tien katuvalaistuksen rakentaminen

Tavoitteiden toteuma Vuoden 2023 tehtävät valmiit

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-100 000	0	-100 000	-71 730,70	-28 269,30
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-100 000	0	-100 000	-71 730,70	-28 269,30

T73 Saimaanharjun koulun piha-alueen kehittäminen koulun ja kuntalaisten käyttöön

Hanketavoitteet Koulun piha-alueen, urheilukentän ja konstmontun kehittäminen ja rakentaminen urheilutoiminnoilla ja koulua, sekä kuntalaisia palvelevilla toimilla

Tavoitteiden toteuma Kesken, hankkeen aloitus siirtyi koulun lattiaremontin vuoksi

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-200 000	0	-200 000	-3 224,20	-196 775,80
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-200 000	0	-200 000	-3 224,20	-196 775,80

T82 Kunnantalon peruskorjaus**Hanketavoitteet** Kunnantalon peruskorjauksen suunnittelukustannukset**Tavoitteiden toteuma** Suunnittelu valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-30 000	0	-30 000	-36 620,00	6 620,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-30 000	0	-30 000	-36 620,00	6 620,00

T83 Merenlahden urheilukentän liikuntapaikkojen kehittäminen**Hanketavoitteet** Merenlahden urheilukentän kehittäminen**Tavoitteiden toteuma** Hanke valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	0	0	0	-10 387,25	10 387,25
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	0	0	0	-10 387,25	10 387,25

T90 Satulaivan päiväkodin jäähdytysjärjestelmän rakentaminen**Hanketavoitteet** Jäähdytysjärjestelmän rakentaminen päiväkotiin**Tavoitteiden toteuma** Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	0	0	0	-19 877,45	19 877,45
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	0	0	0	-19 877,45	19 877,45

T95 Saimaanharjun koulun piha-alue**Hanketavoitteet** Koulun piha-alueen kehittäminen**Tavoitteiden toteuma** Hanke valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	0	0	0	-4 468,95	4 468,95
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	0	0	0	-4 468,95	4 468,95

U01 Konstun montun kehittäminen**Hanketavoitteet** Koulun piha-alueen, urheilukentän ja konstunmontun kehittäminen ja rakentaminen urheilutoiminnoilla ja koulua, sekä kuntalaisia palvelevilla toimilla**Tavoitteiden toteuma** Hanke on kesken ja loaitusta jouduttiin siirtämään koulun lattioiden remontin vuoksi

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-100 000	0	-100 000	0,00	-100 000,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-100 000	0	-100 000	0,00	-100 000,00

U02 Pappilanniemen leikkiapuisto, urheilualue ja ulkoilureitti

Hanketavoitteet Pappilanniemen leikkiapuiston, urheilualan ja ulkoilureitin rakentamista ja pohjatöiden tekeminen

Tavoitteiden toteuma Hanke on valmis, leikkiapuistokaluusteet ym kilpailutetaan 2024

	Talousarvio	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
		muutokset	muutosten		
			jälkeen		
Investointimenot	-100 000	0	-100 000	-52 554,61	-47 445,39
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-100 000	0	-100 000	-52 554,61	-47 445,39

U04 Kirkonkylän koulun huoltomaalaus

Hanketavoitteet Koulun julkisivujen maalaus

Tavoitteiden toteuma Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
		muutokset	muutosten		
			jälkeen		
Investointimenot	-40 000	0	-40 000	-32 705,20	-7 294,80
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-40 000	0	-40 000	-32 705,20	-7 294,80

U07 Pappilanniemen venesatama

Hanketavoitteet Satama-alueen parkkipaikan asfaltointi, valot ja kameravalvonta

Tavoitteiden toteuma Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
		muutokset	muutosten		
			jälkeen		
Investointimenot	-50 000	0	-50 000	-64 771,39	14 771,39
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-50 000	0	-50 000	-64 771,39	14 771,39

U08 Jauhialantien kolmen risteysalueen rakentaminen

Hanketavoitteet Liikenneturvallisuussuunnitelman mukaisia risteysalueen rakentamisia

Tavoitteiden toteuma Hanke valmis

	Talousarvio	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
		muutokset	muutosten		
			jälkeen		
Investointimenot	-40 000	0	-40 000	-46 353,64	6 353,64
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-40 000	0	-40 000	-46 353,64	6 353,64

U09 Konstun leikkiapuisto

Hanketavoitteet Konstun leikkiapuistoon uusi keskustelineen uusiminen

Tavoitteiden toteuma Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio-	Talousarvio	Toteuma	Poikkeama
		muutokset	muutosten		
			jälkeen		
Investointimenot	-30 000	0	-30 000	-29 909,98	-90,02
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-30 000	0	-30 000	-29 909,98	-90,02

U10 Alueinfraraha**Hanketavoitteet** Satamien ym varusteiden uusimista**Tavoitteiden toteuma** Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-30 000	0	-30 000	-28 990,52	-1 009,48
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-30 000	0	-30 000	-28 990,52	-1 009,48

U11 Väinölän lattiapinnan uusiminen**Hanketavoitteet** Väinölän lattioiden uusiminen**Tavoitteiden toteuma** Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-20 000	-40 000	-60 000	-83 688,76	23 688,76
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-20 000	-40 000	-60 000	-83 688,76	23 688,76

U12 Koulujen mattolattioiden uusimista**Hanketavoitteet** Koulujen mattolattioiden uusimista**Tavoitteiden toteuma** Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-20 000	0	-20 000	-8 852,33	-11 147,67
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-20 000	0	-20 000	-8 852,33	-11 147,67

U13 Satulaivan päiväkodin kulunvalvonta**Hanketavoitteet** Päiväkodin kulunvalvontajärjestelmien uusiminen**Tavoitteiden toteuma** Hanke on kesken

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-30 000	0	-30 000	-14 444,00	-15 556,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-30 000	0	-30 000	-14 444,00	-15 556,00

U14 Laavu, Saimaanharju**Hanketavoitteet** Saimaanharjun alueelle laavun rakentaminen**Tavoitteiden toteuma** Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-15 000	0	-15 000	-13 680,41	-1 319,59
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-15 000	0	-15 000	-13 680,41	-1 319,59

U16 Väinölän katon hionta ja maalaus**Hanketavoitteet** Katon huoltokäsittelyt**Tavoitteiden toteuma** Hanke siirrettiin lattioiden korjauksen vuoksi

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-40 000	40 000	0	0,00	0,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-40 000	40 000	0	0,00	0,00

U17 Saimaanharjun koulun korjaustyöt**Hanketavoitteet** Saimaanharjun koulun mattolattioiden uusiminen sisäilmaongelmien vuoksi**Tavoitteiden toteuma** Hanke on valmis

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	0	-220 000	-220 000	-184 159,34	-35 840,66
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	0	-220 000	-220 000	-184 159,34	-35 840,66

Teknisten palveluiden investoinnit yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-845 000	-220 000	-1 065 000	-706 418,73	-358 581,27
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-845 000	-220 000	-1 065 000	-706 418,73	-358 581,27

Vesilaitoksen investoinnit**T66 Vesilaitoksen verkoston saneerauksia****Hanketavoitteet** Verkoston saneeraamiset**Tavoitteiden toteuma** Vuoden 2023 työt valmiit

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-100 000	0	-100 000	-63 333,41	-36 666,59
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0	0	0	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-100 000	0	-100 000	-63 333,41	-36 666,59

Vesilaitoksen investoinnit yhteensä

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-63 333,41	-36 666,59
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Pysyv. vastaavien hyödykkeiden luov.tulot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Investointien rahavirta	-100 000,00	0,00	-100 000,00	-63 333,41	-36 666,59

Investointiosa yhteensä 2023

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Investointimenot	-2 477 968	-220 000	-2 697 968	-1 266 283,30	-1 431 684,70
Rahoitusosuudet investointimenoihin	962 500	0	962 500	252 770,45	709 729,55
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	332,78	-332,78
Investointien rahavirta	-1 515 468	-220 000	-1 735 468	-1 013 180,07	-722 287,93

Rahoitusosan toteutuminen

	TA				
	TA 2023	TA muutokset	muutoksen jälkeen	TP 2023	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate +/-	2 440 723	-28 000	2 412 723	2 626 272,90	-213 549,90
Satunnaiset erät +/-	0	0	0	0,00	0,00
Tulorahoituksen korjaukset +/-	0	0	0	18 832,78	-18 832,78
Investointien rahavirta					
Investointimenot -	-2 477 968	-220 000	-2 697 968	-1 350 359,67	-1 347 608,33
Rahoitusosuudet investointeihin +	962 500	0	962 500	252 770,45	709 729,55
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot +	120 000	0	120 000	16 500,00	103 500,00
Toiminnan ja investointien rahavirta +/-	1 045 255	-248 000	797 255	1 564 016,46	-766 761,46
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0,00	0,00
Antolainasaamisten lisäykset -	-50 000	0	-50 000	0,00	-50 000,00
Antolainasaamisten vähennykset +	50 000	0	50 000	0,00	50 000,00
Lainakannan muutokset	-234 380	0	-234 380	-1 734 279,62	1 499 899,62
Pitkäaikaisten lainojen lisäys +	1 500 000	0	1 500 000	0,00	1 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys -	-1 734 380	0	-1 734 380	-1 734 379,62	-0,38
Lyhytaikaisten lainojen muutos +/-	0	0	0	100,00	-100,00
Oman pääoman muutokset +/-	0	0	0	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset +/-	0	0	0	137 643,39	137 643,39
Vaikutus maksuvalmiuteen +/-	810 875	-248 000	562 875	-32 619,77	595 494,77
Rahavarat 31.12.	1 148 511			367 829,47	780 681,53
Rahavarat 1.1.	337 636			400 449,24	-62 813,24
Tunnusluvut					
Pitkäaikainen laina 31.12. €	11 338 386			9 838 364,40	1 500 021,60
Pitkäaikainen laina per asukas (€/as)	2 500			2 129	371
	(4535 as)			(4621 as)	

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

Talousarvion sitovista määrärahoista ja tuloarvioista esitetään yhteenvetotaulukko, johon on koottu käyttötalousoosan, investointiosan, tuloslaskelmaosan ja rahoitusosan valtuuston sitoviksi hyväksymien erien talousarvio, talousarvion muutokset, talousarvio muutosten jälkeen, toteuma ja poikkeama talousarviomuutoksen jälkeen.

2023	Sito- vuus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-	Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-
		talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama	talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama
KÄYTTÖTALOUSOSA											
Vaalit	B	22	0	22	20	-2	9	0	9	9	0
Tarkastus ja arviointi	B	20	0	20	16	-4	0	0	0	0	0
Konsernihallinto											
Hallintopalvelut	B	1 568	0	1 568	1 244	-324	1 021	0	1 021	849	-172
Elinvoimapalvelut	B	1 285	0	1 285	1 159	-126	619	0	619	530	-89
Sosiaali- ja terveyspalvelut	B	141	0	141	109	-32	0	0	0	0	0
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut											
Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden hallinto	B	390	0	390	371	-19	0	0	0	0	0
Ruokapalvelut	B	630	0	630	646	16	610	0	610	608	-2
Perusopetus	B	6 552	28	6 580	6 404	-176	287	0	287	303	16
Varhaiskasvatus	B	2 473	0	2 473	2 482	9	292	0	292	242	-50
Kulttuuri ja vapaa-aika	B	633	0	633	602	-31	62	0	62	55	-7
Tekniset palvelut											
Teknisten palveluiden hallinto	B	615	0	615	610	-5	100	0	100	188	88
Kaavoitus	B	154	0	154	120	-34	47	0	47	22	-25
Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut	B	169	0	169	191	22	76	0	76	62	-14
Liikenneväylät	B	368	0	368	353	-15	0	0	0	4	4
Kiinteistöhuolto ja yleiset alueet	B	2 369	0	2 369	2 574	205	2 137	0	2 137	2 178	41
Kunnallistekniikka ja laitokset	B	454	0	454	475	21	617	0	617	517	-100
Käyttötalousoosa yhteensä		17 843	28	17 871	17 376	-495	5 877	0	5 877	5 567	-310

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2023	Sito- vuus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-	Alkup.	TA:n	TA	Toteu-	Poik-
		talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama	talous- arvio	muutok- set	muut:n jälkeen	tuma	keama
TULOSLASKELMAOSA											
Verotulot	B						11 754	0	11 754	11 864	110
Valtionsuudet	B						2 847	0	2 847	2 840	-7
Korkotulot	B						6	0	6	8	2
Muut rahoitustulot	B						9	0	9	9	0
Korkomenot	B	200	0	200	286	86					
Muut rahoitusmenot	B	10	0	10	0	-10					
Satunnaiset erät	B	0	0	0	0	0					
Tuloslaskelmaosa yhteensä		210	0	210	286	76	14 616	0	14 616	14 721	105

Tuhannen pyöristyserot kaavoista johtuen.

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2023	Sito- vuus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
		INVESTOINTIOSA Konsernihallinto H01 Kiinteän omaisuuden hankinta ja myynti H02 Osakkeiden hankinta ja myynti H25 TOJ-investointi H28 Itärata Oy- hankeyhtiö H97 Kutilan kanava-Yht. TS-Lpr ELY H98 Kutilan kanava-Yhteiset TS-Lpr H99 Kutilan kanava-TS 100 % Konsernihallinnon investoinnit yhteensä Sivistyspalvelut S19 Perusopetuksen oppilaskohtaiset laitteet, lv 22-23 S20 Kk koulun teknisen työn ja musiikin hankinnat S21 Shj koulun oppilastyöpisteiden kalusteet S22 Ve koulun kalustehankinnat S23 Satulaivan päiväkodin digilaitteet Sivistyspalveluiden investoinnit yhteensä Tekniset palvelut T63 Infran perusparannuskohteet T73 Sharjun koulun piha-alueen kehittäminen T80 Sarviniemi Laivalaiturin jatko T82 Kunnantalon peruskorjaus T83 Merenlahden urheilukentän liikuntap. kehittäminen T88 Leikkipuistot T90 Satulaivan pvkodin jäähdytysjärjestelmän rak. T95 Saimaanharjun koulun piha-alue U01 Konstun montun kehittäminen U02 Pappilanniemen leikkipuisto/puisto U03 Omenatarhan kunnostus U04 Kk koulun huoltomaalaus U07 Pappilanniemen venesatama U08 Jauhialantien kolmen risteysalueen U09 Konstun leikkipuisto U10 Alueinfraraha U11 Väinölään lattiapinnan uusiminen U12 Koulujen lattioiden uusintaa j U13 Satulaivan päiväkodin kulunvalvonta U14 Laavu, Saimaanharju U16 Väinölään katon hionta ja maalaus U17 Saimaanharjun koulun korjaustyöt Teknisten palveluiden investoinnit yhteensä Vesilaitos T66 Vesilaitoksen verkoston saneer Vesilaitos investoinnit yhteensä Investointiosa yhteensä									
		1 433	0	1 433	406	1 027	963	0	963	253	-710
		99	0	99	89	10	0	0	0	0	0
		845	220	1 065	782	283	0	0	0	0	0
		100	0	100	73	27	0	0	0	0	0
		100	0	100	73	27	0	0	0	0	0
		2 477	220	2 697	1 350	1 347	963	0	963	253	-710

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

2023	Sito- vuus N B	Määrärahat					Tuloarviot				
		Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama	Alkup. talous- arvio	TA:n muutok- set	TA muut:n jälkeen	Toteu- tuma	Poik- keama
RAHOITUSOSA											
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	N	1 500	0	1 500	0	1 500	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	N	1 734	0	1 734	1 734	0	0	0	0	0	0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	N	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kaikki yhteensä		23 764	248	24 012	20 746	2 428	21 456	0	21 456	20 541	-915

1) N=sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B=bruttomääräraha/-tuloarvio

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

Tuloslaskelma

	1.1.-31.12.2023	1.1.-31.12.2022
Toimintatuotot		
Myyntituotot	948 879,71	1 177 691,67
Maksutuotot	238 918,65	305 583,30
Tuet ja avustukset	752 988,81	969 015,78
Muut toimintatuotot	999 340,95	846 163,86
Valmistus omaan käyttöön	0,00	20 632,60
		3 298 454,61
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-6 985 387,42	-6 704 950,66
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 447 603,03	-1 478 929,04
Muut henkilösivukulut	-241 213,99	-218 926,85
Palvelujen ostot	-3 501 618,99	-19 907 938,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 623 910,55	-1 671 455,36
Avustukset	-632 688,82	-862 056,50
Muut toimintakulut	-316 147,83	-99 990,39
Toimintakate	-11 808 442,51	-27 625 159,59
Verotulot		
Verotulot	11 863 998,14	21 713 326,74
Valtionosuudet	2 839 898,00	7 132 077,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	7 744,14	7 744,14
Muut rahoitustuotot	9 364,15	10 451,07
Korkokulut	-286 254,65	-129 085,02
Muut rahoituskulut	-34,37	-820,54
Vuosikate	2 626 272,90	1 108 533,80
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 492 156,93	-1 527 997,02
Arvonalentumiset		
	-1 492 156,93	-1 527 997,02
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Tilikauden tulos	1 134 115,97	-419 463,22
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	92 734,32	92 734,32
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Rahastojen lisäys (-) ja vähennys (+)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	1 226 850,29	-326 728,90

Rahoituslaskelma

	1.1.-31.12.2023		1.1.-31.12.2022	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	2 626 272,90		1 108 533,80	
Satunnaiset erät	0,00		0,00	
Tulorahoituksen korjauserät	<u>18 832,78</u>	2 645 105,68	<u>-480 535,37</u>	627 998,43
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 350 359,67		-1 003 779,59	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	252 770,45		521 272,32	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	<u>16 500,00</u>	-1 081 089,22	<u>94 428,00</u>	-388 079,27
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 564 016,46		239 919,16
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0,00		0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	<u>0,00</u>	0,00	<u>0,00</u>	0,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 734 379,62		-1 851 356,62	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	<u>100,00</u>	-1 734 279,62	<u>1 300,00</u>	-1 850 056,62
Oman pääoman muutokset		0,00		0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-640,00		-280,00	
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00		0,00	
Saamisten muutos	499 056,29		-541 621,61	
Korottomien velkojen muutos	<u>-360 772,90</u>	137 643,39	<u>101 413,60</u>	-440 488,01
Rahoituksen rahavirta		-1 596 636,23		-2 290 544,63
Rahavarojen muutos		-32 619,77		-2 050 625,47
Rahavarojen muutos				
Kassavarat 31.12.	367 829,47		400 449,24	
Kassavarat 1.1.	<u>400 449,24</u>	-32 619,77	<u>2 451 074,71</u>	-2 050 625,47

Tase

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	65 153,61	115 406,75
Muut pitkävaikutteiset menot	337 043,16	413 346,24
Ennakkomaksut	10 800,00	10 800,00
	412 996,77	539 552,99
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 585 576,59	4 576 609,37
Rakennukset	10 810 134,18	11 382 311,66
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 941 771,46	2 146 634,60
Koneet ja kalusto	156 622,79	105 170,17
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	661 504,73	215 125,72
	18 155 609,75	18 425 851,52
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	3 246 126,23	4 063 228,43
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	600 179,71	600 179,71
Muut saamiset	13 930,00	13 930,00
	3 860 235,94	4 677 338,14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	0,00	0,00
Muut toimeksiantojen varat	5 243,65	1 645,93
	5 243,65	1 645,93
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
Valmiit tuotteet	0,00	0,00
Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Ennakkomaksut	0,00	0,00
	0,00	0,00
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00
	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	432 341,84	442 983,05
Lainasaamiset	1 400,00	1 300,00
Muut saamiset	140 028,46	73 252,13
Siirtosaamiset	151 857,81	707 149,22
	725 628,11	1 224 684,40
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	0,00	0,00
Sijoitukset rahamarkk.instrum.	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainasaamiset	0,00	0,00
Muut arvopaperit	0,00	0,00
	0,00	0,00
Rahat ja pankkisaamiset	367 829,47	400 449,24
VASTAAVAA YHTEENSÄ	23 527 543,69	25 269 522,22

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 688 865,69	8 507 865,39
Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Muut omat rahastot	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	2 203 702,99	2 530 431,89
Tilikauden yli/alijäämä	1 226 850,29	-326 728,90
	11 119 418,97	10 711 568,38
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	291 239,11	383 973,43
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
	291 239,11	383 973,43
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	35 000,00	0,00
	35 000,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	152 912,84	153 552,84
Muut toimeksiantojen pääomat	5 243,65	1 645,93
	158 156,49	155 198,77
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 207 855,98	9 838 364,40
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
	8 207 855,98	9 838 364,40
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 631 908,42	1 620 022,62
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	115 657,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	706 572,05	559 542,54
Muut velat	332 366,22	338 880,88
Siirtovelat	1 045 026,45	1 546 314,20
	3 715 873,14	4 180 417,24
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	23 527 543,69	25 269 522,22

Konsernilaskelmat**Konsernituloslaskelma**

	2023	2022
Toimintatuotot	4 428 786,37	22 018 844,61
Toimintakulut	-16 112 648,88	-49 128 216,91
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-48 112,03	-26 202,66
Toimintakate	-11 731 974,54	-27 135 574,96
Verotulot	11 863 998,14	21 713 326,74
Valtionosuudet	3 344 659,27	7 641 571,84
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	1 089,02	1 517,27
Muut rahoitustuotot	9 857,10	20 163,55
Korkokulut	-505 027,10	-219 144,85
Muut rahoituskulut	-346,45	-4 409,61
Vuosikate	2 982 255,44	2 017 449,98
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot	-1 835 782,19	-2 125 477,89
Arvonalentumiset	0,00	-10 421,33
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden tulos	1 146 473,25	-118 449,24
Tilinpäätössiirrot	-1 452,87	68,35
Tilikauden verot	-116,82	-134,48
Laskennalliset verot	28,50	-68,17
Tilikauden ylijäämä	1 144 932,06	-118 583,54

Konsernirahoituslaskelma

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 982 255,44	2 017 449,98
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	-116,82	-134,48
Tulorahoituksen korjauserät	63 099,16	-243 534,23
Toiminnan rahavirta yhteensä	3 045 237,78	1 773 781,27
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-1 440 872,95	-1 415 398,50
Rahoitusosuudet investointi menoihin	252 770,45	521 272,32
Pysyvien vastaavien luovutustulo	20 345,65	94 429,33
Investointien rahavirta yhteensä	-1 167 756,85	-799 696,85
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 877 480,93	974 084,42
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	0,00	-3 529,18
Antolainojen vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	31 600,00	364 335,72
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 998 258,23	-2 621 121,76
Lyhytaikaisten lainojen muutos	100,04	1 300,00
Oman pääoman muutokset	1 406,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	2 151,40	15 341,98
Vaihtomaisuuden muutos	2 981,59	-17 553,64
Saamisten muutos	433 569,49	525 479,12
Korottomien velkojen muutos	-367 283,51	-77 512,80
Rahoituksen rahavirta yhteensä	-1 893 733,22	-1 813 260,56
RAHAVAROJEN MUUTOS	-16 252,29	-871 176,14

Konsernitase

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	299 420,56	527 683,09
Muut pitkävaikutteiset menot	337 043,16	462 229,02
Ennakkomaksut	10 800,00	14 985,60
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	647 263,72	1 004 897,71
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	4 930 370,78	4 993 158,08
Rakennukset	16 094 837,46	18 805 315,69
Kiinteät rakenteet ja laitteet	1 815 766,57	2 229 402,31
Koneet ja kalusto	404 859,30	466 559,67
Muut aineelliset hyödykkeet	5 198,00	6 497,50
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	668 572,37	467 595,13
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	23 919 604,48	26 968 528,38
Sijoitukset		
Tytäryhtiöosakkeet ja osuudet	-0,01	0,00
Osakkuusyhtiöosuudet	832 540,99	928 226,92
Muut osakkeet ja osuudet	451 090,61	458 381,81
Muut lainasaamiset	342 041,78	377 570,96
Muut saamiset	13 930,00	14 608,75
Sijoitukset yhteensä	1 639 603,37	1 778 788,44
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	539 021,10	817 676,03
Muut toimeksiantojen varat	5 243,65	1 645,93
Toimeksiantojen varat yhteensä	544 264,75	819 321,96
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet	596,31	134 606,01
Keskeneräiset tuotteet	18 939,96	21 825,36
Ennakkomaksut	0,00	0,00
Vaihto-omaisuus yhteensä	19 536,27	156 431,37
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset	166,06	307,17
Lyhytaikaiset saamiset	922 977,69	2 403 152,70
Saamiset yhteensä	923 143,75	2 403 459,87
Rahoitusarvopaperit	61 166,02	60 018,28
Rahat ja pankkisaamiset	817 209,15	2 101 606,68
VASTAAVAA YHTEENSÄ	28 571 791,51	35 293 052,69

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	7 688 865,69	8 507 865,40
Arvonkorotusrahasto	20 831,43	39 579,18
Muut omat rahastot	4 540,00	14 658,36
Ed.tilikausien yli-/alijäämä	882 494,05	901 240,87
Tilikauden yli-/alijäämä	1 144 932,06	-118 583,54
Oma pääoma yhteensä	9 741 663,23	9 344 760,27
POISTOERO JA VAPAAEHT.VARAUK.		
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	35 000,00	231 831,20
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	77 524,26	258 109,95
Lahjoitusrahastojen pääomat	152 912,84	191 496,60
Muut toimeksiantojen pääomat	460 337,42	553 030,73
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	690 774,52	1 002 637,28
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 684 798,59	17 269 704,98
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat konsernin sisältä	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	118 013,79	141 616,55
Liittymismaksut ja muut velat	0,00	38,82
Siirtovelat	0,00	0,00
Laskennalliset verovelat	0,00	0,00
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	13 802 812,38	17 411 360,35
Lyhytaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 636 880,95	1 764 903,91
Lainat julkisyhteisöiltä	262 066,00	377 723,00
Saadut ennakot	25 608,59	18 510,64
Ostovelat	846 835,37	1 511 382,00
Liittymismaksut ja muut velat	387 058,35	788 905,48
Siirtovelat	1 127 419,56	2 827 795,60
Laskennalliset verovelat	15 672,56	13 242,96
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	4 301 541,38	7 302 463,59
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	28 571 791,51	35 293 052,69

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaan. Poistosuunnitelma on liitteenä. Kunnanvaltuusto on pidentänyt eräiden rakennusten poistoaikoja (kv. 21.12.2016 §71). Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin peruskorjauksen/uudisrakentamisen jälkeen.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoa tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuutta ei ole taseessa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopapereita ei taseessa ole.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Toimintakertomuksessa esitetyt tiedot ovat pääosiltaan vertailukelpoisia edelliseen toimintakertomusvuoteen.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty omistusosuudella kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä sekä kunnan tytäryhtiöt Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot ja Taipalsaaren Lämpö Oy. Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty Saimaan Kuitu Oy. Yhdistelemättä on jätetty osakkuusyhteisöistä As Oy Saimaanharjun Kuhatie ja Kiinteistö Oy Taipalsaaren Liikekeskus.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhtiöiden keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Kiinteistöveroja ei ole eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymien keskinäinen omistus on eliminoitu. Eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erään edellisten tilikausien tulosta vastaan ja tilikauden poistojen oikaisu kirjattu tulosvaikutteisesti.

Osakkuusyhteisöt

Saimaan Kuitu Oy osakkuusyhteisönä on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitalinpäätökseen.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtäväalueittain				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Hallinto	693 972,84	731 145,59	613 338,79	884 230,74
Sosiaali- ja terveyspalvelut	0,00	17 550 172,22	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	694 458,47	674 060,29	613 824,42	881 102,19
Yhdyskuntapalvelut	3 691 207,50	3 676 850,83	1 712 964,91	1 533 121,68
<i>Yhteensä</i>	<i>5 079 638,81</i>	<i>22 632 228,93</i>	<i>2 940 128,12</i>	<i>3 298 454,61</i>

Verotulojen erittely		
	2023	2022
Kunnan tulovero	9 155 219,44	18 493 491,83
Osuus yhteisöveron tuotosta	557 975,74	968 403,27
Kiinteistövero	2 150 802,96	2 252 431,64
Muut verotulot	0,00	0,00
<i>Verotulot yhteensä</i>	<i>11 863 998,14</i>	<i>21 714 326,74</i>

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely		
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	4 106 650,00	6 608 187,00
<i>Siitä:</i> Verotuloihin perustuvat valtionosuuksien tasaus (+/-)	-833 672,00	-657 588,00
<i>Siitä:</i> Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus	0,00	-24 018,00
Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuudet	-1 128 684,00	-1 110 649,00
Verotulomenetysten korvaus	695 604,00	2 316 145,00
<i>Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä</i>	<i>2 839 898,00</i>	<i>7 132 077,00</i>

Palveluiden ostojen erittely (ulkoiset)		
	2023	2022
Asiakaspalveluiden ostot	414 836,64	16 263 326,83
Muiden palveluiden ostot	3 086 782,35	3 644 611,17
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<i>3 501 618,99</i>	<i>19 907 938,00</i>

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista ja niiden muutoksista

Poistoajat noudattavat kirjanpitolautakunnan kuntajaoston suositusta. Kunnanvaltuusto on vahvistanut pysyvien vastaavien hankintojen aktivointirajaksi 10 000 euroa. Tätä pienemmät hankkeet on kunnassa kirjattu käyttötalouden osaksi. Lisäksi valtuusto on määrittänyt tietyille hyödykkeille hyödykekohtaiset poistoajat. Hyödykekohtaiset poistoajat perustuvat kunkin hyödykkeen arvioituun todelliseen taloudelliseen pitoaikaan, arvioituun kestävyys- ja käytettävyyteen kunnan palvelutuotannossa.

POISTOSUUNNITELMA**Kvalt. 6.3.2013 § 25**

PYSYVÄT VASTAAVAT

	Poistomenetelmä	Poisto aika
Aineettomat hyödykkeet		
Kehittämismenot	tasapoisto	2 vuotta*
Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta*
Liikearvo	tasapoisto	2 vuotta*
Muut pitkävaikutteiset menot		
Atk-ohjelmistot	tasapoisto	2 vuotta*
Muut	tasapoisto	2 vuotta*
Valokuituverkko	tasapoisto	10 vuotta
*Kunnanhallitus voi erityisestä hyödykekohtaisesta syystä päättää poistoajaksi enintään 20 vuotta.		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet		ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat		
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Talusrakennukset	tasapoisto	10 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	20 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet		
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Vedenjakeluverkosto	menojäännöspoisto 10 %	30 vuotta
Viemäriverkosto	menojäännöspoisto 10 %	30 vuotta
Kaukolämpöverkko	menojäännöspoisto 15 %	20 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	menojäännöspoisto 22 %	10 vuotta
Maakaasuverkko	menojäännöspoisto 15 %	20 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitosten laitoskoneet ja laitteet	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	menojäännöspoisto 20 %	15 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	menojäännöspoisto 25 %	10 vuotta
Koneet ja kalusto		
Rautaiset alukset	tasapoisto	15 vuotta
Puiset alukset ja muut uivat työkoneet	tasapoisto	8 vuotta
Muut kuljetusvälineet	tasapoisto	4 vuotta
Muut liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 vuotta
Muut kevyet koneet	tasapoisto	10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	tasapoisto	5 vuotta
Atk-laitteet	tasapoisto	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	3 vuotta

Muut aineelliset hyödykkeet		
Luonnonvarat		käytön mukainen poisto
Arvo- ja taide-esineet		ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Pysyvien vastaavien sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet		ei poistoaikaa
Rakennusten poistoaikojen pidentäminen		Kvalt. 21.12.2016 § 71
Poistoaikojen pidentäminen 20 vuodesta 30 vuoteen		
Saimaanharjun päiväkoti ja keskuskeittiö	tasapoisto	30 vuotta
Kirkonkylän koulu, päiväkoti ja liikuntahalli	tasapoisto	30 vuotta
Nuorisotalo Helmi	tasapoisto	30 vuotta
		Kvalt. 20.09.2017 § 66
Poistoaikojen pidentäminen 20 vuodesta 30 vuoteen		
Vehkataipaleen koulu	tasapoisto	30 vuotta
Taipalsaaren hyvinvointiasema	tasapoisto	30 vuotta
Jatkossa kaikki uudet hallinto- ja laitosrakennukset		30 vuotta

Saimaan Kuitu Oy:n verkoston rakentamiseen osoitetut kuntarahaosuudet on kirjattu muuksi pitkävaikutteiseksi menoksi. Näiden osalta poistoaikana on käytetty 10 vuotta. Myöhemmin tehdyt sijoitukset on toteutettu yhtiön oman pääoman ehtoisina sijoituksina. Poistot jatkuvat edelleen tilikaudella 2023 ja sen jälkeen suunnitelman mukaisesti.

Selvitys olennaisista tuottoihin ja kuluihin sisältyvistä pakollisten varausten muutoksista ja pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot.

Pakollisten varausten muutokset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Eläkevastuu 1.1.	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Eläkevastuu 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	0,00	181 954,14	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	70 624,10	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-20 747,05	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	0,00	231 831,19	0,00	0,00
Vahingonkorvaus/vesihuoltolaitos 1.1.	0,00	70 000,00	0,00	70 000,00
Lisäykset tilikaudella	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	-70 000,00	0,00	-70 000,00
Vahingonkorvaus/vesihuoltolaitos 31.12.	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00
Eksote 1.1.	0,00	0,00	0,00	325 000,00
Lisäykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	-325 000,00
Eksote 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Pakolliset varaukset yhteensä	35 000,00	231 831,19	35 000,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	20 012,87	85 535,37	16 167,22	85 535,37
Rakennusten myyntivoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut myyntivoitot	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<i>20 012,87</i>	<i>85 535,37</i>	<i>16 167,22</i>	<i>85 535,37</i>
Muut toimintakulut				
Myyntitappiot	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>

Tasetta koskevat liitetiedot

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet								
	Aineettomat hyödykkeet		Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rak. ja laitteet	Keskeneräiset	Koneet ja kalusto	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1	539 552,99	539 552,99	4 576 609,38	11 382 311,66	2 146 634,60	105 170,17	215 125,72	18 425 851,53
Lisäykset tilikauden aikana	0,00	0,00	9 300,00	0,00	0,00	0,00	1 339 162,17	1 348 462,17
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-252 770,45	-252 770,45
Vähennykset tilikauden aikana	0,00	0,00	-332,78	0,00	0,00	0,00	0,00	-332,78
Siirrot erien välillä	9 933,58	9 933,58	0,00	342 524,55	197 543,52	90 011,06	-640 012,71	-9 933,58
Tilikauden poisto	-136 489,80	-136 489,80	0,00	-914 702,03	-402 406,66	-38 558,44	0,00	-1 355 667,13
Poistamaton hankintameno 31.12.	412 996,77	412 996,77	4 585 576,60	10 810 134,18	1 941 771,46	156 622,79	661 504,73	18 155 609,76
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Kirjanpitoarvo 31.12	412 996,77	412 996,77	4 585 576,60	10 810 134,18	1 941 771,46	156 622,79	661 504,73	18 155 609,76
Kirjanpitoarvo 31.12.	412 996,77	412 996,77	4 585 576,60	10 810 134,18	1 941 771,46	156 622,79	661 504,73	18 155 609,76

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakkeet omistusyhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Jvk-laina-saamiset	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset kuntayhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1	1 413 086,72	1 413 235,42	46 278,39	371 628,20	3 244 228,73	0,00	258 137,93	0,00	355 971,78	614 109,71
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	1 897,50	1 897,50	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12	1 413 086,72	1 413 235,42	46 278,39	373 525,70	3 246 126,23	0,00	258 137,93	0,00	355 971,78	614 109,71
Arvonlennukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 413 086,72	1 413 235,42	46 278,39	373 525,70	3 246 126,23	0,00	258 137,93	0,00	355 971,78	614 109,71

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Y-tunnus	Kunnan omistusosuus	Konsernin omistusosuus	Kuntakonsernin osuus (1000€)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytäryhteisöt						
Kiinteistö Oy Taipalsaaren Asunnot	2451813-8	100 %	100 %	497	5389	47
Taipalsaaren Lämpö Oy	2662324-9	100 %	100 %	183	1325	54
Kuntayhtymät						
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	1027740-9	1,58 %	1,58 %	328	93	9
Etelä-Karjalan liitto	0869462-5	3,24 %	3,24 %	87	28	8
Osakkuusyhteisöt						
Saimaan Kuitu Oy	2704880-5	38,60 %	38,60 %	881	2520	-31
As Oy Saimaanharjun Kuhatie	0163332-8	38,57 %	38,57 %	60	0	-1
Kiinteistö Oy Taipalsaaren liikekeskus	0727392-5	30,01 %	30,01 %	247	63	-2

Saamisten erittely				
	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	66 912,63	0,00	77 113,26
Lainasaamiset	258 137,93	0,00	258 137,93	0,00
Yhteensä	258 137,93	66 912,63	258 137,93	77 113,26
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	0,00	241,40	0,00	33 359,87
Lainasaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtosaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	241,40	0,00	33 359,87
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainasaamiset	342 041,78	0,00	342 041,78	0,00
Muut saamiset	13 930,00	0,00	13 930,00	0,00
Yhteensä	355 971,78	0,00	355 971,78	0,00
Saamiset yhteensä	614 109,71	67 154,03	614 109,71	110 473,13

Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Pitkäaikaiset siirtosaamiset				
Menoennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Etukäteen maksetut vuokratulot	0,00	0,00	0,00	0,00
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtyvät korot	0,00	0,00	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	48 854,60	81 672,02	48 854,60	47 040,64
EU-tuet ja avustukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvakuutusmaksut	0,00	478 097,28	0,00	0,00
Muut tulojäämät	81 263,56	730 816,67	75 354,64	574 342,99
Tulojäämät yhteensä	130 118,16	1 290 585,97	124 209,24	621 383,63
<i>Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä</i>	<i>130 118,16</i>	<i>1 290 585,97</i>	<i>124 209,24</i>	<i>621 383,63</i>

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	7 688 865,69	8 507 865,38	7 688 865,69	8 507 865,39
Lisäykset	0,00	0,02	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12.	7 688 865,69	8 507 865,40	7 688 865,69	8 507 865,39
Arvonkorotusrahassto 1.1.	39 579,18	39 579,18	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-18 747,75	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusrahassto 31.12.	20 831,43	39 579,18	0,00	0,00
Muut omat rahastot				
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	14 658,36	14 726,71	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	0,00	0,00	0,00
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	4 540,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	4 540,00	14 658,36	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	901 240,87	-1 113 701,00	2 530 431,89	511 242,93
Edellisen tilikauden tulos	-18 746,82	2 819 151,44	-326 728,90	2 019 188,96
Siirto vahinkorahastoon	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisen tilikauden virheen oikaisu	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	882 494,05	901 240,87	2 203 702,99	2 530 431,89
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	1 144 932,06	-118 583,54	1 226 850,29	-326 728,90
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<i>9 741 663,23</i>	<i>9 344 760,27</i>	<i>11 119 418,97</i>	<i>10 711 568,38</i>

Peruspääoman muutos on avautaseen muutos toimeenpanolakiin perustuen sosiaali- ja terveystoimen purkautuessa.

Pitkäaikaiset velat jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
	2023	2022
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	4 715 146,04	5 529 113,02
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
<i>Pitkäaikaiset velat yhteensä</i>	<i>4 715 146,04</i>	<i>5 529 113,02</i>

Pakolliset varaukset				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevastuu	0,00	0,00	0,00	0,00
Takuuvaraus	0,00	0,00	0,00	0,00
Etelä-Karjalan koulutuskuntayhtymä	0,00	0,00	0,00	0,00
Eksote	0,00	0,00	0,00	0,00
Vahingonkorvausvaraus	35 000,00	0,00	35 000,00	0,00
Ympäristövastuut	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	0,00	231 831,20	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	35 000,00	231 831,20	35 000,00	0,00

Vieras pääoma				
	2023		2022	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisölle				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	82 202,50	0,00	73 753,45
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	82 202,50	0,00	73 753,45
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	482 905,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	482 905,00
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Ostovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut velat	0,00	0,00	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Vieras pääoma yhteensä	0,00	82 202,50	0,00	556 658,45

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot	0,00	0,00	0,00	0,00
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	892 864,17	2 029 546,05	854 776,04	843 697,46
Korkojaksotukset	32 875,14	29 529,98	32 875,14	28 166,62
Muut menojäämät	166 422,23	714 059,09	156 480,77	673 217,63
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	1 092 161,54	2 773 135,12	1 044 131,95	1 545 081,71
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>1 092 161,54</i>	<i>2 773 135,12</i>	<i>1 044 131,95</i>	<i>1 545 081,71</i>

Vakuuksia ja vakuussitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	6 441 282,50	6 441 282,50	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	6 441 282,50	6 441 282,50	0,00	0,00

Vakuudet				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	84 000,00	84 000,00	84 000,00	84 000,00
Sitoumusten vakuudeksi pantatut arvopaperit				
<i>Yhteensä</i>	<i>84 000,00</i>	<i>84 000,00</i>	<i>84 000,00</i>	<i>84 000,00</i>
Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Pantatut arvopaperit	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Yhteensä</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>	<i>0,00</i>
<i>Vakuudet yhteensä</i>	<i>84 000,00</i>	<i>84 000,00</i>	<i>84 000,00</i>	<i>84 000,00</i>

Vuokravastuut				
	Konserni		Kunta	
	2023	2022	2023	2022
Vuokravastuut yhteensä	470 019,84	2 233 765,85	118 866,40	139 866,25
- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	77 105,25	660 458,13	53 445,24	56 095,99
Leasinvuokrasopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.				

Vastuusitoumukset		
	Kunta	
	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	4 830 000,00	4 830 000,00
Jäljellä oleva pääoma	2 339 372,16	2 586 348,72
Takaukset muiden puolesta *)		
Alkuperäinen pääoma	741 650,00	741 650,00
Jäljellä oleva pääoma	122 619,96	142 603,13

*) Tähän sisältyvät myös kunnan antamat täytetakaukset asuntolainoista, joista lainasitoumukset tehty.

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
	2023	2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	37 820 686	34 786 991
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.	0	0
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	30 106	20 117

Ympäristöä koskevat liitetiedot

Ympäristökulut- ja tuotot		
	2023	2022
Ympäristötuotot	0,00	0,00
Siitä: ympäristönsuojeluun saadut avustukset	0,00	0,00
Ympäristökulut	164 631,48	161 282,41
Siitä: ympäristönsuojeluun annetut avustukset	0,00	0,00
Ympäristökulut, netto	164 631,48	161 282,41

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.		
	2023	2022
Konsernihallinto	18	26
<i>Siitä:</i>		
<i>Elinvoimapalvelut</i>	15	21
<i>Hallintopalvelut</i>	3	5
Sivistyspalvelut	137	127
<i>Siitä:</i>		
<i>Sivistyspalveluiden hallinto</i>	3	3
<i>Ruokapalvelut</i>	8	8
<i>Perusopetus</i>	70	68
<i>Varhaiskasvatus</i>	43	39
<i>Kulttuuri ja vapaa-aika</i>	13	9
Tekniset palvelut	27	28
<i>Siitä:</i>		
<i>Teknisten palveluiden hallinto</i>	2	4
<i>Rakennusvalvonta- ja lupapalvelut</i>	2	2
<i>Kaavoitus</i>	1	1
<i>Kiinteistönhuolto ja yleiset alueet</i>	21	19
<i>Kunnallistekniikka ja laitokset</i>	1	2
Yhteensä	182	181

Luottamushenkilöiden palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
	2023	2022
Suomen Keskusta r.p.	953,50	883,50
Kansallinen Kokoomus r.p.	594,00	696,77
Taipalsaari-liike	762,00	716,50
Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p.	668,00	709,75
Suomen Kristillisdemokraatit r.p.	107,50	104,50
Vihreä liitto r.p.	264,00	253,00
Perussuomalaiset r.p.	180,50	193,00
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	3 529,50	3 557,02

Tilintarkastajan palkkiot		
	2023	2022
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	6 718,39	7 977,00
Tilintarkastajan lausunnot	0,00	0,00
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	0,00	0,00
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	6 718,39	7 977,00

ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET, VESIHUOLTOLAITOS TAIPALSAAREN KUNTA VESIHUOLTOLAITOS

TOIMINTAKERTOMUS 2023

Vesi – ja viemärlaitos

Vastuhenkilö: Tekninen johtaja
Vesilaitoksen hoitaja: Huoltomies, varalla päivystysrengas
Työajan ulkopuolinen päivystys 0400 156 628.

Yleistä

Kunnallinen vesihuoltolaitos vastaa, että sen asiakkaiden käytössä on puhdasta vettä häiriöttömästi ja että jätevedet puhdistetaan vaatimusten mukaisesti kilpailukykyiseen hintaan.

Vesilaitos

Vesilaitoksen piiriin kuuluvat Kirkonkylän, Saimaanharjun, Konstun, Ketveleen, sekä Leväsen toiminta-alueet.

Vesi on laadukasta ja hyvänmakuista pohjavettä. Käsittelynä on ainoastaan luonnonmukainen kalkkikivisuodatus veden ph:n nostamiseksi.

Verkostoissa suoritettu tavanomaisia korjaus- ja huoltotöitä.

Viemärlaitos

Taipalsaaren kunnan jätevedet johdetaan siirtoviemäriä pitkin puhdistettavaksi Lappeenrantaan Toikansuontien jätevedenpuhdistamolle. Laitoksella on 20 pumppaamo.

Konstun ja jätevesialtaan välisen viemärin kanssa oli viime vuonna isoja ongelmia. Verkosto pääsi tukkeutumaan ja aiheutti ongelmia myös läheisessä kiinteistössä. Lisäksi Saimaanharjulla sattui toinen viemäritukkeuma, joka ei onneksi aiheuttanut vaurioita missään.

Jätevesialtaiden sekä pumppaamoiden pumppujen kanssa oli viimevuonna ongelmia ja niitä jouduttiin uusimaan.

Tunnuslukuja

Vesihuoltoliittymät	904 kpl
Verkostoon pumpattu vesi	160 902 m ³
Laskutettu vesimäärä	101 430 m ³
Lappeenrantaan johdettu jätevesi	135 674 m ³
Veden ja jäteveden myyntihinta	5,53 €/m ³ , alv 24 %

Taipalsaaren kunnalla ei ole sadevesijärjestelmää. Hulevedet viemäroidään alueella maankäyttö- ja rakennuslain mukaisen asemakaavan, hulevesisuunnitelman, katusuunnitelman tai yleisen alueen suunnitelman mukaisesti. Hulevedet imeytetään maastoon.

VESIHUOLTOLAITOKSEN TULOSLASKELMA

	01.01.-31.12.2023	01.01.-31.12.2022
Liikevaihto	516 618,48	508 360,59
valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00	0,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-51 873,27	-54 233,43
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00	0,00
Palvelujen ostot	-327 911,10	-321 605,58
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-39 965,80	-37 649,58
Henkilösivukulut	-9 173,42	-8 577,25
Eläkekulut	-7 815,91	-7 285,15
Muut henkilösivukulut	-1 357,51	-1 292,10
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-75 381,15	-87 743,07
Kertaluontoiset poistot	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	-45 520,03	64 987,75
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-33 206,29	63 539,43
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	373,18	204,64
Korkokulut	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	-32 833,11	63 744,07
Satunnaiset tuotot ja -kulut		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	-32 833,11	63 744,07
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	-32 833,11	63 744,07

VESIHUOLTOLAITOKSEN TASE

	31.12.2023	31.12.2022
VASTAAVAA	1 486 359,54	1 550 968,83
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
1 Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
1. Aineettomat oikeudet	0,00	0,00
2. Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00
3. Ennakko maksut	0,00	0,00
2 Aineelliset hyödykkeet	679 284,18	787 097,66
1. Maa- vesialueet	0,00	0,00
2. Rakennukset	0,00	0,00
3. Kiinteät rakenteet ja laitteet	679 284,18	787 097,66
4. Koneet ja kalusto	0,00	0,00
5. Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	0,00	0,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	5 243,65	1 645,93
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Lahjoitusrahastojen varat	0,00	0,00
3. Muut toimeksiantojen varat	5 243,65	1 645,93
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	801 831,71	762 225,24
1 Vaihto-omaisuus		
1. Aineet ja tarvikkeet	0,00	0,00
2. Keskeneräiset tuotteet	0,00	0,00
3. Valmiit tuotteet/tavarat	0,00	0,00
4. Muu vaihto-omaisuus	0,00	0,00
5. Ennakkomaksut	0,00	0,00
2 Saamiset	801 831,71	762 225,24
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	0,00	0,00
2. Lainasaamiset	0,00	0,00
3. Muut saamiset	0,00	0,00
4. Siirtosaamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	126 078,88	128 293,72
2. Lainasaamiset	0,00	0,00
3. Muut saamiset	0,00	6 442,27
4. Siirtosaamiset	675 752,83	627 489,25

	31.12.2023	31.12.2022
VASTATTAVAA	1 486 359,54	1 444 739,62
A OMA PÄÄOMA	1 317 145,46	1 349 978,57
1 Peruspääoma	1 527 118,10	1 527 118,10
2 Liittymismaksurahasto	0,00	0,00
3 Arvonkorotusrahasto	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-177 139,53	-266 752,83
4 Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-32 833,11	89 613,30
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
1. Poistoero	0,00	0,00
2. Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
C PAKOLLISET VARAUKSET		
1. Eläkevaraukset	0,00	0,00
2. Muut pakolliset varaukset	35 000,00	0,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	5 243,65	1 645,93
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	0,00	0,00
3. Muiden toimeksiantojen pääomat	5 243,65	1 645,93
E VIERAS PÄÄOMA	128 970,43	93 115,12
1 Pitkäaikainen		
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	0,00	0,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
4. Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
5. Saadut ennakot	0,00	0,00
6. Ostovelat	0,00	0,00
7. Muut velat	0,00	0,00
8. Siirtovelat	0,00	0,00
2 Lyhytaikainen	128 970,43	93 115,12
1. Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilt	0,00	0,00
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
4. Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
5. Saadut ennakot	0,00	0,00
6. Ostovelat	108 214,46	61 932,80
7. Muut velat	5 267,14	9 340,77
8. Siirtovelat	15 488,83	21 841,55

VESIHUOLTOLAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Liikelylijäämä (-alijäämä)	-33 206,29	144 111,98
Poistot ja arvonalennukset	75 381,15	7 031,18
Rahoitustuotot ja -kulut	373,18	6,64
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Muut tulorahoituksen korjauserät	35 000,00	-70 000,00
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-72 655,61	-22 567,80
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien luovutustulot	0,00	0,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	4 892,43	58 582,00
Rahoituksen rahavirta		
Lainakannan muutokset	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	0,00	0,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Liittymismaksujen muutos	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset	0,00	0,00
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-46 048,74	-104 278,52
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos	41 156,31	45 696,52
Rahoituksen rahavirta	-4 892,43	-58 582,00
Rahavarojen muutos	0,00	0,00

ERIYTETTYJEN YKSIKÖIDEN TILINPÄÄTÖKSET

TULOSLASKELMA

	Yhteensä		Markkinavuokrat		Työllistämisyksikkö	
	2023	2022	2023	2022	2023	2022
Liikevaihto	757 292,39	802 275,32	686 857,00	734 458,04	70 435,39	67 817,28
valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Valmistus omaan käyttöön	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat						
Ostot tilikauden aikana	-366 368,73	-477 177,23	-363 266,00	-477 177,23	-3 102,73	0,00
Varastojen lisäys (+) tai vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Palvelujen ostot	-10 019,43	0,00	0,00	0,00	-10 019,43	0,00
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-67 947,66	-65 513,98	0,00	0,00	-67 947,66	-65 513,98
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-9 207,99	-9 469,02	0,00	0,00	-9 207,99	-9 469,02
Muut henkilösivukulut	-1 703,21	-1 751,50	0,00	0,00	-1 703,21	-1 751,50
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-240 138,00	-244 478,91	-240 138,00	-244 478,91	0,00	0,00
Kertaluontoiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Liikelylijäämä (-alijäämä)	72 818,57	15 105,20	83 453,00	12 801,90	-10 634,43	2 303,30
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korkokulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Korvaus jäännöspääomasta	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen satunnaisia eriä	72 818,57	15 105,20	83 453,00	12 801,90	-10 634,43	2 303,30
Satunnaiset tuotot ja -kulut						
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Satunnaiset kulut	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	72 818,57	15 105,20	83 453,00	12 801,90	-10 634,43	2 303,30
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vapaaehtoisten varausten lisäys (-) tai vähennys	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä (-alijäämä)	72 818,57	15 105,20	83 453,00	12 801,90	-10 634,43	2 303,30

TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUS

Taipalsaarella __.__.2024

Jarmo Turunen

Turo Haapamäki

Sanna Kolhonen

Osmo Laine

Sari Taskila

Marja Tiitto

Iikko B. Voipio

Kari Kuuramaa

TILINPÄÄTÖSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Taipalsaarella ____/____ 2024

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Ulla-Maija Tuomela
JHT, KHT

LUETTELOT JA SELVITYKSET**Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista**

Peruskirjat	Sidottuna Paperisena	tasekirja päiväkirja
Tilierittelyt	Paperisena Paperisena	pääkirjatilit talousarviotilit

Luettelo käytetyistä tosittelajeista

Pankkitositteet	
1	Pankkitositteet
4	Kassatositteet
8	Populus matkalaskut
9	Palkkatositteet
12	SL Laskennalliset
15	Luottotappiot
20	Ostolaskujen maksut
21	Ostolaskut
30	Myyntireskontran suoritukset
31	Myyntilaskut taloustiimi
32	Sopimuslaskut
34	Myyntilaskut varhaiskasvatus
35	Kirjaston laskutus
36	Maanvuokralaskutus
37	Rakennusvalvonnan laskutus
54	Päivähoito
60	Vesilaskut/Ropo
80	Avaustaseen muutos
86	Hyvitysten kohdistus
90	Muistiot
91	Poistot
92	Inv.hank. / luovutukset
96	Kirjanpidon tulos
97	Kirjanpidon tulos laskennall.
98	Sisäisen laskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos lask.
LT	Liitetietotositteet

Ostoreskontran tositteet säilytetään sähköisinä ja muut tositteet säilytetään paperitositteina / sähköisinä

Tasekirja säilytetään pysyvästi
Tositteet säilytetään 10 vuotta
EU-projektien osalta päätösten mukaisesti.